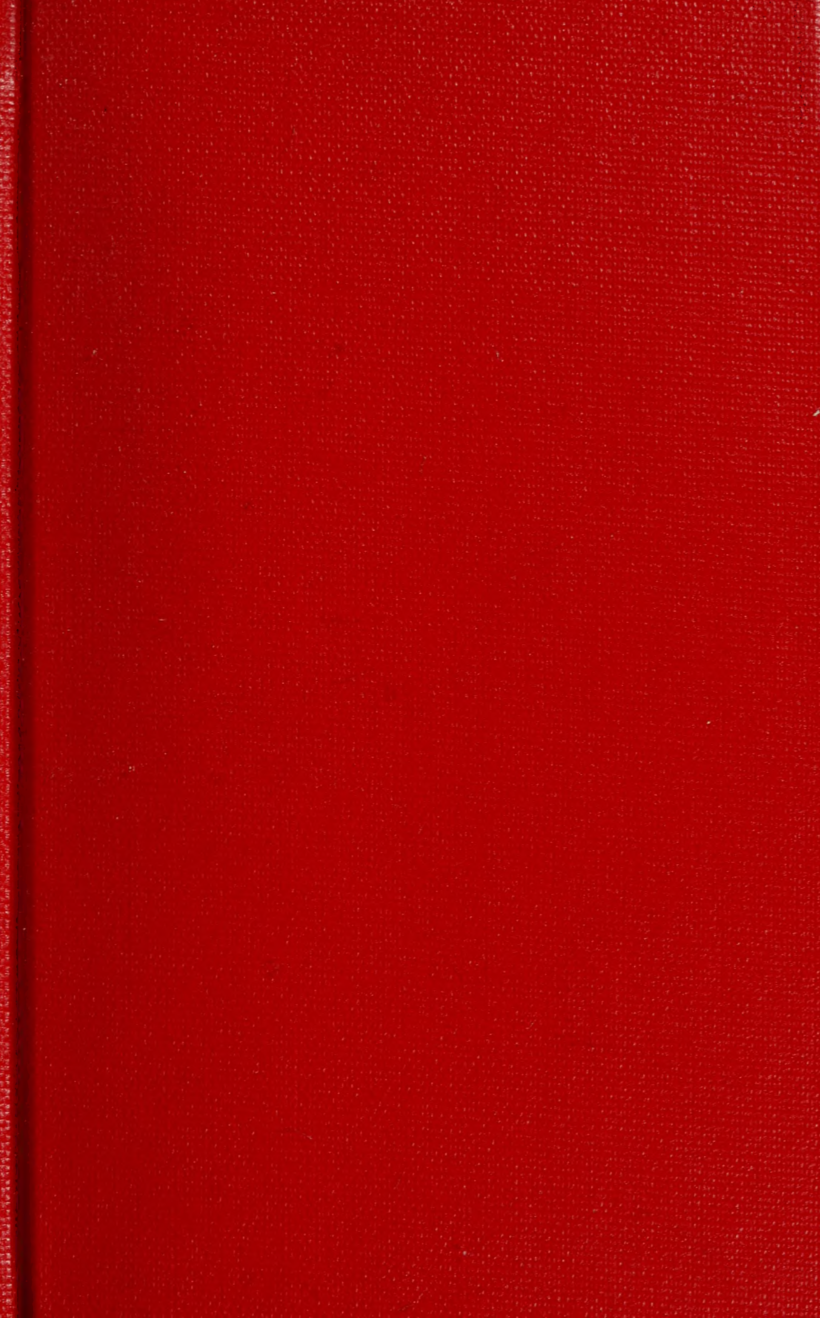
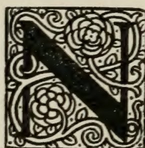

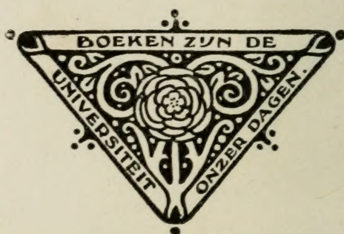
Gerrit de Groot

JEUGD

EDERLANDSCHE BIBLIOTHEEK

ONDER LEIDING VAN L. SIMONS.

UITGEGEVEN DOOR:
DE MAATSCHAPPIJ VOOR GOEDE EN
GOEDKOOPE LECTUUR · AMSTERDAM

FRANS VERSCHOREN

JEUGD

DE VLIEGER — HUN BROERKE — KAROSSEN — DOODZONDE — VAN EEN JONGEN DIE GELUK HAD — VAN OUDERZORG EN KINDERVREUGDE — OP DE FOOR — NAIJVER — SOOIKE EN ZIJN VRIENDJES

DE VLIEGER

DE VLIEGER

I.

AN achter zijn vensterken keek Janneke Van Mierlo de straat in.

Den heelen langen zomernamiddag had het kleine, zieke ventje daar al gezeten, nevens het schuin opgeslagen gordijntje, roerloos stil, te begeeren, met verlangende oogen loerend naar het blij-plezierige leventje der sterk-stevige bengels, die speelden en ravotten, het wild-rumoerige straatleven der kleine stad. Ze waren vrij, na de school, de lustige gasten, en wirrel-warrelden rond, in wemelend-joelende troepjes, jongens, luid lachend en roepend met breeden mond, en meisjes, tjippelend en draaiend met wapperende rokjes. De marbels dansten sobbelend over het hardgeloopen zijpad; de ballen streepten door de lucht, bonkten tegen de gevels, of soms wel, bij onbehendigen worp, tegen een rinkelend ruitje, en lijnden terug neer, in gretig grijpende pollekes, twintig, dertig keeren; tot dat het balleke neerkwam op den grond en verloren liep tusschen spelend-wippende beentjes.

Janneke zijn oogskes gingen mee, op en neer, op en neer en zijn hartje joeg mee, op en neer, en voelde de blijheid der spelers, die het behendigst wisten te smijten en te grijpen het licht-malsche balleke, het

schoone balleke, half rood, half blauw, met een groen lijntje dwarsstreepend er over.

En dan weer trippelden zijn beentjes mee, zijn moeë beentjes, die plat uitgestrekt lagen, stil nevens een, begraven in 't wit en rood getafelde kussen; zijn lam-zieke beentjes wippelden mee, met het lichte getjippel der rappe meisjes, die in 't koordeke dansten en zongen hun trippelliedjes; en zijn mondeke deed mee van

Visch, visch, wallevisch
Die van den nacht gevangen is,

of van

Onder de brug daar liep een muis,
Is mijnheer Dewit niet thuis?
Mijnheer Dewit is uitgegaan;
Raad eens wien hij tegenkwaam?

Twee ijzeren mennekes,
Twee koekepennekes,
Twee mennekes zonder ziel;
Acht en acht is zestien.

Maar al met eens was het uit en hij zag nog enkel Tuurke Vercammen en Naar van 't Meupke die buiten kwamen met 'nen vlieger, 'n schoonen vlieger, dien ze gingen oplaten in de straat.

'Ne vlieger! 't Was de eerste die opging dit seizoen; hoe lang had Janneke al niet stil zitten verlangen naar dit oogenblik; en nu was 't daar, zoo ineens-onverwachts, zonder dat iemand er op voorhand een woordje had over gerept; nu was daar een échte vlieger; nu begon het plezierige seizoen, dat hij ze zou zien hangen in de lucht, wippelend met hunnen staart; hij zou er naar kijken, uren en uren aaneen; totdat er eens iemand zou komen, die zou raden wat hij zoolang al wenschte, die hem het touwtje zou laten vasthouden,

in zijn handjes. 'Ne vlieger! Zie, Naar mocht hem dragen; en hij deed het zoo kostelijk, voorzichtig houdend in zijn rechterhand, langs achter, het dun houten stokje van het kruisgeraamte en in zijn linkerhand het spansel, waar de draad aan vastzat, de lange kluwendraad, dien Tuurke hield, in zijn vuistje. Naar stapte behoedzaam achteruit, spelende bengels wegduwend, roepend om plaats, onderwijl bezorgd oogend naar den langen sleepstaart van strookjes kleurpapier. En hij tierde geweldig, als een onvoorzichtige speler zijn voet ging zetten op den kostelijken staart, die 't al moest in evenwicht houden, daarboven in de lucht.

Janneke volgde met begeerige oogen en drukte zijn kopke tegen de ruit, afwachtend hoe 't gaan zou. Hoe plezant! Hij zag hem al wippen omhoog, stijgend boven de huizen, en daar hangen, lekker-hoog in de lucht.

— ,,Zijde gereed?" vroeg Naar.

Hij stak den vlieger op, boven zijn hoofd in uitgestrekten rechterarm.

,,Uit den weg, jongens!.... Loopen!" kletterde zijn stem, en Tuurke, half omgekeerd, rende voort, den wind in, vlug kijkend of hij nergens tegenbotsen zou, soms snel het hoofd omkeerend om te zien, hoe 't de vlieger deed.

Met een schuinslingerende stijging schoot hij omhoog, wippend tot aan de daken der huizen, vroolijk schuddend zijn langen staart, waar onder aan een busseltje lichte papiersnippels vroolijk wimpeldraaiden.

Janneke ging mee; hij zag het fijne, witte draadje opwaarts stijgen, dan lichtekes dalen, en rijzen weer, mee met den wind; en ginder, hoog, hoog in de lucht, daar stond de vlieger; hij hing pluimlicht te wuiven, lachend te kijken, schuin omlaag, naar de lage huizen

en de hoven, diep beneden; hij hing hooger, veel hooger, dan het haantje van den toren.

Tuurke stond fier in 't midden der straat, omtroppeld door belangvol glurende bengels, met de houten kruk in zijn hand.

— „Geef klauwen," zei Naar, „hij stijgt!"

Tuurke deed draaien in zijn handen de kruk, die haar kluwen afliet, totdat de vlieger weer rustig te schommelen hing, hooger nog in den hoogen hemel.

Janneke keek, maar de jongens zagen hem niet en wisten niet wat hij daar zoo sterk zat te verlangen.

'Ne vlieger oplaten, zélf, dat kon hij niet; hij kon niet loopen; maar het krukje zoo maar eens mogen houden in zijn handjes, zóo, te midden van vele jongens, die naar hem zouden kijken en zelf geenen vlieger hadden.... Hij wou er eenen hebben. Hij wou het!

— „Moeke, krijg ik 'ne vlieger," smeekte Janneke, „krijg ik 'ne vlieger, astablieft?"

— „Maar, ventje, ge kunt hem ommes toch niet oplaten!"

— „Onze Sooi moet er maar mee loopen, moeke, en mij dan de kruk laten vasthouden als hij goed staat; ge moet mijn stoeleke naar buiten rollen. Moeke, krijg ik 'ne vlieger! Toe, moeke, krijg ik er eenen?"

's Avonds was Sooike een vlieger aan 't plakken voor zijn lamme broerke. Ze zaten aan tafel en daar lag het geraamte reeds klaar, twee houten stokjes gekruist over elkaar, en een fijn garen draadje gespannen alover de vier uiterste punten. Moeder stond bloempap te maken; Tist, de stokoude, versleten grootvader, zat, als gewoonte, in een hoekje, te kreunen, te kuchen, sufferig, krom getrokken van 't rhumatisme. Sooike was ijverig in de weer voor zijn broerke. Hij sneed het gekleurde papier gereed, drie breede reepels oranjegeel, lichtblauw en donkerrood. Hij paste en mat tot

het juist kwam en dan plakte hij het schoone papier goed spannend over 't geraamte, omplooiend over de draden de vet bepapte randen. Janneke had alles geduldig zitten nakijken, het knippende schaarke, dat door 't papier hapte, het fijnharige borsteltje, dat de bloempap zorgzaam openwreef op de boorden, en Sooi zijn behendige vingers, die een stofke wegknipten of een papklonterke effen-kapot duwden; en nu mocht hij-zelf den vlieger bewaren, die daar nevens hem te drogen lag; en in 't geniept streelde hij met voorzichtige vingerkes over 't schoone, kostelijke papier.

En nu, de staart! Janneke mocht helpen; hij moest de papiersnippels plooien en dan steken in de litsen, die Sooike strikte in het garen en telkens toetrok, met een rukje, juist gepast om het draadje niet te breken en de reepeltjes toch stevig-sterk te omsluiten.

— „Sooi, 'ne lange steert, da's schoon, he?"

— „Ja, da's best; dan staat hij goed stil; en dan topt hij niet gemakkelijk."

In de laatste lits staken ze een heelen bundel fijne, lange papierreepeltjes, die bontgekleurd moesten zwierelen en flodderen onderaan, in lustig gespeel.

Het spansel nu nog; dat was het voornaamste en 't moeilijkste van al. De vlieger was droog. Boven aan den neus en beneden aan den tip, vlak nevens de hoofdspil, twee gaatjes geboord met fijne naaldeprikken: en dan het dunne touwtje erdoor gestoken met geduldig tastende vingers; en nu het draadje stevig vastgesnoerd langs achter, juist-vlak met den knoop in 't midden der spil. Zie zoo!

Sooi liet den vlieger schommelen aan het spansel, dat hij lichtekes vasthield met zijn twee voorste vingertoppen, om te zien of de twee zijden goed waren in evenwicht. Och God! De vlieger sloeg over, naar rechts, diep op zij. Hij woog te zwaar langs eenen kant. Janneke

keek naar Sooi en een rimpeltje groef zich kommervol boven zijn neusje: of het nu allemaal mis was en verkeerd? Het deed hem toch zoo'n spijt nu al dit lange, moeilijke gewerk zoo slecht uitviel en zoo luttel werd beloond!

Maar Sooike had betrouwen en wist het beter:

— „'k Zal 't wel goed krijgen,'' moedigde hij zich zelven aan, verkleinend de fout, omdat hij wou zijn in de oogen van zijn broerke, en van iedereen, een beste, behendige vliegermaker, zoo knap als Tuurke, of Naar, of iemand van de jongens uit hun straat. Vooral als Tuur, die altijd beter of grooter wou doen dan hij, en baas boven-al zijn, bij hun spel op de straat.

Sooi onderzocht nog eens de knoopjes van 't spansel langs achter en schoof ze juister nog in 't midden der spil. En nu, weer eens beproefd. De vlieger hing op aan 't spansel, maar, och arme, weer sloeg zijn rechtervleugel omlaag.

— „Zoo stuikt hij op-zij, en schuddert te veel. Dat mag niet!''

Janneke keek sprakeloos toe, bezorgd, met komende vrees of het alles opnieuw was te beginnen en of Sooi het nog wel doen zou!

Sooi onderzocht, keek toe langs alle kanten en wist algauw te verklaren dat het houten spilleke, rechts van 't kruis, wat te dik en te zwaar was. Ge zaagt het maar amper; 't scheelde niet veel en hij schafte spoedig raad om het kwaad te verhelpen. Hij plakte een dubbel dik stuk papier op den anderen vleugel en zie, nu hing de vlieger roerloos, schoon horizontaal in evenwicht aan zijn spansel. Janneke mocht ook eens probeeren, en 't ging en 't was goed!

Nu nog een knoop gelegd om een lits te maken, waar 't kluwen aan vast moet, en goed nagemeten,

links en rechts, of de top van 't spansel niet te ver reikt en juist komt aan 't uiteinde der zijvleugels.

We zijn gereed! Morgen zal de vlieger de lucht inschieten, torenhoog; en alle dagen zal Sooi hem zetten en Janneke het koordeke mogen vasthouden in zijn hand, iederen dag, na de klas, zoolang het vliegerseizoen nog zal duren!

II.

Janneke zat te wachten aan 't vensterke, en nevens hem, op een stoel lag de vlieger, geel, blauw en rood, van dunvliezig papier. Op het raam lag de houten kruk met den witten draad, eindeloos lang, omspannen; en boven op, de papieren staart, voorzichtig gewikkeld om het verwarren der snippels te vermijden.

Moeder zat vlijtig kousen te stoppen en Tist, de oude sukkelaar, zat te knikkebollen, achter de stoof.

Janneke wachtte, geduldig, zonder gedachten blikkend in de kalm verlaten straat.

De klas was uit! Daar kwamen de jongens al aangestormd, de stille straat plots rumoerig-blij belevendigend met klinkend kloonengeklepper en schetterend stemmengekres, uitbundig hun jeugd en gezondheid uitjoelend.

Janneke voelde zoo'n blije genot warm doorstralen zijn heele lijf, en zijn oogjes glinster-tintelden in 't lekker vooropgenieten van 't heerlijke vliegerspel.

— „Jongens, jongens, spoedt u wat! Zal Naar de steert dragen?"

— „Ja 't, ja 't. Hij komt seffens. En Tuurke zal opsteken!"

Want ze moesten gedrieën zijn, opdat er zeker niets haperen zou.

— „'t Is goeie, straffe wind, man!" wist Sooike nog.

„Zie, ginder zal hij staan," vingerwijsde hij, „vlak boven de huizen hierover."

Janneke zag hem al, ginder boven, schommelend prijken hoog in de lucht, dat vliegerke, dat hier nu lag, zoo stil nevens hem, roerloos en zonder leven. Hij tilde hem kostelijk op en aaide over 't fijne papier, met bevende vingerkes; en hij keek eens rond of niemand het zag en hij drukte hem stillekes tegen zijn lipkes en kuste hem, zijnen schoonen vlieger, van hem.

Janneke zat buiten in zijn stoeleke in 't lekkere zomerzonneke en hij keek alles af, want ze waren allemaal in de weer op straat met den schoongekleurden vlieger.

Naar knuffelde nog aan een korst brood en droeg den staart, die niet mocht over den grond slepen, en nergens aan vasthaperen; en zoo kon niemand er op trappen om het spel in de war te brengen of te verbrodden. Tuurke droeg den vlieger, stap voor stap achteruitgaand, tot aan 't einde der straat en Sooi liet het kluwen af, windend aan de kruk.

Janneke wachtte wat er allemaal gebeuren ging: ginder boven zou hij wegdraaien, over het huis van Toontje uit den Biekorf, ginder.... Maar kijk nu, jongens, ze staan al gereed!

Tuurke steekt den vlieger op, hoog boven zijn hoofd.

— „Naar, de staart goed leggen, recht vlak-vooruit, dat hij niet kan verwarren in 't opgaan. Wacht nog wat, Naar. Laat eerst die kar voorbij en weg, dan kan Sooi beter loopen."

Vierklauwend kapte het paard voorbij met schokkeldokkerende kar, de straat uit. De weg was vrij.

— „Los!" hoorde Janneke Sooi schetterstemmen en met een klein wipke stak Tuurke den vlieger op. Sooi holde. De vlieger schoot scheef omhoog en.... pardaf!

— „Ho! Ho!" schreeuwden ze allemaal.

Met zijnen neus topte de vlieger ploffend tegen de ruiten van Bertje den Bakker zijnen winkel. Sooi stond stil en de vlieger viel neer, ellendig-lam afschurend langs het venster, gescheurd en kapot, meende Janneke. En hij zag hoe Sooi zijn kruk vlug neerlei op den grond en rapbeenend naar den vlieger stormde, de jongens ruw wegduwend, die er al gapend rond stonden gedromd, helpensgereed.

— „Blijft eraf," tierde Sooi, „blijft eraf! Naar, leg de staart goed. Sta 's wat uit den weg, kleinen aap!"

Wat zou het toch zijn, peinsde Janneke, die van verre angstig zat toe te kijken naar al het vreemde gedoen en het gedrentel rond den vlieger.

Sooi hield hem vast en ze beraadslaagden samen. Een klein scheurke aan den neus, dat was niets. Ze bekeken het spansel, verlegden den knoop en lieten den vlieger schommelen.

— „Nog wat papier," zei Sooi; „langs hier, achter 't stelsel. Hij weegt nog te zwaar langs dezen kant. En nu, achteruit, Tuur, stillekes aan!" —

Sooi liept terug naar zijne kruk.

— „'t Is niks!" riep hij geruststellend tegen Janneke, maar het kleine ventje voelde wel dat het weer zou misloopen en dat de vlieger nooit omhoog zou geraken.

Maar zie! Daar schoot de vlieger op, keersrecht omhoog, boven de huizen al, den hemel in. En Jannekes handen gingen op, en hij asemde niet meer.

Maar dan weer! Al met eens zwenkte de vlieger op zij en topte omlaag, zijn neus naar onder en dan begon hij rond te draaien, wielend om en om, als rond een spil, in kleine vlugge krinkelingen, zijn staart schuddend verward dooreen. De jongens schreeuwden luid en schetterlachten, kletsend met hun handen tegen

hun beenen om 't vreemd grillige gedraai en gemaal van 't zotte vliegerke.

Sooi stond stil, ging langzaam terug, gaf toe, en het wervelend gekringel hield op; en dan liet hij den vlieger langzaam zakken op den grond. Ze brachten den verwarden boel terug bij Janneke, die niet klagen dierf en sprakeloos bleef, omdat hij geen raad wist of mogelijk dacht voor dit zonderlinge geval. 't Zou nooit gaan. Janneke wist wel dat het voor hém nooit lukken zou, dat hij het schoone vliegerke nooit zou zien staan, ginder, boven de huizen, hoog in de lucht.

— ,,Ne nieuwe steert," beval Sooi; ,,de steert woog te licht, van boven; daarmee draait hij; dikker papiersnippels van boven."

Vlugge handen waren dapper aan 't werk en het onheil was spoedig hersteld; maar Janneke meende vast dat er dezen keer wat anders aan haperen zou; hij wist niet wat, maar ge zoudt het wel zien. Och! Had hij zelf maar eens kunnen loopen met den vlieger! En nu voelde het ventje zoo goed dat hij maar een lam sukkelaarke was.

— ,,'t Is anders zoo'n goeie, straffe wind," moedigde Naar aan.

Weer stonden ze gereed en ditmaal steeg de vlieger omhoog, omhoog met een lange slingerlijn sierlijk schietend over de daken weg, al hooger, den blauwen hemel in.

— ,,Sta stil! Sta stil" riepen z'allemaal.

En Sooi stond stil, steeds kluwen gevend aan den snel stijgenden vlieger, die daar nu eindelijk hing, ginder boven de daken, waar Sooi 't gezegd had.

— ,,Kom, Sooike," riep Janneke, ,,kom toch!" en stak zijn handjes uit, begeerig grijpend naar de kruk...

— ,,Nog een beetje," sprak Sooi, kluwen gevend,

stapje voor stapje naderend, voorzichtig, want het waaide fel.

— ,,Hij trekt, man!"

— ,,Toe, Sooike, kom!"

— ,,Jongens, wat trekt hij," zei Sooi weeral, ,,wat trekt hij toch! 'k Moet stillekes achteruit gaan, anders stijgt hij te veel; hij zou kunnen toppen!" Het leelijke gevaar van toppen, nu dat hij al zoo hoog en zoo ver hing, hield Jannekes ongeduld nog wat in. Maar eindelijk toch, daar zat hij, heerlijk gelukkig, met tusschen zijn pollekes de houten kruk, die vroolijk opwipte en zoetekes rukte, mee met den wind; en Janneke voelde aan het trillen van 't snokkende draadje hoe de vlieger nu leefde en blij was en leutig wippelde met zijn staart en neerkeek, knikkend met zijn top, naar het kleine ventje, dat hem vasthield in zijn handjes.

Vlak voor Janneke uit boog het witte garen omhoog, dweers over de straat, slank lijnend opwaarts over de daken, stijgend, onzichtbaar ginder verre, tot aan den vlieger, die daar fier en kleurig zoo echt te leven hing, schuddend en waggelend, sierlijk schommelend zijn langen golfstaart, waar onder aan de dikke pluim kringelend krulde.

— ,,Geef klauwen, Janneke, want hij stijgt. Zie 't hem stijgen, zie 't hem toch! Geef klauwen!"

Janneke wond zijn krukske af, onbehendig, maar 't ging toch.

— ,,Braaf, manneke; stillekesaan!" sprak het ventje tot den vlieger. En dan jubelde 't weer in zijn hartje: ,,Zie nu, hoe hoog! hoe hoog!" Maar opeens was het koude vrees die opschoot, dat de vlieger te hoog zou stijgen, boven de wolken, en dat hij hem kwijt zou geraken.

— ,,Kom beneden, vliegerke, toe, zak wat lager!"

En het vliegerke hoorde 't en zakte lager en liet

het touwtje slappekes neerbuigen, in zwaardere bocht.

— „Haal in, haal in, hij valt!" beval Sooi.

Janneke wond zijn krukske op en het luisterende vliegerke schoot wakker, steeg levendig op, met schuddende staarttrillingen. Ze spraken nu samen, Janneke en zijn vliegerke, en het ventje jubelde, juichte, moedigde aan of voelde plotse vrees opduikelen als het dolzotte ding te driftig opschoot bij feller windvlagen.

Maar in de straat waren de jongens weer aan den gang, spelend hun vroolijke zomerspelen, luid-lawaaiend en rumoerig. Ze reepten de straat op en af, hollend als jonge veulens. Ze zweepten hun djoppen voort die dansten over de keien; ze kolverden, met houten bollen, gewapend met knuppels, die bonkend klotsten op weg en weerspringende ballen. De meisjes, in ronde troepjes geschaard, telden af, om te zien wie er aan was of wie het spel mocht beginnen; en terwijl een vlug handje telde, even tikkend op rondgeschaarde borstjes, ziegezaagden hun liedjes:

Rommele, rommele, in de pot,
Waar is Klaas of waar is zot?
Zot is in zijn stalleke,
En speelt er met zijn balleke....

Of ook wel:

Un, dun, dik,
Zeven karnastik,
Zeven karnaboumlala,
Un, dun, dik!

Maar Janneke zat er alleen in zijn stoeleke, fier met zijn kruk in zijn hand, met zijn hoofdje omhoog naar 't kleine vliegerke gewend. Zie, nu was het juist een geel, blauw en rood gestreept vlaggetje, dat stilplechtig, roerloos aan den hemel hing; maar plots werd het lollige ding wakker, en, met een rilling van zijnen top en een slingerend gekronkel van zijnen staart,

schoot het omhoog, vlug klimmend, tot Janneke, met kluwen geven, de dolle stijging kon bedwingen. Maar soms liet de vlieger, bij het windzakken, met loomen val van 't garen zich nederrijzen, lui-induikend zijnen staart, treurig loom wiegelend, rechts en links, omlaag; maar dan haalde Janneke, vlug en behendiger nu al, zijn touwke in, snel windend zijn kruk, tot de vlieger weer rusteloos hangen bleef. Zoo had Janneke zijn werk, altijd nieuw en plezant. Stilaan zeeg de avond neer en de wind joeg feller; het doldriftige vliegerke schuddebolde en snokte, trilkwispelend met zijn lollig staartje; en Janneke voelde aan het kortsnel wippelen der kruk hoe 't vliegerke trok aan zijn spannend dunne touwke.

Zoo gebeurde 't al met eens: een schreeuw angstgilde uit Jannekes mond en 't spel in de straat viel stil. Ze zagen het allemaal: Het losgebroken vliegerke, lui-loom neerwaggelend, achterover stuikend met flodderstaart, neer en wegzakkend, dood en kapot en verloren. Het touwtje was in stukken en zeeg neer, in bochtige slingerlijnen, slap, ach, zoo droef.

Janneke zat daar alleen in zijn stoeltje, met de kruk in zijn hand en oogde machteloos de jongens na, die wild de straat uitbeenden, den hoek omstormden, tierend en razend:

— „Jannekes vlieger is gebroken! Jannekes vlieger!...."

Ze bleven lang weg; de straat lag stil en Janneke zat alleen. Triestig begonnen zijn handjes het eindje touw op te winden; het rees en schoof neer van over de daken, aan den overkant, eindeloos lang, eindeloos lang. God! Hoe ver het wel zou gevallen zijn! En of ze 't nog ooit zouden vinden, zijn schoonkleurig vliegerke. Ergens achter de statie, in 't veld, meende 't ventje.

Als 't volop duisterde kwamen de jongens terug, met leege handen. Ze hadden den vlieger zien hangen, in een populier, in Van Bergen zijnen hof; hij hing in de takken, heel hoog, verward met zijnen staart; ze hadden er naar gesmeten, met steenen, en Sooi had hem geraakt, en hij hing daar los-omlaag te schommelen en te roefelen in den wind, te rukken aan de takken die hem vasthielden, totdat hij aan stukken zou zijn, verwaaid en verregend en kapot.

Toen Janneke terug binnen zat, starend op zijn kruk met witte garen, nu zonder vlieger, begon ineens zijn kinneke te siddertrillen en zijn mondje te trekken; toen kwamen dikke tranen aangebold en zijn groote verdriet brak los, al zijn ellende en ongelukkig zijn, na zijn stil jubelend genieten van daar straks.

— „Morgen krijgt ge 'nen anderen," troostte Sooi, „en 'n veel grooteren nog al. Maar we moeten straffer klauwen hebben. Naar zijn broer zal sterk grauw garen meebrengen uit de fabriek; dat kan niet kapot."

Janneke lag in zijn smalle beddeke, maar hij kon niet in slaap geraken. Hij zag zijn vliegerke hangen, hoog in den hoogen populier uit Van Bergens hof. Hij had nogal vliegers zien hangen, in boomen, aan schouwen; maar nu was 't de zijne. Ze hingen daar dagen lang en heelder nachten, en de wind sloeg ze kapot en de regen roefelde erop, totdat er niets van overbleef dan een stokkig geraamte; en dan, op 'n morgen waren ze weg en niemand wist waarheen.

'Ne groote vlieger? 't Zou niet gaan. 't Ging nooit goed voor hem. Hij was immers maar een sukkelventje en hij was lam.... 't Zou niet lukken, nooit niet lukken.

En zijn oogskes vielen toe....

En ja! Sooi, die zijn broerke zoo gaarne zag, had 'nen vlieger gemaakt, 'nen vlieger, van twee groote

dikke stokken, die ze gaan snijden waren in 't Gielsbosch; 'nen vlieger, grooter dan Sooi zelf. Janneke kon hem bijna niet oppakken. Ze hadden nog nooit zulk een vlieger gezien in hun straat. En ze lieten hem op en hij stond tegen de wolken, roerloos-stil, met 'n staart van tien meters lang. Al de kinderen uit de geburen stonden rond Jannekes stoeleke gedromd, afgunstig te kijken; en hij hield den grooten vlieger vast, in zijn eene hand, en hij speelde ermee. Zie eens wat hij dierf: hij stak zijn polleke op en neer, hoog en laag, en het touwke danste mee, plezierig, ijzersterk, 't kon niet kapot, en de vlieger knikte tegen al de kinderen daar omlaag.

Maar 't duurde niet lang! Hoe 't kwam, dat wist Janneke niet, maar de kruk slipte plots uit zijn handje, en vloog weg, mee met den vluchtenden vlieger, dansend en robbelend over de keien in zot, dol gespring en gewippel. Al de jongens stoven lachend uiteen en trechterden sarrend door hun handen:

„Zot! Lamme zot! Lamme poot!...."

Maar Janneke sprong recht en wipte zijn stoeleke uit, en hij liep, waarachtig hij liep en snelde achter het vluchtende krukske, dat gekdansend voor hem wegsprong; hij zou het wel krijgen, hij moest het krijgen, hij greep al, maar 't wipte voor zijn neus de huizen op, de daken over en weg; maar Janneke holde en stormde de straat uit, al maar loopend, hijgend, zweetend en hij zag zijnen vlieger altijd verder, altijd verder vluchten en het werd een sarrend bolgezicht, botergeel; met groote oogen en blaaskaken, opgebult van 't lachen; en 't ventje liep maar, liep en huilde, liep met vlugklauwende beentjes....

Janneke schoot wakker en de maan geelde door zijn kamervensterke.

HUN BROERKE

HUN BROERKE

OOIKE en Anneke zaten nog aan de koffietafel met het jongste kindeke, Mieleke, op een laten Decembermorgen.

Boven lag hun broerke, doodelijk ziek in zijn beddeke, klein Janneke, het lamme ventje.

'tWas toch zoo stil en droef in huis. Moeke-lief zat bij het ijlkoortsend kindje, in bange wegkramping van angst voor wat gebeuren kon.

Tante Wis, moeders zuster, moest nu de kleine gastjes verzorgen en was doende in de keuken.

— „Kindjes, ge moet schoon bidden voor broermanneke, die toch zoo ziek is," zei Tante Wis; „maakt een kruiske, en vouwt uw handjes samen."

Pollekes gevouwen op tafel, hoofdjes gebogen lazen z' hun morgengebed, en een Vader-ons en een Weesgegroet voor Janneke, hun kleine broerke, opdat Jezuke-lief hem weer gezond zou maken.

Ze smulden zwijgend hun boterhams binnen, met suiker op, dien ze gekregen hadden van Tante Wis, opdat ze stil en zoet zouden blijven, den heelen dag.

Ze keken naar buiten, naar de sneeuw, die viel, in draaiend gewervel en gespeel. Ze tuurden door 't venster, met wonder-oogen, naar het wilde sneeuwgedwarrel. Groote, witte vlokken vleugelden langs de ruiten, wiegewagend en schommelend in zotten dans; ze draaiden achter het muurken weg, en maal-

den weer terug in spelend gejaag en gekronkel. Ze slierden langs 't glas, geruischloos, en rezen dan lager en zegen neer, dood en vormloos, eentonig wit, schitterend wit op den grond, in dik malsche laag. Op de daken, op de vorstpannen van het hofmuurke lag de sneeuw, hoog, dik-mollig opgekussend, met de zwart kartelende lijn der pannen er onder. De boomkes in den tuin stonden roerloos stil, met wit-beklodderde kruin. Zwart-ribbig, koud-stijf staken de dikke takken dooreen, grillig-wild dooreengewrongen, met sneeuwkladden wit bespetterd; de twijgjes dweerschten en aderden fijn dooreen, langs boven schoon bewold en gebaard, zacht harig, glinsterend blank. De sneeuw danste errond, in warrelend gewoel en gecirkel, de witte vlinders joegen elkander na in dol-kringelend gevlerk.

Hoog in de lucht, effen mat-grijs, waren het ontelbare muggen, die kriewelden dooreen, in verwarden stippel-dans; ze wolkten soms malend rond, schuinsliertend omlaag of draai-kolkend omhoog bij 't minste windgezucht. Ze zakten neer, naar 't vensterraam af, en het werden witte bloemekes, die spelend nederbladerden of pluim-lichte veerkes of blanke flikketeers, die wiegewaagden en stoeiden voor 't raam.

Sooike wist hoe plezant het nu was in de school, waar hij niet henen mocht, omdat zijn broerke zoo gevaarlijk ziek was. En hier zat hij nu bravekes te spelen met zijn bouwdoos, die Sint Niklaas hem gebracht had, de blokjes uit te zoeken en te schikken, de beelden na te maken van de kinderkes aan zee, dartelend op het zonnige strand, met emmerkes en schupkes; van het velomanneken dat wandelen ging met zijn hondje; of van de cirk, met zijn zotte clowns en zijn springende paarden. Maar ginder in de school op de speelplaats, streepten de sneeuwballen dweers door de lucht, in

wildgrillig gekruis en gesnor; en zijn makkers vlogen zweef-zacht over een lange ijsbaan, van het eene eind der koer naar het andere, armen uitgestoken, wiegewagend kruis, een beentje vooruit in vliegende vaart achter elkaar, licht-zwevend en vlug!

En zoetekes begon zijn mondeke te zingen:

Deezeke schudt zijn beddeken uit
en laat de pluimekes vliegen. . . .

—,,Niet zingen, Sooike,'' vermaande Tante Wis, bang voor meerder gerucht; ,,Janneke is toch zoo ziek, och arme! Janneke kan het niet uitstaan in zijn koppeke . . .''

En de kloeke, gezonde Sooi keek droom-oogend en met een vaag vreugde-verlangen naar het plezante gespeel der witte vlokken voor het raam in de lucht.

Bang-trillend sidderde plots moeders stem van boven, uit een geopende deur, koude vrees snokkend door heel het huis. Vreemde angst bibberde in Tante Wis heur hert. De kinderen keken op, Tante na, die reeds de trap op-snelde. Wat was er nu?

Janneke was plots veel zieker geworden, en deed zoo schrikkelijk leelijk. Tante moest ijlings loopen om den dokter, en in 't voorbijgaan den vader verwittigen, die op de fabriek aan 't werk was, dat hij seffens naar huis moest komen.

— ,,Kinderkes lief,'' smeekte Tante, met tranen in heur stem, ,,weest nu toch stil en braaf, want 't is zoo erg met broerke. . . . ach, kindjes, weest toch braaf, totdat ik terugkom. . . .''

Ze zaten alleen in de stille kamer en keken elkander aan. Als Janneke sterft, wist Anneke, dan gaat hij naar de Engelkes, bij Jezuke-lief in den hemel. En dan zal hij ook een engelke worden en witte vleugelen krijgen, en alle dagen zal hij rijstpap eten, met gouden lepelkes uit gouden tellooren. Ginder, hoog boven de sneeuwende lucht, dwars door het

witte gevlinder heen, naar den schoonen, licht-glanzenden hemel zou hij henen vliegen.

En als zij dan ook dood waren, zouden ze weer spelen gaan met Janneke, die nu zoo ziek lag, en niet spelen kon.

Sooike was opgestaan en ontsloot de buitendeur.

Hij loerde eerst eens naar grooteva, den sukkelvent, die onnoozel te suffen zat, achter het vuur, en de kinderen betijen liet, onbeholpen, alleenig nog voelend zijn eigen miserie, waar geen eind aan kwam. Sooike loerde, even maar, en wipte al buiten.

O! hoe wonder-schoon lag de hof daar voor hem open, hagelblank, wazig-teer, een sprookjestuin uit droomenland.

Sooike trapte tot aan zijn kniekes in de malsche sneeuw.

— „Anneke! Kom is kijken!"

Ze lieten Mieleke zitten, in zijn kinderstoel, bij ouden Tist, en trokken den huize uit.

Sooi waadde den hof in en zijn voeten en beenen groeven diepe, zwarte holten in de sneeuw; Anneke kwam hem achterna, voorzichtig wippend van 't eene putteke in 't andere.

Sooi balde een sneeuwbol in zijn vuist, en rats! daar lijnde hij door de lucht en spetterde uiteen in wit gester op den muur. Anneke smeet hem achterna, maar kon den muur niet raken en heur balleke rolde poverkes verloren in de sneeuw.

— „We maken 'ne man op den grond!" juichte Sooi. „An, zulde mij optrekken?"

Hij ging plat achterover liggen, armen en beenen wijd uiteen. Dan kroop hij weer recht en zijn zusterke sleurde hem mee op, zoo goed het maar ging. Op den grond lag nu, diep gegraven in de sneeuw, het afgedrukte beeld van Sooi! En juichend dansten zij errond!

Toen aan 't slibberen aan, over den middelweg. Eerst een heel kort baantje, dat spoedig lang en langer werd. Nu gleden ze zoetekes over de hard-gladde sneeuw en de zwartharige struiken, bezijden den weg, vluchtten weg achter hen. Ze strekten hun armkes uit, in op- en neerrijzend gewiegel en ze staken hun rechter voetje vooruit, flink geplant op de gladde spiegelbaan. Al meteens tuimelde Anneke omver en rolde beenespartelend in de sneeuw.... Maar zij jubelden het uit van danig plezier. Ze waren beklodderd van onder tot boven, met wit bepoeierde haren en ze hapten de vliegende vlokjes, al glijdend, in hunnen warm geopenden mond.

Dan gingen ze, jubelend en kraaiend, elkander bevechten, en heelder handsvollen sneeuw stoven wolkend over hun hoofdekes uiteen; ze rolden, sobbelend, hals over kop, in de malsche laag. Ze dartelden, vol warmen levensjubel, genietend van de heerlijke sneeuw, al doller en wilder.

— „Kinderkes! Kinderkes!"

Tante Wis riep hen terug, met smart-stem.

Ze kwamen, uit heerlijk genot, in het droef-stille huis, en Tante Wis zat daar, het hoofd begraven in heur handen, met tranen die leekten door heur vingers. Pijnlijk gesnik scheurde snokkend uit heur keel, met droevig geweld.

En zij beseften ineens, dat er iets heel droevigs, iets wreeds was gebeurd.

Ze kropen stillekes op een stoel; de sneeuw beloerend die overal op en aan hun kleeren hing en zacht aan 't smelten ging, in glanzende waterdroppels. Ze bevoelden hun tintelend-roode vingers en toen gingen ze stillekes aan 't schreien, groote pereltranen die bolden over hun koude kaken, met Tante mee, omdat ze voelden dat Janneke, hun lamme broerke, nu naar den hemel was, bij onzen Lieven Heer!

KAROSSEN

KAROSSEN

DE Pad Verboven lag met zijn ellebogen breed-uitéén op tafel gesteund, zijn leege telloor achteruitgeschoven.

Hij had pas zijn patatten gulzig-binnengespeeld en loerde begeerlijk met zijn klein-vinnige oogskes naar To, zijn zuster, die boterhammen sneed, met vet-op, en ze in hoopkes taste, voor heur vader en heur broers, die op de fabriek werkten.

— „To, 'k heb nog zoo 'nen honger," trilsmeekte de kleine Pad, langzaam-rekkend zijn woorden, met bang-tranerige stem, „krijg 'k nog 'nen botteram?"

— „Hoe is 't godsmogelijk! Na zoo'n twee telloren patrassen!" brom-baste de vader, die zijn pijp stond te smoren, in 't open deurgat.

— „'k Heb nog zoo 'nen honger," weejammerde de dikzak, met ongeluks-oogen zijn zuster en de boterhammen aan-loerend.

— „Der! Slok-op!" zei To, en smeet hem een snee brood voor zijnen neus; „dië eet de ooren nog van onzen kop!"

De Pad knauwde zijnen boterham binnen en de dikke hompen brood knobbelden zijn kaken op; onderwijl liet hij zijn beenen spelend wiegewagen en hij keek naar de eieren, die schuins-over hem, in den hoek, hingen. Vlak bóven de Pad zijn bed — een vuil nest omgewarreld beddegoed — hingen ze, aan twee kramme-

kes: 't Waren twee schoone kransen vogeleneieren, van alle koleur en van alle grootte, aan 'nen draad samengeregen. De Pad had ze bijna allemaal zélf geroofd; eenige gekregen of gewisseld — die hij dobbel had; — hij had ze geduldig langzaam verzameld, éen voor éen; en ze waren zeer kostelijk. Daar waren er schoonblauw, effenblauw, en witte, en groene; éen roze, — een héel raar — en veel gespikkelde, bebloemde, gestérde en bekladde, met geel en bruine tinten en streepkes, stippelingskes en golflijntjes; daar hingen er kleine, en gróote en héel groote! Maar zijn kameraad, Sooike Van Mierlo, die nevens hem woonde, die had er! Over de honderd! Maar meest allemaal van verleden jaar, en veel van verleden jaar-over al, en de Pad was nog maar van dees jaar bezig met verzamelen. De Sooi had 'nen tak, 'nen grooten tak, in 'nen pot met zand gestoken, de schors zuiver-wit afgepeld, en daar staken ze aan, bijkanst heelemaal-vol. Dat was 't schoonste.

De Pad had zijnen boterham binnen en slipte de deur uit.

't Was een schoone Meidag, met lachenden zonneschijn aan den zij-blauwen hemel, en warme triltintelende daken en wit-geurende fruitboomen, die óver de hofmuurkes kwamen piepen. Wat was het lekker daarbuiten, na de dof-grijze regen- en smokkeldagen van Maart en April, met hun slijk en wind en nattige kou. De Pad ging lui liggen stoven in 't zonneke, in afwachting dat hij naar school moest, binnenopgesloten zitten luisteren naar den zaag-zeurenden meester zijn lessen.

— ,,Pad, kom es kijken!"

De Sooi riep hem. Hij stond aan den overkant van 't smalle ,,poortje" waar ze woonden, allemaal groeze-

moezend fabrieksvolk ondereen; hij stond tegen den mesthoop en was een groot ei aan 't uitblazen.

De Pad kwam kijken; 't ging moeilijk dezen keer. 't Was een groot ei, een heel groot, grooter dan van een gans; de Pad had nog nooit zoo'n groot ei gezien; precies een peer, vuil-groen en bruin-bespetterd.

— „Van wa?"

— „Van 'nen fluiter," zei de Sooi tusschen twee blaas-hijgingen in, maar 't nat wilde er niet uit.

— „Nondekeu!" sakker-vloekte de Sooi in eens, „z' is vuil, daar steekt een jonksken in!"

Nu ging het moeilijk, om het fluiterke door te laten. Misschien heelemaal mis! Zoo'n ei! Zóó raar! Dezen morgen had hij er uit school voor gekarost; hij was er bijkanst drij uren ver voor geweest, vér achter 't Gielsbosch, in de moerassen, en daar hield de fluiter, met zijn dunne stekkepooten en zijnen langen hals, héel loos, en gevaarlijk, man! Op een klein eilandeke hield hij, in groes en wier, tegen 't water. Twee eieren had hij, een voor hem, en één voor den Dooven Hens, die meegekarost had. Maar 't was ver, man! En moeilijk om aan te geraken! En nu zat er een jonksken in! 't Was een danige tegenslag!

Daar kwam iets piepen, rozig-geel stukske lijf, vlak voor 't gaatje. Het kon er niet door. De Sooi brokte kleine stukskes van de schelp, voorzichtigkes, om 't holleke wat grooter te maken; hij schudde het vogeltje terug in 't ei en blies opnieuw.

— „Het kopke! Het kopke komt er uit!" juichte de Pad.

En inderdaad, 't geel omzoomde bekje en het kopje hingen onder uit te zwierelen aan den peeshals en al met eens, terwijl de groene eischelp in stukken openkrakte en dat Sooi ze woedend neersmakte op den grond en vertrapte onder zijn hielen, plof-gulpte het

malsch-doode lijveke eruit en kwabde pletsend neer in een plaske vettig-gele sliddering. Het fluiterke. De Pad raapte 't op, met een pootje, en bekeek het vieze ding, en liet het rondzwieren aan zijn dun spillebeentje en smakte het neer op den mesthoop.

Het was een danige tegenslag voor Sooi.

Hij had zijn tak met eieren al op voorhand buiten gezet, om ze te laten bewonderen door de Pad: 'Ne schoone, witgepelde berkentak, met twintig en nog meer zijtakjes en dunne twijgjes, en overal hingen ze aan, de eieren van spreeuwen, meezen en zwaluwen, nachtegalen, roeters en leeuweriken, kwakkels, eenden en ganzen, piepers, rietmusschen en schrijverkes.... 't hing vol, òver de honderd! Ze hingen volgens grootte; de grootste van onder en 't dichtst bij de spil. 't Was danig schoon! Het ei van den fluiter moest aan het onderste spilleke komen. Dáar was het plaatske, zie; en Sooi wees het aan de Pad. Maar nu was het mis, na zooveel moeite!.... Tuurke Vercammen, de zoon van den metsersbaas, was de eenige jongen, die fluiterseieren in zijn verzameling had. En Sooike niet! Maar Tuur had ze gekregen van de metsers, die bij zijn vader werkten; niet zelf geroofd, dus; en Sooi wel; maar nu was 't kapot.... Hoe spijtig!....

Ze stonden te zamen de eieren te bekijken, handen in de broekzakken, en toen:

— „Pad," heesch-fluisterde Sooi geheimzinnig, en loerde nog eens rond of het niemand toch hooren kon, „karost-e mee dezen achternoen?"

De Pad dierf niet antwoorden in 't begin: Vrees voor straf van den meester en een rammeling van zijn zuster, als ze 't zou vernemen. Maar dan kwam het blije vooruitzicht van een halven dag vrij-rondrakkeren en ravotten in bosch en veld, met de vaste zekerheid plezante avontuurkes te beleven met den Sooi, die

alles kende en wist.... en niet moeten stil zitten, luisteren en opletten in de klas of beschaamd rood worden, als hij hakkel-stotterend een verkeerd, dom antwoord gaf en dat de meester, onder 't spot-proestend lachen der scholieren hem uitmaakte voor lompen ezel of slimmen vos.... Ravotten in 't bosch.... Maar zeker een rammeling van To, dat zijn ribben kraakten, als hij 't avond te laat thuis kwam....

De Sooi, die hem aarzelen zag, zei weer:

— „We zullen in tijds terug zijn; en...." hij wachtte een momentje om de Pad te treffen, zeker dat hij hem nú zou overhalen.... „en, ik weet een ekster houë...."

Inderdaad de Pad seffens daarop, half-luid, met vurig begeeren en een vrees van bedrogen worden in zijn stem:

— „Ge lieg het!"

— „Kop-af; in 't Gielsbosch! Ze moet met aren liggen."

De Pad zijn oogen flikkerden, want hij had nog geen ei van een ekster. Wat een gelegenheid! Vrees voor straf of afrossing was weg!

— „Sooi," fleemde zijn stem, „zulde wijzen waar het is? Zeg, Sooi?"

— „Zoo'n zijn 't er!" En de Sooi wees groenige, bruin-bekladde eitjes, nevens zijn effen-blauwe spreeuweneieren.

— „Zeg, Sooi, wijzen, zulle?"

— „Straks gaan we, as ze aan 't werk zijn!"

— „Willen we spelen, totdat ze gaan? In d'o knippen? Kolveren? Kuil houwen? Wat doen we?"

— „Knippen!"

De Pad liep zijn beurs kassers halen, onder in zijn bed verborgen; zijn kogel stak altijd in zijnen broekzak. Onderwijl droeg Sooi zijn tak met eieren terug binnen.

Ze trokken een groote o, met hunnen vinger in 't zand. De Sooi maakte de meet, vijf stappen verder, met zijnen hiel.

Nu schoten ze om en weer, ieder op zijnen toer, bukkend en neerknielend, mikkend met hun ronde, blinkende kogels naar de kassers, die ze uit de o moesten kletsen, of naar elkaar, als ze, door een onvoorzichtig schot, te dicht-bij kwamen.

— „Pad, braaf zijn, zulle! En ná de klas niet ravotten of rakkeren op straat; hoorde 't, Pad?"

— „Ja, Va!"

De Pad zijn vader en oudste broers trokken naar de fabriek. De vader van Sooi was al weg. Zijn moeder was den heelen dag uit wasschen bij rijke menschen, om wat centjes te verdienen. Anneke, het oudste meisje, moest thuis blijven uit school vandaag, om Mieleke en Peerke, de jongste gastjes, gade te slaan, want oude Tist, die den godslievigen dag in 't hoekske bleef zitten, geplaagd en gemarteld door knagende pijn, kon zijn eigen nog niet behelpen, half-lam als hij was.

De Pad zijn zuster ging laatst, naar de mattenfabriek. Ze trok de deur klakkend toe.

— „In-tijds naar de school, zulle Pad!"

't Was juist vijf minuten voor den éenen.

To was pas 't poortje-uit of de twee bengels sprongen op, wild-armend en beenslaand, om 't dánig plezier dat ze gingen hebben, den héelen namiddag.

— „Gij niet, rosse!" schaterde de Pad uitzinnig, en ze stormden als losgelatenen naar den ingang van 't Poortje en loerden den hoek-om, de straat-in, of ze allemaal wel weg waren.

't Rammelde éen uur op de kerk en de laatste werklie beenden rap de straat-uit.

Nu gingen ze karossen!

— „Na-rijzen, onderweg, Pad? Voor 'ne kasser?"

— „'t Kan me niet schillen. Dan zijn w'er rapper. Maar, „verroere-mijn" telt niet, zulle; en geenen „ruime's" of geenen „richte's." Recht-door schieten."

— „Maar toch drij keeren trullen, as ge te ver ligt; anders schieten we bellekes."

Ze liepen nu, op een drafke, straat-in, straat-uit, van tijd tot tijd loerend of ze den meester niet zagen. Hun kogels rolden over de keien, dansten in de goten, wipten op de stoepen, tegen de menschen hun beenen, onder de pooten der paarden of tusschen de wielen der wagens.

De twee rakkers kropen overal tusschen en door, en draafden altijd-aan, op een schobbeke, en wiens kogel geraakt werd, moest 'nen kasser afgeven.

De Pad zijnen kogel vloog en hobbel-sobbelde botsend over de keien, ver, heel ver....

— „Oei! Oei! Oei!...." klonk het, in klimmende onrust, uit de Pad zijnen mond, zijn handen omhoog, vol schrik, aan zijnen kop.... Had hij hem maar kunnen tegenhouden.... Loopen? 't Was te ver!.... De kogel wipte nog eens op en verdween in een keldergat.... Kwijt!.... En als de schoone, rond-gladde bol tusschen de smalle kelderijzers wegviel voelde de Pad meer verdriet als hadden z' hem een heel beurs gekleurde kassers afgepakt!

De Pad lag plat op zijnen buik, met zijn kaak tegen den grond en zijn mouw ópgesloofd, maar zijn armke was veel te kort. Vlak in den hoek lag hij; ge zaagt hem goed liggen.

't Was een gesloten, hoog huis. In 'nen winkel zouden ze 't wel durven vragen, om hem terug te krijgen. Twee deuren verder was 't 'ne winkel. De Pad wilde niet voort, of hij moest zijnen kogel terug hebben. De tranen kropen al naar zijn oogen.

De Sooi had een stokske gevonden, en een spie ge-

korven, in 't uiteinde. Hij stak den stok door 't keldergat en duwde den kogel in de gapende spie. Voorzichtig-langzaam kwam de schoone bol omhoog, en als de Pad hem opnieuw in zijn hand voelde, danste en stampte hij van plezier en hij klemde den kostelijken kogel vast in zijn gesloten vuist, diep in zijnen broekzak.

En zij liepen voort, maar het ná-rijzen was gedaan!

Ze waren al een heel eind buiten de stad geraakt, midden door 't veld, en ze liepen door een wei langs de beek.

— „Luister!" zei de Sooi in-eens, en hij bleef staan, zijnen wijsvinger omhoog: De wind voer zoef-suizend door de boomen, over de stad, naar hen toe. Ze hoorden aanhoudend bieën-gebrom en krissend krekelgesjirp. Daar klik-klakte een kar hortend over 't veld, met rammel-stooten. Maar tusschen-in, heel zachtekes, als fijne sprenkel-regen druppelden beiaardtonen néer uit de lucht, nu eens luider, dan weer zoeter, met het windzoeven mee, tot in hun gespannen oor:

— „Half twee! . . . . 't Rammelt in de Binnen-kerk! Nu staan z' op twee rijen, en de meester er-tusschen, en ze moeten de klas in!"

En zij stonden in 't veld, vrank en vrij, en gingen een ekster rooven! . . . . . . Ze dansten van 't danig plezier en kletsten op hun knieën van de deugd! En hun vreugde moest klinken, vrij op-jubelend over 't land:

Vroolijk-hamerend, met kristal-heldere tonen gorgelde de Pad het juichen van zijn harteken naar buiten, en lustig helmde het lieken van den smid en de Sooi floot mee, luid-schuifel-schetterend zijn wonne over veld en beemd:

Het klonk zoo blij,
Van tokke, tokke, tok;
Het klonk zoo vrij,
Van kloppe, kloppe, klop;
Het klonk zoo vroolijk dan
Het liedje van den zwarten man!

— „'Ne vorsch! 'Ne vorsch!"

De Sooi had hem seffens klauw, 'nen grooten, hel-groenen kikvorsch, en hij hield het bange beestje in zijn vuist. Het had zoo'n schoon, levendige oogen, die verwonderd keken naar de jongens, naar den hemel en de boomen.

— „Pad, zoek-t-is e stroopijltje."

Ze hadden er seffens een gevonden en nu gingen ze zitten op den dijk.

De Pad hield de achterste billekes open en 't beestje hing te zwierel-zwaaien in de lucht, zijn plat-breede koppeke omlaag, en zijn lichtgeel, dun-vliezig borsteke joeg rap op en neer, één voorpootje uitgestrekt en 't ander bang-ingetrokken tegen zijn lijf.

De Sooi wroette zoekend, met zijn stroopijltje, over den geel-bruinigen buik en plofte het al-met-eens in het kleine holleke. Nu begon hij in den stroohalm te blazen, zoolang hij adem had en het buikske zwol op en bolde uiteen, altijd dikker en dikker.

De Sooi bekeek het, diep asem-scheppend:

— „Nog een beetje!"

Wat 'nen buik! Een gespannen trommel!

Toen smeten ze 't dik-opgeblazen dierke in 't water. Dan hadden ze lach! Hoe komiek! De vorsch dreef boven, met zijn gezwollen achterlijf omhoog, en lam roeiden de pootjes naar 't gras van den oever, waar de vorsch in weg-kroop.

De Pad had zijn kousen uitgedaan en baadde door de beek, want hij zag een vlinder zitten, in de weide, aan de overzij.

— „'t Is nog koud, hé, Pad," riep de Sooi, „dezen morgen was 't koud in 't ven, ik kost het bijkanst niet uitstaan! Maar as g'erin zijt is 't gedaan. Toch was 't koud." Want hij had moeten waden om aan het fluitersnest te geraken.

De Pad was voorzichtig op den anderen oever gekropen om den schoonen flikketeer te pakken; 't was er eene met blauwe rondekes op zijn vleugels en hij hing te schommel-wiegelen op een wit bloemeke. Hij gooide er met zijn klak henen, maar smeet er nevens en de flikketeer wiggel-waggelde de wei-uit, en weg.

De Pad baadde terug door 't kille water der beek, trok zijn kousen weer aan en nu volgden ze samen den landweg, loopend langs kleine boerenhoven, half verborgen in bloeiende fruitboomen.

—„Is 't ver in 't bosch?" vroeg de Pad.

— „Neen; heel in 't begin; in d'eerste dreef. Kende die drij populieren niet, neffen malkanderen! In den middelste."

— „Hoog?"

— „Heel hoog! In 't bovenste."

— „Loos?"

— „Niet heel loos; ge ziet den nest een beetje, van op-zij."

— „Hoeveel aren hebben eksters zoo-al?"

— „Vier of vijf. We zullen deelen. Pad, ik krijg honger; gij niet? Ze zijn aan 't koffiedrinken bij de boeren. 'k Ga 'nen botteram vragen. Draag m'n kloonen is."

De Pad droeg de twee kloonen, met de kousen hobbeldesobbel daarin gestoken, aan koordekes, rond zijnen nek; en hij ging staan wachten aan een open staldeur; hij keek in den halfdonkeren stal, naar de liggende beesten, met dik-opgezwollen buiken en met hun domme vraag-oogen, die naar de Pad draaiden. In

den hoek stond er 'ne stier, met 'nen ring door zijnen neus.

De Sooi stond tegen de keukendeur, en met tranerige stem, langzaam-ongelukkig:

— „Onze Vader, die in den Hemel en zijt, geheilig-t zij uw Naam, ons toekome uw Rijk...."

Hij duwde de deur een beetje open en loerde binnen, en keek bedrukt-ellendig naar den hoogen tas boterhammen en de blauw-bebloemde tassen vol dampende koffie, waar de menschen omheen zaten geschaard.

— „.... Geef-t ons heden ons dagelijksch brood, en vergeef-t ons onze schulden...."

De Sooi snoefte zijn snotneus op en vaagde met zijn mouw over zijn vuil gezicht. Hij stond met zijnen franken voet al in-huis.

— „Wees-t gegroet, Maria, vol van gratie.... krijg 'k 'nen botteram, astablieft?.... Gebenedijt zijt Gij, boven alle vrouwen.... Danke, bazin!...."

Met 'nen stijf-dikken boterham kwam hij bij de Pad en zij deelden eerlijk. Ze beten erin tot over hun ooren, en 't smaakte!

Terwijl zij voortaten, binnen-loerend in den stal, naar rondbuikige, dampende koe-beesten, die dom vóór zich heen lagen te staren, in warm-riekend stroo-mest, van tijd-tot-tijd een lang-klagend, zwaar-gemeurel uitstootend uit hunnen vierkant-breeden muil of de pitsende vliegen wég-jagend met hunnen zwiependen, vuil-boschigen staart; terwijl ze luisterden naar het triestig, mekkerend-bleeten uit het fijn-spitsig muiltje der geit, die daar alleenig in een zij-hoek stond te treuren, hoorden ze buiten, in den boomgaard daar ergens, het kakelend geschreeuw van een hen.

Met kort-snelle, hakkende gil-stooten klonk het

smartelijk gekakel op, eindigend in een lang-gerekten, hoog-tonigen, scherp-snijdenden smart-kreet, om dan weer van voren af aan opnieuw te beginnen, met pijnlijker geweld.

— „Een hin, die aan 't leggen is," wist de Sooi weeral.

Terwijl zij voorbij den boomgaard der hoef trokken, loensde de bengel door de haag en seffens had hij het weer beet, met zijn rappe kijkers: 't Was een hen, die verloren legde. Niet ver van de haag, in een klein aardeholte, waar het kieken gezeten had, lagen er kostelijk nevens-een twee schoone eieren, twee eieren voor hen!

— „Pad, loeren of er gee' man komt, en w' hebben ze tikkes!"

Daar was juist niemand te zien op den weg.

De Sooi lag plat op zijnen buik en kroop kruifelend vooruit, onder de haag door, met ellebogen en knieën wroetend onder de takken, die hem onvriendelijk raspten over kop en schouders en vast-haakten aan zijnen lodder-frak. De Pad hielp hem nijdigslaande takken afweren en voort-kruipen naar d' eieren toe.

— „'k Heb ze!" juich-zuchtte de Sooi, en hij voelde in zijn handen de warme streeling van twee lekkerversche eieren. „Trek me nu terug, of ik breek ze!"

De Pad ging aan 't sleuren, met den Sooi zijn beenen, wat hij maar kon, en de Sooi wroette mee achteruit, zoo goed als 't ging. De takken schuurden krakend over zijnen rug en flapten hard-kletsend op zijnen kop. Maar de Sooi stond zegevierend recht met de twee kostelijke eieren in zijn zwartbemorste klauwen.

— „Steek weg," zei de Sooi, en hij duwde de Pad er een in zijn hand.

Daar kwam, over den mullen zand-weg een dikke boerin aangestapt, tusschen de berries van een hoogzwaar opgeladen kruiwagen. Ze porde hem voort en

sleurde aan heur spannende rokken een kleinen, krom-pootigen dikzak mee.

De Pad en zijn makker gingen onnoozel-snulachtig voorbij, en toen de boerin weg was, de hoef-in, sprongen ze juich-lachend een dennenboschken in: Twee gaatjes boorden z' in hun eieren, onder en boven, met den punt van hun zak-mes, en ze hielden hunnen duim op het onderste holleke, opdat er niets van het kostelijk nat verloren zou loopen. En dan, kop-achter-over, klokten ze maar, en zogen en slurpten en het gleed zoet-glibberig lekkerkes door hun keelgat. Ze wreven voldaan over hun buikske en krakten de broos-dunne schelp in stukken. Ze gooiden ze weg, in een gracht en beenden toen rap voort, de hei-in.

— „Hoe ver is 't nog, Sooi?"

De Pad dacht aan zijn eksterseieren.

— „Seffens ziede 't."

Ze liepen berrevoets langs 't smalle, witgrijze voet-wegeltje dwars door 't rossig-vale heidekruid, verward ineengegroeid, langs beide zijden zich uitstrekkend, zoo vér ze zagen. Hier en daar een geel-gloeiend zand-heuveltje, met een kreupelen, verschrompelden denne-boom, armzalig op de blak-barre hei. Soms een kleine, schoon getinte vlek, teer-groen mos, rood-dooráderd, met bruine en purperen stippels, waarop wit-gepluimde grassen toptrilden. Links, verre-weg, een mastbosch, donker-zwartgroen, met zijn kartellijn fijn afgesneden tegen den blauwen hemel; en vlak voor hen, nog wel een kwartier ver, het Gielsbosch, zwaar-massief, met, boven den golf-rand uit, de drie populieren, als zwarte keersen, op den hemel; en dáár, in den middelsten, hóog, in 't bóvenste, wist de Pad hun eksternest, met vijf schoone eikes, twee voor hem en twee voor den Sooi — en één mochten ze dan nog breken, met het uithalen of in het terugkomen.

Ze liepen over 't warme zandwegeltje, en het heidekruid prikte en pitste in hun naakte braaien; en als ze een mosplek zagen, mollig-zacht, dan wipten ze erop en 't streelde hun voetplanken, in teedere aaiïng.

Over den hemel dreven langzaam witte pluimvlokskes, waar de zon piepenborge achter speelde. Nu was ze weg en dan was ze daar weer om te glinsterstralen over de bruine hei. Daar wandelden groote schaduwplekken over den grond en over de boomen, alles verdoffend; maar tusschen-in glans-tintelde alles weer van 't weelderige licht.

Al-met-eens deed de Sooi twee vieze bokkesprongen, zijn armen sloegen en zwaaiden als die van een boerenjongen, die zijn zweep met geweld doet djakken, voor zijn pleizier.

— ,,'k Heb het! 'k heb het!"

— ,,Watte, watte?" vroeg de nieuwsgierige Pad.

De Sooi stond stil, met zijn gesloten vuist aan zijnen neus en hij trok zijnen asem op, langzaamwellustig en hij snoof iets heerlijks, want zijne oogen straalden van de deugd.

— ,,Riek-t is, Pad!"

En de Pad gaf zijnen neus en het walmde erin, met het ophalen van zijnen asem, zoo heerlijk-lekker.

— ,,Rozen," zei de Pad, ,,lekker rozen."

— ,,Een beestje!" sprak de Sooi.

Maar de Pad haalde zijn schouders op: Gij wel! Niet gelooven!

— ,,Mag 'k zien?"

— ,,Dan is 't weg."

— ,,Een beetje maar?"

— ,,Dan is 't weg, zeg ik?"

— ,,Nijp het dood."

— ,,Da meugde niet!"

— ,,Nijp het dood, flauwe!"

— „Dat meugde niet! Den Dolf zegt dat ook. Iedereen zegt dat.”

De Sooi voelde het beestje onrustig kriewelen in zijn hand en zijn pootjes uitsteken om vrij te geraken.

— „Amaï! Het steekt!”

De Sooi neep zijn vuist dichter toe om het dierke te doen stilblijven.

En zij roken nog eens, alle twee, en ze liepen een endeke voort.

— „Die kunde bijna niet krijgen. Dan moette rap zijn. Die vliegen maar in de zon. Zie, weer een.... 't is al weg!”

Maar de Pad had het niet voorbij zien snorren.

— „Wa gaat ge ermee doen?”

— „Laten vliegen. Zie, kom kijken.”

Hij loste duim en wijsvinger en nu straalden daar twee glanzende, zwarte parel-oogskes en dan kwam het glimmend-bruine borstschildje, rossig-fijn behaard, en toen, rits.... 't was weg!

— „Hedde 't gezien?” schreeuwde de Sooi, „hedde 't ook gezien, groen, groen vleugelkes!”

— „Ja, schoon groen,” zei de Pad.

Maar de Sooi weer, met rappe tong:

— „Na heb ik spijt. Da's zóo raar. Die zijn altijd rood, vierig rood; nog nooit geen groen gezien.... En 't is weg!”

Ze draafden weer voort en 't Gielsbosch kwam dichterbij. De boomen gingen uiteen en daar, in de eerste dreef stonden de drie populieren, hoog-recht den hemel in, met hun tallooze trilblaadjes en hun dunne zijtakjes, korter en dunner wordend, tot aan 't uiterste spitske, ginder heel boven.

Inderdaad van op-zij zagen ze 't ekstersnest, bijna onbereikbaar, zoo dun waren er de takken.

— „Pad, goed de wacht houë, zulle!”

Ze legden hun kloonen neffen een en de Sooi trok zijn kousen terug aan, om beter te kunnen klimmen. Hij haalde een klimkoordeke uit zijnen zak en de Pad ging tegen den boom leerke staan. De Sooi klom op den Pad zijn toe-gevingerde handen en trapte op zijn schouders. De kleine dikzak hield zich kloek. De waaghals stond nu met zijn teenen op den bibberschuddenden kop van zijnen makker en begon te klimmen. Hij hield den boom in zijn armen geklemd en werkte omhoog, met handen en knieën en voeten, tot aan de eerste takken. Hij was er nogal gauw, en kroop seffens hooger, van tak tot tak.

't Was hoog! De boom begon stillekes te zwaaien. De Sooi koos zijn takken uit, om op te staan en probeerde eerst of ze sterk genoeg waren; en dan kroop hij erop.

— „Zij-d er?"

— „'t Is hoog, man! Zwijg maar."

Nog drie takken, en dan was hij er. 't Werd gevaarlijk. De stam wiege-waagde óm en wéer, als de Sooi zich bewoog, maar hij voelde zich zoo licht als een pluimke en hij stond maar rezzekes op de takken, met zijn teenen.

Hij dierf niet meer naar beneden zien. Hij zag niets meer dan het groote nest, van grove dorre takken ineengevlochten; een dun, zwaaiend boomspilleke daarbóven, en heel hóog, de diepe lucht, de blauwe lucht, oneindig.

De Sooi deed zijn klak voorzichtig af en klemde ze tusschen zijn tanden, om er de eieren seffens in te leggen. En toen zag hij, met 'nen wip, hoe hij daar hing, bóven de ver-weg-heuvelende kruinen van 't Gielsbosch, zóo hoog; maar hij keek gauw weer naar boven, naar 't zwarte nest.

Het waaide tóch een beetje. De Sooi zijn knieën be-

gonnen te rillen, als hij zich uitrekte op 't laatste takske; en nu stak hij zijn hand uit.

Van wáar kwamen ze? De Sooi had het niet gezien, maar boven den boom en errond draaiden en gaggelden de woedende eksters, met hun lange stijve stokstaarten; en hun zwarte, wit-doorstraalde vleugels klepten driftig open en toe....

— „Nonde-nondedomme!" vloekte de Sooi, tusschen zijn tanden, toen hij 't voelde, zijn gróote teleurstelling: géen eieren, maar levende, warme lijvekes, gapende bekskes!

De bengel greep ze vast, woedend, en sleurde ze uit het nest, de kleine jongskes, met hun vet-kwabbige plomplijven en hun stompvleugelkes, met blauwe buiskes, waar de pennen in staken; hij slingerde ze de lucht-in en de zware lijvekes kwakten omlaag. In zijn bittere woede meende hij het takkennest nog uit te trekken, maar het tengere stammeke, waar hij aanhing, zwaaide zóo fel door zijn armbewegen, dat hij zich zakken liet, naar steviger takken.

Juist had hij zijn klak terug op. Dan klonk het, schetterend in zijne ooren, van beneden, uit de Pad zijnen bangen mond:

— „Sooi! Sooi! Ráp! Rits uit.... Ráp!"

En hij hoorde de Pad vluchten over den weg. Hij liet zich rijzen holderdebolder, door de takken, die ómbogen en áfscheurden onder het dalend geweld en hun slierende blaren om zijn ooren flapten. Hij hobbel-solde naar beneden, kruifelend met zijn rappe knieën, grijpend ommendom met dolle armen, en toen hij afrees langs den stam, klampte een felle vuist hem vast in 't kruis van zijn broek. De Sooi voelde zich bengelen in de lucht, en om en weer schudden zijn armen en beenen, als een houten paljas. Toen plofte hij neer op den grond en in zijn ooren toet-singelden

de muilpeeren; ze brandgloeiden op zijn kaken en pitsten de tranen uit zijn oogen.

De groote boschwachter trok den huilenden jongen terug recht, boos-oogend en zijn schor-stem rauwde raspend:

— „Ha! schavuit, sakkersche sloeber! Hoe heette gij!"

De Sooi jank-huilde van pijn en verkropte woede en hij klemde knerzelend zijn tanden opeen.

— „Gaat ge spreken, kleine snotneus, of 'k rammel u af, dat uw beenen kraken."

— „Lowieken.... Torfs," stotterde de Sooi en vaagde met zijn verhakkelde mouw zijn schreeuw-snottebellen af, die tot in zijnen mond liepen.

— „En waar woonde?" schudde de boschwachter, met felle hand.

— „In 't Kwakkelstraatje, achter Belsens' fabriek."

De Sooi loensde naar zijn kloonen rond. Ze waren weg. Die had de Pad mee.

— „En wat doet eulië vader?"

— „Fabrieksman."

De Sooi krabde en wreef over zijn bloedend been. Heel zijn broek was kapot.

— „Gij, kleine nietdeug," schudde de groote, sterke vent nog eens, „verdekkesche schavuit, en gij rakkert de bosschen zoo maar af, om eksters te rooven en de jong uit hun nest te smijten! Ik zal u vinden, kereltje! Gij gaat den bak in! Maak dat ge naar huis komt, want anders!...."

De Sooi was los.

Op zijn kousen, met zijn kapotte broek; zijn kop hing voorover, valsch loerden zijn oogen; eerst langzaam voetje voor voetje; maar zes stappen verder schoot hij in-eens aan 't loopen.

De Pad stond hem af te wachten, achter 'nen boom.

— „Wa vroeg hi, Sooi?"

— „Hij schreef m' op. Proces-verbaal, maar 'k heb 'nen verkeerden naam gegeven! Die stommerik!"

Ze bleven samen staan, in 't midden der dreef en ze keken om, naar den groven, beerachtigen boschwachter, die in zijn boekske aan 't krabbelen was, met dikke vingeren.

De Sooi zijnen moed kwam terug; zijn borst zwol op; hij gooide zijnen kop fier achterover, als een felle vechtersbaas en hij begon te roepen, dat de scheldnamen priemden door de lucht; de Pad hielp hem en ze riepen overhands, om ter meest:

— „Groote loebas! Boschbeer! Blekke savel! Genevel-neus!...."

De Sooi kwam twee stappen dichter, uitdagend-fier:

— „Kom áf, dikke lorias, kom áf, tegen mij alleen, kom hier, als ge durft, en ik breek u in twee!"

En met zijn handen maakte hij het duidelijk en hij deed als krakte hij 'nen stok in twee, over zijn opgeheven knie, rats-over.

— „Kom af, luierik," huilde de Pad, „ik smijt u dood!"

En nu vlogen twee steenen door de lucht; gelukkiglijk dat de boschwachter in-tijds nog op-zij sprong.

Maar daar ging zijn zware kluppel omhoog en cirkelde dreigend rond; met zijn logzware pooten ging de veldwachter aan 't loopen, de schavuiten achterna....

— „Awoe!" sarde de Sooi nog luid, trechterend door zijn samengevouwen handen.

Maar dan was 't haastig rechts-om; hun rappe beenen schoten in gang en hun voeten klits-kletsten tegen den harden grond der dreef; ze stoven vooruit en wipten over een gracht, het bosch in, het kreupelhout-door, als eekhoornkes zoo vlug....

Diep in hun jagend hart lag er een beetje spijt voor die eksterseieren, die zij niet hadden, maar ze vóelden alleen hun machtige vreugde om hun fiere durven en om dit heerlijke judassen van dien grooten lummel, die hen tóch niet kon krijgen!

En zij renden de hei-in, nieuwe avonturen te gemoet!....

DOODZONDE

DOODZONDE

HET was Zaterdagnamiddag. Sooike moest te biechten gaan, want 's anderendaags moest hij zijn eerste communie doen. Het was voor Sooike en voor al de kinderen, die zooals hij nu elf jaar oud geworden waren, de grootste en gewichtigste gebeurtenis uit heel hun leven. Ze gingen te zamen sedert maanden nu al, regelmatig naar de leering in de kerk en ze zaten, iederen dag, bravekes te luisteren naar de wijze raadgevingen en het zoete vermaan van den goeden priester. Aan wild ravotten en rakkeren in veld en bosch dacht niemand meer, en uit was het nu, uit en gedaan, met kwade poetsen en perten. Sooike leerde zorgzaam-naarstig zijn catechismuslessen en kende zijn boekje heelemaal van buiten, met vragen en antwoorden, want hij had ze honderden keeren gehoord en herhaald te huis, waar moeder hem opvroeg, wat hij iederen dag in de kerk had geleerd. Zoo leefde hij nu in stille braafheid, in een gestadig, steeds groeiend verlangen naar den gewichtigen, heiligen dag, waartoe hij zoo zorgzaam werd voorbereid door den pastoor der parochie in de kerk en door moeder te huis.

Ze zaten nu allemaal te wachten, de meisjes rechts, de jongens links, op twee lange roten, langs weerskanten der biechtstoelen geschaard. Ze zaten daar nu,

de oolijke bengels, die anders zoo dolgaarne rakkerden en stoeiden, in uitbundig en jeugdig geweld, de meisjes, die ook wel meededen aan 't vroolijk-rumoerige spel op de straat, plezierig lachend en gichelend; ze zaten daar nu, bravekes nedergeknield, hoofdekes gebogen, in vlijtig bepeinzen hun zonden opzoekend, het velerlei kwaad dat ze bedreven hadden en waarvoor ze nu vergiffenis kwamen vragen.

Sooike zat bij pastoor Verhaege, bijna op 't einde van de rij. De kinderen trokken overhand den biechtstoel in, links en rechts, en de wachtende meisjes en knapen schoven aan, van 't eene stoeltje op 't andere; ze zagen den priester in zijn witte koorhemd, door de spleetjes van 't groene gordijntje leunen, nu hier, dan daar, en ze hoorden rezzekes zijn fluisterstem, onverstaanbaar berispen en vermanen.

Sooike onderzocht zijn geweten naarstig-zorgvuldig. Hij moest een algemeene biecht spreken van heel zijn leven, want alles moest vergeven en uitgewischt worden en hij oogde in 't verleden, zoo ver hij maar oogen kon, zoo diep zijn kindergeheugen reikte; hij speurde de minste vlekjes op, die er smettend kleefden op zijn zieltje; want daar mocht geen stofje vuil haperen blijven voor de groote gebeurtenis, die aanstaande was en waar ze zich zoo lang tot voorbereiden. Sooike herinnerde zich zijn allereerste boosdoen en ongehoorzaam zijn aan vader. 't Was schrikkelijk lang geleden, maar het kwam, vlugklaar in duidelijk beeld weer voor zijn oogen leven: Hij was nog maar een heel klein ventje, in de eerste broek. Tante Mie was bij hen gekomen en ze had een schoonen tros schoone blauwe druiven meegebracht voor heur petekind. Maar Sooike moest van vader eerst zijn kunde laten zien, een kruiske maken, eer hij druiven kreeg. Sooike wou echter eerst de druiven

hebben en beweerde geen kruis te kunnen maken. Vader hield vol en werd boos; toen had hij den koppigen jongen bedreigd, vingerloerend en hem eindelijk in den hoek gezet. Dan had hij Sooike zijn rechterpolleke vastgepakt en het onvriendelijk tegen zijn voorhoofd geduwd; en om hem in gang te steken, sprak hij hem voor:

— „In den naam des Vaders...."

— „Kan niet!" schuddekopte Sooike.

— „Zeg na, zeg ik u! In den naam des Vaders...."

— „Kan niet!"

En het stugge ventje stond met zijn vingers te spelen en te trommelen op zijn voorhoofd, loerend naar de druiven.

— „Kan niet!"

Toen had hij troef gekregen en hij had gehuild en gekrest, maar hij had toch geen kruiske willen maken....

Ongehoorzaam geweest aan vader en moeder, 't was zijn eerste puntje. Toen hij zeven jaar was en voor den eersten keer te biechten ging, had hij het al eens opgebiecht, maar nu moest hij nog eens overzeggen, al zijn zonden, klein en groot.

Ten tweede, leelijke woorden gesproken, gevloekt, afgeleerd van 't werkvolk, op de straat, of van zijn makkers; hij dierf de vloeken niet herhalen met zijnen mond; straks zou hij 't moeten doen, voor den priester, maar dan was 't geen zonde meer; hij zag ze duidelijk staan en leven voor zijn oogen; en hij herinnerde zich hoe en waar het was gebeurd; hij kon ze tellen op zijn vingers; zeven keeren.

De Pad Verboven, zijn kameraad, kwam uit den biechtstoel, met gebogen hoofd, en ging in 't midden der kerk zijn penitentie bidden. Ze schoven allemaal dichter en Sooike zat daar weer, zijn twee ellebogen

steunend op het hooge stoelblad en zijn gezichtje diep gedoken in zijn handen. En hij tuurde maar voort, het verleden in, op zoek naar zwarte vlekken en zonden.

Over 't kerkmuurtje geklommen en peren gepikt uit den koster zijn hof; belleken-trek gedaan, 's avonds na de teekenschool; vuurpijlen afgestoken op de straat, om de menschen bang te maken; de lantaren uitgedraaid aan den hoek van 't Kluizevestje; eieren gestolen bij den boer; vogels geroofd in 't Gielsbosch, leelijke namen geroepen en met steenen gesmeten naar den boschwachter; centen gepikt uit de offerschaal na 't lof. Twee keeren had kromme Pol het hem voorgedaan, in 't Gasthuiskerkske. Dan kroop de bengel tusschen de menschen, die na 't lof, in dichte drommen opeengepakt vóór de communiebank, de relikwie gingen eeren en een centje offerden in de schaal; de kromme deed of hij ook ging offeren; klein verscholen, van achter, tusschen breedgerokte vrouwen, stak hij reikhalzend zijn koppeken uit en kuste de gezegende gele schijf; zijn deugnietenarm piepte plots vooruit, vlugen zeker, en voor 't iemand had bemerkt, ritste de vlegel een handsvol centen en nikkels uit de schaal en pikkelde weg, tusschen de stoelen door, de kerk uit. Maar toen Sooike het nadeed, den derden Zondag, had een missendienaar hem beetgepakt bij zijnen kraag en hem een goeie rammeling gegeven, buiten de kerk, terwijl kromme Pol, achter 't muurke, hem uit stond te lachen, kraaiend van 't plezier. Hij zou het nog eens biechten: centen willen pikken uit de schaal.

Sooike telde nog eens na op zijn vingers, al zijn biechtpuntjes, en schoof weeral dichter; hij moest zich gaan haasten, want seffens was 't zijnen toer. Och ja, gelogen, laat zien, vier keeren per week, min of meer; en o, God! dat ging hij bijna vergeten, het

ergste van al! Verlejen zomer waren ze gaan zwemmen in Boone's ven, zonder zwembroek! Sooike had het toch niet met opzet gedaan, want thuis had hij een rooden zakdoek weggefoefeld van zijn vader, den grootsten dien hij had kunnen vinden; hij had het roode ding rond zijn lijf geknoopt, wegbergend zoo goed als 't ging, zijn leelijke naaktheid, vóór hij zijn vlaggelend hemd uitstroopte, maar in 't water schoof de roode zakdoek af, zwaarglimmend van 't nat; en uit vrees van hem te verliezen door zijn beenengespartel had hij hem afgedaan en hem neergesmeten bij zijn kleeren, die daar lagen op een hoopke op den boord van 't ven. Heel zoet, half onbewust voelde Sooike nog het deugdelijk streelen van 't lauwe water en het vage wenschen van nóg te doen, en goed te leeren zwemmen, om al zijn makkers te overbluffen, maar nu begon zijn mondeken ijverig te bidden zijn vier aktes en bijzonderlijk de akte van berouw en hij zei tegen zich zelven, met duidelijk roerende lippen, dat hij het nooit of nooit meer doen wou en dat hij altijd, altijd braaf en goed zou zijn.

Hij zat op het harde bankske in den biechtstoel, en 't schuifke gleed open. Achter 't getraliede vensterke leunde de witte pastoor en sloeg een kruis in de lucht, breed-gewichtig. Sooike duwde zijn gezicht tegen de tralies en zijn mondeke lispte, éen voor éen, stil zuchtend, zijn vele zonden; en hij voelde bescheelijk hoe zijn pakske lichter werd en zonniger zijn hartje, naarmate hij sprak; hij volgde op zijn vingers al zijn puntjes; of hij toch niets vergeten zou, want alles moest hij zeggen, niets mocht er blijven vlekken om morgen een heilige eerste communie te doen.

— ,,Is 't al?" —

— ,,Ja, Mijnheer Pastoor," zei Sooike, zeker en vast dat hij niets vergeten had.

Toen begon de fluisterstem Sooike te omwinden met braaf vermaan en zoet berisp; en het eindigde met schoone woordjes over het groote, witte geluk van morgen, als hij Jezuke zelf, onzen Lieven Heer, in zijn harteke zou voelen nederdalen voor de eerste maal.

— ,,En voor uw penitentie leest ge nu nog tien vaderonzen en tien weesgegroeten voor het Heilig Hart van Jezus en verwek nu akte van berouw."

Danig gelukkig omdat hij voelde dat al het kwaad nu reeds vergeven was en niet meer drukte op zijn hartje, met vlugge tong om het goed-sterke van buiten kennen rolden de woordjes half-hoorbaar van Sooikes lippen, terwijl de priester latijnsche woorden sprak en weer een kruis sloeg voor de absolutie. Dan leunde de goeie vent nog eens voorover naar Sooikes oor en zei: ,,Proficiat!"

Sooike stond op met zeere knieën van 't harde bankske en met zijn klak in zwierenden arm trok hij verder de kerk in, om neer te knielen en zijn boete te doen. Daarna moest hij van zijn moeder nog eens den kruisweg doen, rond het koor en hij knielde neer voor al de staties en bad devotelijk in zijn dunne kerkboekje, rood op snee, met prentjes in. Toen hij voor de veertiende statie kwam, stak hij zijn armen uit, gekruist in de lucht en onderwijl bad hij nog vijf vaderonzen en vijf weesgegroeten voor de vijf glorieuse Wonden van ons Heer.

Zoo licht als een engeltje, op onzichtbare vleugels, kwam Sooike de kerk uitgezweefd. Het avondde reeds en de stille duisternis zijpelde neer uit den hemel en doezelde wattig de hoeken en lijnen weg. Hier en daar sterde reeds een straatlantaren open, geelgroenig vlekkend, licht purper omkranst, triestig in het stervend daglicht.

Sooike trippelde vlugbeenig naar huis, met een

hartje als een pluimke zoo licht en zoo blank. Geen smetje kleefde erop; 't was alles zoo zonnig en puur, zoo overdadig-goed en hij begon reeds bescheelijk te proeven het groote geluk, dat stil-aan werd geboren, waar hij morgen in zou baden, en dat hij dan handtastelijk zou bevoelen met gelukkige vingers op dien eersten grooten dag, den schoonsten dag van heel zijn leven! Hoe overgelukkig was hij, hoe godzalig, Jezuke-lief te mogen ontvangen in zijn pure zieltje.

Sooike kwam in 't nauwe poortje waar hij woonde en werd geluk gewenscht door zijn moeder, die seffens vroeg of hij toch niets vergeten had en alles wel rechtuit gebiecht.

— „Ja, moe, 'k heb niks vergeten."

— „Van 't zwemmen ook," vroeg moe; want dat was uitgekomen; Tuurke Vercammen, die zelf niet kon zwemmen en die altijd en in alles jaloersch op Sooi was, had het verraden, en Sooike had er niet weinig pek voor gehad!

— „Ja, moe, alles!"

Het ventje moest nog even brood gaan halen, bij den bakker, voor 't avondmaal.

— „Verlies uw centen niet, zulle, jongen!"

Hij borg ze goed weg, diep in zijnen broekzak; maar neen, hij hield ze nog liever in zijn vuist, sterk omkneld, dertien centen, en hij rende al weg, in eenen asem, de straat uit. Seffens keerde hij weerom, met het warm geurende brood onder den arm, op een drafke, zonder een oogenblik maar te denken aan ravotten of rakkeren. Hij trippelde lichtjes over de keien en zag de steenen vluchten onder hem. Hij wipte den hoek om, maar toen! Bots! Hij plofte vlak op het lijf van scheelen Toon en zijn brood danste bolderend over de straat. Sooike sprong het achterna, maar Toon, eene kleine, rappe vechtersbaas, stoof Sooike tegen,

greep hem bij den kraag en snauwde hem toe, met woedende schetterstem:

— ,,Gij, stommen aap, waarom loopte mij omver?"

— ,,'k Doe 't niet uitspres," vergoelijkte Sooike.

— ,,Probeer het nog eens, snotneus!"

En hij plantte zich vlak voor Sooike, fier zijn borst vooruit gewelfd, met franke oogen, kwaad brandend op het achteruit wijkende ventje gericht. Toon, een eerste straatbengel, wat jonger en kleiner dan Sooike, voelde zijn overmacht en het bange toegeven van zijn vijand. Hij duwde hem tegen den muur, en stiet hem voort met schouderschokken, tergend-uitdagend.

— ,,Laat me gerust," zei Sooike, ,,laat me door!"

— ,,Kom gij es aan me lijf, as ge durft!"

Toon stompte maar door, en speelde een zijner kloonen uit en greep hem dreigend in zijn vuist.

— ,,Ge durft niet, he! groote lafaard!"

— ,,Laat me los, 'k doe u niks!" Sooike werd kwaad, maar hij mocht of wou nu niet vechten, hoewel het erg begon te jeuken in zijn vingeren en dat zijn hartje aan 't jagen ging, met korte stootjes. Krachtiger, nijdiger klonk het:

— ,,Ga uit mijnen weg, snotter!"

— ,,Watte, snotter, ikke! Da zegde niet meer!"

En rats! Daar plofte een muilpeer pletsend open op Sooikes kaak. Ze grepen elkander vast, als stuivende hanen, ze wrongen lenig buigend, krochend en boksend daartusschen, vallens-gereed:

Sooikes woede brak los, zijn bloed gulpte omhoog; maar hij voelde almeteens hoe hij achterover stuikte, struikelend over Toones dwarsgezette been, en in dolle razernij wrong hij het uit zijnen mond:

— ,,Sakkerdoeme!"

Maar pas was 't eruit, of hij stortte ineen, gebroken, verlamd! Hij had gevloekt, gevloekt! Toon zat boven

op zijn vijand en hamerde lustig op lamme schouders en gebogen kop, geweldig, zegevierend. Een sterke arm rukte hem los van den huilenden jongen, die daar lag, met zijn aangezicht naar den grond, kapot, vermorzeld door het ontzettende dat er was gebeurd. De groote vent hielp Sooike recht en duwde hem zijn brood in zijn hand.

— ,,Ga maar rap naar huis, ventje; hij zal u niets meer doen. Leelijke sloeber, maak u weg of....''

Toon kroop achteruit, rood, blazend, uittergend fier, niet bang voor dien grooten loebas, die hem losgetrokken had en hem belette voort te vechten tegen dien bangen aap.

Sooike beende naar huis, strompelend, met vuil betraand gelaat, niet voelend de slagen, die nog brandden op zijnen rug, verplet door 't geweldige, door 't woord dat hij zelf had gesproken en dat nu tergend sarde, vóór zijn oogen, in groote vurige letters en dat nog altijd trillend na-klonk in zijn ooren.

Hij moest naar huis, en hij ging; hij kon nog niet denken wat of er nu gebeuren zou met hem. Gevloekt! Een leelijke vloek! Een groote zonde, een dood-zonde had hij nu gedaan! En morgen zou hij een slechte eerste communie doen!

Snakkend kwam hij thuis en viel op een stoel, met het hoofd op de tafel, uitschreeuwend in wild getraan zijn geweldige wee, waar hij geen uitkomst aan zag en daar hij zich nu liggen wist in een zwart-duisteren poel, begraven onder grenzelooze smart.

— ,,Wat is er, ventje? Wat is er?.... Zijde gevallen?''

Daar was geen stelpen aan; de snikken rukten scheurend uit zijn keel, koortsig schokkend heel zijn lijf.

— ,,Zijde gevallen?.... Uw centen verloren?''

Hij schudde van neen; maar eindelijk brak het er toch uit, in brokken:

— „Slaag....gehad!"

— „Slaag gehad! En van wie! Waarom?"

Hakkel-stotterend, telkens wegvagend met zijn mond of opsnoffend langs zijn neus, versche tranen die kwamen aangebold, koortsig-hikkend, brokkelde hij het geval verward uiteen; maar het leelijkste van al, dien afschuwelijken vloek, die het zoo geweldig-ontzettend maakte, daar zweeg hij van; dat kon hij niet zeggen, dat dierf hij niet zeggen, dat begroef hij in het diepste van zijn hart, als een vreeselijk geheim.

Ze troostten hem, ze beurden hem op met lieve woordjes en streelende handen en zijn eerste overweldigende wee werd kalmer; maar dan begon hij in te zien, klaarder nog, het afgrijselijke dat hij had gedaan en wat hem nu te wachten stond!

Een doodzonde! Hoe kon hij nu zijn eerste communie doen! En toch, hij moest ze doen! Het zou dus zijn een slechte....

Dat rampzalig woord, dat zoo ineens het groote, witte geluk van morgen vernietigen kwam, en dien reinen, oppersten dag veranderen deed in een zwarten dag van matelooze ellende, nooit te vergeten of uit te wisschen, al leefde hij nóg zoo lang, onherstelbaar, onherroepelijk! En in zijn wanhoop ontstond er bij hem in eens een vreemd-wreede wensch, dat hij dezen nacht in zijn bed, gedurende zijnen slaap, maar zachtekes sterven mocht.... maar een ijs-koude angst sloeg bibber-trillend om zijn hart en hij joeg die dood-gedachten weg, nu hij daar plots bij voelde komen de sterke zekerheid van dan direkt naar de hel te gaan, in 't eeuwige vier!

Wat moest hij toch doen! Wie zou hem toch helpen! zoo hij maar weg geraakte uit den huize en terug

kon trekken naar de kerk om opnieuw te biechten en vergiffenis te krijgen voor dat woord, dien ellendigen vloek, die al zijn geluk nu vernietigd had! Maar het was veel te laat, hij geraakte niet meer buiten, en voorzeker, op dit late uur was de Pastoor reeds lang uit den biechtstoel weg en naar huis. Aan moeder vragen wat hij doen moest en zeggen, bekennen dat hij gevloekt had? Zou hij het durven? En hij probeerde de woordekes te zeggen, die hij daarvoor luidop spreken moest, en zijn lippen vergingen, onhoorbaar: „Moeder, ik heb....” Maar 't leelijke woord kon er niet uit, zijn keel schroefde toe, het wilde er niet door. Aan Mijnheer Pastoor, o, ja! seffens zou hij het zeggen en het zoo gaarne bekennen om de absolutie te krijgen.... 't Was zoo simpel, en 't kon niet. Het kon niet! Dus onherroepelijk en vast, een slechte communie! En ze welden weer op, verduisterend zijn oogen in nevels van wee, versche tranen van versche ellende.

— „Doet het nog zeer, Sooike; sloeg hij zoo hard?”

Sooike hoorde 't niet; hij wou niet meer eten; hij kon niet meer spreken.

— „Zijde niet goed, ventje? Ga maar liever seffens naar uw bed; kom, ik zal u wegbrengen, en slaap dan maar goed; dan is 't allemaal vergeten; en morgen is 't dan de schoone, blije dag.” —

De schoone, blije dag?

Sooike verstond heur niet en liet zich gewillig naar boven leiden; moeder kleedde hem uit, als een klein ziek kindje, en hij liet heur betijen. Wat was Sooi toch braaf geworden, in de laatste tijden, vond moeder, en ze dekte hem schoonekes onder, goed-warm toestoppend de sarges achter zijnen rug; ze teekende op zijn voorhoofd een kruiske met heuren duim: „God zegene u! God beware u!” En ze zei dat hij nog

maar drie weesgegroeten lezen zou voor zijnen Engelbewaarder, en dan maar slapen, den heelen nacht.

Slapen! Het ventje lag rusteloos te woelen in zijn beddeke, om en weer, te zuchten zware, langgerekte zuchten uit diepe borst en angstig te blikken door 't zwart-stille kamerke naar 't schemerende venster, waar wemelende lichtglanzen over speelden van lantarenvlam.

Buiten roerde nog stil avondleven: verwijderd kargedokker daverend over de keien, verwarde stemmen van dronken werklie op zwier, deurengeplof, een pomp die piepte, een blekken emmer die rammelde tegen de steenen, geruchten, luid opsprekend in de stille avondlucht.

Sooike lag daar, alleenig, ongeweten van iedereen, zijnen geest af te beulen in bang-beklemmende vrees voor wat gebeuren ging, voor wat hij niet vermijden kon. Had hij het maar niet gezegd, dat leelijke woord! Zie, daar stond het weer, in vurige letters, duidelijk-klaar in den zwarten nacht. Sooike wendde zijn hoofd om en kroop onder 't deksel; hij wou het niet zien om het niet ongewild, stil uit te spreken en alzoo nog meerder kwaad te doen. Maar al kroop hij weg, vastsluitend zijn oogen, daar stond het weerom, in plagend gesar. Sooike verjoeg het, maar het dook weer omhoog uit ongekende diepten en nu hoorde hij het klinken, duidelijk-sterk, in zijn ooren, hardnekkig-tergend. Het rommelde rond in zijn hoofd en Sooike gevoelde dat het de duivel was, die nu meester was in hem, die huisde in zijn zieltje en die hem bekoren kwam en verleiden tot verder kwaad. Wat moest hij toch doen? Wat kon hij toch doen? Hij zou maar bidden, al-door maar bidden den heelen nacht, en de hulp inroepen van zijnen Engelbewaarder, opdat die verdrijven zou den boozen plager.

O! Wat had hij toch spijt, oneindige spijt! Maar zonder biechten was 't nooit vergeven; daarvoor moest hij hebben volkomen berouw. Volkomen, wat was dat? Hij wist alleen dat het was uiterst moeilijk, bijna nooit te bereiken en dat een mensch nooit weten kon of zijn berouw wel oprecht volkomen was. Werktuigelijk ging hij aan 't prevelen zijn akte van berouw, maar hij stokte in de helft, want hij wist dat het alleen niet helpen kon, en geen absolutie gaf; dat kon slechts de priester, met zijn hoogere macht. O! Was hij maar gaan loopen en had hij dien leelijken aap maar laten staan! Maar 't was te laat. Bidden dan maar, altijd-door....

De reeksen woorden volgden elkaar in lange roten en altijd nieuwe einden schoven aan; ze liepen soms verward inéen, in zijn weg-ijlende gedachten, maar dan snokte hij zich weer op, uit komenden slaap, en dwong zijn gepeinzen samen en reide opnieuw heelder reeksen aaneen, onvermoeid van her beginnend, in vaag bewustzijn van het onherstelbare en van het vreeselijke dat hem nog te wachten stond....

Al met eens voelde hij zich zoetekes nederrijzen, zwevend omlaag, in een diep-zwarten kuil. Wat was dat? Hij besefte 't ineens en een koud-nijpende schrik sloeg hem rond den nek en schroefde zijn koel toe, met ijzeren klem. Hij viel, hij rees neer, in duizelende diepte, altijd omlaag en lager, zonder steun, al klauwde hij woest uit zijn wild-grijpende armen; hij tuimelde achterover, hals-over-kop, in den afgrond neer. Hij werd naar beneden geslingerd, omlaag gesmakt in de hel. En bescheelijk zag hij, in neerstortende vaart, heel diep onder hem, uit donkere zwartheid opspoken gloeiende vuurtongen, hoog opkrinkelend naar hem; en duidelijk voelde hij de stijgende hitte branden en verzengen zijnen rug!

Met een luiden gil schokte hij wakker uit zijn akeligen

droom; hij wipte recht en staarde rond met bange oogen in de omringende zwartheid van zijn kamerken. Daar schemerden flauw de purperen vensters door.... 't Was alles zoo drukkend stil en hij hoorde waarachtig, zijn harteke kloppen, tot in zijn keel, en hij vaagde met den rug van zijn hand over zijn voorhoofd, vol gepereld met klamkoude zweet. Zijn kamerdeurken draaide open en zijn moeder stond daar, opgeschrikt door zijn bange gillen, om te vragen wat hem scheelde.

Klappertandend stotterde hij:

— „'k Heb gedroomd, moe, leelijk gedroomd; ik viel, ik viel...."

— „Da's niks, ventje; droomen is bedrog; wilde nog es drinken, Sooike? 't Is toch nog geen twaalf uren; en morgen vroeg moet ge nuchter blijven."

Ze haalde hem beneden een glazeke water en gulzig liet hij het koele nat vloeien over zijn brandende lippen, en hij voelde hoe diep het viel, koud-zwaar in zijn lijf; daar bleef het liggen als een zware klot steen en toen hij weer ondergestopt was, lag het te drukken en te pakken op zijn hart en hij kon er niet van slapen en bleef woelen, uur naar uur.

De tijd kroop voorbij in afmartelend gepeins en stijgende vrees voor wat er onvermijdelijk komen moest, het morgenlicht, de dag, de gang naar de kerk en de eerste communie. Hij zag zich zitten tusschen zijn makkers, schoon gekleed, neergeknield op de communiebank, openvouwend hun handjes onder het ragfijne witte kleed. Hij zag hoe nevens hem de diep neergezonken hoofdjes langzaam rezen omhoog, zooals zij 't gisteren nog hadden geleerd, en hoe hun open mondje ontving, op eerbiedig aangeboden tong, de Heilige Hostie! Daar stond de witte priester vlak voor hem, biddend en opheffend onzen Lieven Heer, en hij, met zijn zwarte zonde.... O! Nooit, nooit!

Dat kon niet! Hij voelde in eens zoo goed dat er dan iets afschuwelijks zou gebeuren, ze zouden het zien aan zijn gezicht, ze zouden het lezen op zijn voorhoofd, waar een zwarte kruis op zou verschijnen; ze zouden 't weten en hij zou niet kunnen ontvangen in hem het Heilige Lichaam en Bloed! Nooit zou dat kunnen! Daar moest iets ellendigs gebeuren; ze zouden hem rukken en sleuren van de communiebank en hem toonen, met misprijzende vingeren; hij wist eigenlijk niet wat, maar hij gevoelde dat het zou zijn, ontzettend-geweldig....

Bidden dan maar, altijd bidden, het eenige dat hij vermocht in zijn hopelooze onmacht.

Weer prevelden zijn lipkes trillend de reeksen woordekes af, altijd van her, altijd van her.... tot de slaap toch eindelijk kwam en een poozeke rust neerlei in zijn afgemarteld hoofdeke!

Z'n moeder tikte hem wakker, 's morgens heel vroeg, en hij rees uit diepen sluimer op, tot het droeve bewustzijn weer. Het flauwe morgenlicht schemerde in 't arme kamerke, en seffens stond, met een kil-kouden schrik, weer voor zijn oog, de vreeselijke zonde, die van dezen rijk-belovenden dag maken zou een dag van ellende en rouw, van onuitsprekelijk, diep verborgen wee.

Hij wipte uit zijn beddeke en wreef in zijn flauwe slaapoogen; klaarder zag hij weer verschijnen voor zijn toegedrukte oogen, opspokend uit zwarten met fijne lichtpuntjes beprikten achtergrond, in bloed-vlammende letters, het rampzalige tergende woord.... Hij rukte zijn oogen open en keek in 't licht om het vreeselijke beeld te verjagen.

Hij rilde op zijn beenen en voelde om zijn hart hoe hij flauw was en ziek van angst. En hij mocht het niet weten of toonen; hij moest zich kloek en sterk

houden en het leelijke verbergen dat zondig vlekte op zijn zieltje.

— „Zijde niet goed?" vroeg moeder bezorgd.

— „Ons Sooike ziet er zoo bleek uit," meende zij, terwijl ze volop in de weer was om hem aan te kleeden, properkes en net, zijn kostelijk schoone kleeren, waar zoo lang voor gezorgd en gespaard was. Want schoon moest hij zijn, op dien hoogen dag, zoo als een kind van rijke menschen. Sooike liet ze maar betijen aan zijn lijf, zijn schoentjes vastrijgen, zijn halsboordje ombinden door zenuwachtige vingeren, zijn haar fijn kammen in een schoon rechte streep, zich afborstelen tot het laatste stofje verdwenen was; en dan nog de witte satijnen strik om zijnen arm en zijn bolhoedje op; hij kreeg van vader nog een zegenend kruisje op zijn voorhoofd en toen was hij heelemaal klaar.

Vader bleef thuis en zou de kleinere kinderen in orde brengen en Tist, den ouden sukkelaar, helpen kleeden, zoodat alles gereed zou zijn om te feesten tegen dat moeder en Sooi zouden terugkeeren uit de kerk.

Moeder stond te pronken in heur beste kleed, fonkelnieuw. Rap nog een plooike fijn getrokken en een stofje weggeknipt, want buiten hoorden ze de rijtuigen al ratelen, waarmee de rijke kinders ter kerke trokken.

Ze waren op weg nu en buiten zag moeder beter nog hoe bleek heur Sooike zag, met blauwe vegen die donkerkringden om zijn oogen. Ze beurde het zwijgende ventje op en sprak hem van straks, als ze terug thuis zouden komen en dat het volop kermis zou zijn.

Sooike sprak niet; hij ging daarheen, en voelde niet de frisch-prikkelende morgenlucht en de feestelijke stemming der kinders, die rijk gedost ter kerke trokken, en der rijtuigen, die vroolijk bolden over de keien, en droegen wit-wolkige meisjes, die even piepten door

't vensterraam. Hij ging met lamme beentjes, en gebroken wil, zonder moed nog tegen te spartelen, veroordeeld tot een ongekende wreede straf; en hij voelde enkel de groeiende zekerheid van ijselijk gebeuren in de kerk, op de communiebank.

Van alle kanten roffelden gestadig rijtuigen aan; uit zijstraatjes kwamen arme meisjes en jongens, met ouders of tanten, sierlijk opgesmukt, licht trippelend in het vroolijke lentezonneke.

Heel de kerk zat bijna vol; in de middel-beuk, langs den eenen kant, de jongens, zwarte schaar met wit roerende gezichtjes, deemoedig neergeknield en ijverig biddend voor het heilige dat op handen was. Langs de andere zij, de meisjes, witte wolk, vol kanten gevlinder en luchtig beweeg. Rondom, de ouders, loerend naar hun kinderen, aangedaan en fier. Vlak vóor, omgeven door groene, weelderige planten, de lange communiebank, rood bekleed met een spierwit, fijnkanten overdoek, en daar boven op, aan de twee uiteinden, een gevleugelde Engel, in wit gewaad, met opengespreide armen, uitnoodigend de jeugdige schaar ter heilige Nutting. Bezijden, overschouwend het heele tooneel, priesters, naarstig lezend in lijvige kerkboeken, met rappe lippen.

Sooike zat te midden in, verloren op zijn kleine plaatske, en niemand wist er wat er omwoelde in zijn hartje, en wat hij seffens bedrijven ging! Hij kon niet meer denken met zijn afgetobd hoofdje, en hij liet maar begaan en komen den tijd, overmeesterd, willoos, met het enkele bewustzijn van iets ontzaggelijks dat er gebeuren moest als hij nutten ging de Heilige Hostie. Wat zou het wel zijn? Zou hij niet verstikken en sterven, of neergesmakt worden op den grond? Zou de aarde niet openscheuren onder zijn voeten? Hij wist niet wat hem te wachten stond, en 't vreemd-

ongekende vergrootte nog immer in zijn strak-starende oogen vol angst-verwachten, en hij zuchtte van tijd tot tijd, een benauwende zucht, die schroevend beklemde zijn bevangen borstje. En hij probeerde opnieuw te beginnen, zijn gebeden vóór de communie; maar de woorden schemerden voor zijn oogen, de letters dansten wippelend dooreen en hij lei zijn boekske neer voor hem en vouwde zijn kil-koude handjes. Flauw benauwend kroop wierookgeur in zijn neusje op en hij hoorde in zijn hoofd alles duizelend roezemoezen ondereen, verward-ver, zoo vreemd en aardig. Hij hoorde spreken, zingen en orgelmuziek; de jongens roerden zachtjes op hun stoelen; de menschen kuchten en 't smolt alles verward inéen in zijn soezelend kopje. Al met eens een vieze schok! Daar stond de eerste rij communiekanten op en Sooike zag nog, heel ver, door wazigen mist, de jongens optrekken, handen plat samengelegd op hun borst, met opspitsende vingeren, hoofden eerbiedig-gebroken voorovergeknakt, opstappen, geruischloos, naar het Heilige Maal. Een tweede rij stond op om neer te knielen, achter de eerste.... Daar was het zijne beurt om op te staan. De saamgeperste angst barstte open en zijn hartje brak. Wat was er nu? Hij begon te rillen, knikkend op zijn knieën. En hij voelde dat hetgeen hij zoo lang al had gevreesd, dat het ontzettende nu aan 't gebeuren was met hem: hij voelde zich sterven en hij kon niet roepen, of spreken, of gaan.... flauw besefte hij nog dat hij nooit ginder geraken zou op de communiebank en toen werd alles zwart voor zijn oogen. Hij hoorde vage geruchten vreemd koken en soezelend huilen in zijn ijle hoofd heel ver, hij stierf en hij wou nog verwekken een akte van berouw; en zijn gedachten grepen nog naar stukken woorden die verwaterden in zijn hoofd, wegsmeltend in 't niet; een warme gulp joeg omhoog

naar zijn kaken en toen kilde alles weg, ijzig-koud en hij zakte ineen op zijn stoel, met zacht stervend gekreun dat glipte van zijn blauwe lippen.

Daar was een kort rumoer in de kerk. De verschrikte jongens sprongen op zij; een priester stond reeds daar en tilde den gevallen knaap op in zijn sterke armen, hij droeg hem weg in de sacristy door uiteenwijkende menschen; Sooikes moeder kwam toegeschoten, met jammerend gesnik om heur kind, dat daar hing met stijf-uitgestrekte leden, vertrokken mond en gesloten, blauw omkringelde oogen, in 's priesters armen.

Ze haalden water en azijn en wreven en leschten zijn hoofd, zijn slapen en zijn polsen; hij kreunde zacht en een teer-roode kleur schemerde flauwkes door op zijn mat gele kaken; maar het duurde nog een heele poos eer hij zijn oogen open trok, wild-starend in ongekende verte. Een lange zucht blies zacht uit zijn benauwde borst en toen rees hij op, met wilden schrik in zijn oogen, Sooike zocht rond en keek in de ongekende, vreemde plaats.

„Sooike, manneke, zijde bekomen?" suste moeder.

Het ventje stak zijn armkes uit, en begon te schreien zachtekes, ongelukkig.

— „'t Is niks, Sooike," vergoelijkte de priester; „'t is niks, nu moogt ge uw eerste communie doen als de andere kinderen binnen vier weken hun tweede communie doen."

Wat hoorde hij daar! Zoet schemerden zijn gedachten op, uit naren droom, steeds klaar en klaarder. Hij leefde! En hij had zijn eerste communie nog niet gedaan! En hij mocht wachten, en kon biechten, kon biechten die leelijke zonde, die hij nooit of nooit, van heel zijn leven niet meer bedrijven zou!

Hij glimlachte flauwkes en keek zijn moeke aan, zijn moeke, dat hem te streelen stond, over wangen en haar.

— „Sooike, zoude al op uw beentjes kunnen staan, ventje?"

Ze trokken naar huis, moeder en zoon, zij, bitter teleurgesteld door het onverwachte, hij, stil-gelukkig, met wegdeinende vrees voor het leelijke kwaad, dat hij op het punt was geweest te bedrijven!

VAN EEN JONGEN DIE GELUK HAD

VAN EEN JONGEN DIE GELUK HAD

ET was in de les van aardrijkskunde.

Meester Van Truijen stond voor zijn jongens, op het verhoog; en zijn breed openwaaierende, rosharige baard knabbelbabbelde, wippelend op en neer over zijn stijfwitte borsthemd, mee dansend op maat van het knappen, open en toe, van zijnen sprekenden mond; en zijn stekelige, roodverroeste snor dreigde soms, heur koperdraadjes puntend omhoog of schuinweg, in zenuwachtig gesnok, als de meester zijn lippen samenkneep en opeenwrong, boosdoend tegen verstrooide of spelende bengels. En met het wenden en verwikken van zijn hoofd, nu eens naar de stil rumoerende klas, dan weer terug naar de gekleurde landkaart, die voor 't bord hing, of even soms door 't raam weg, de lucht in, waar de schroeiende zomerzon goudsprankelend vuurde, ketsten en flitsten lustige lichtstraaltjes zilverend uit zijn gouden brilleke, dat op zijn grooten tomatenneus stond en dat vroolijk trilbibberend aan 't leven ging, telkens als de saffraanbaard zich boos maakte tegen ondeugend lawaaiende jongens.

Sooi, de Pad Verboven, Tuurke Vercammen, en nog andere bengels zaten daar, verstrooid te luisteren.... Ze hadden voor een paar maanden bravekes hun eerste communie gedaan, maar ze waren, — nu ze niet meer iederen dag de zoete vermaningen van den priester in

de kerk of van hun ouders te huis te hooren kregen, — ze waren stilaan opnieuw de rumoerige kleppers van vroeger geworden en ze lagen gedurig op loer naar vermaak of spitsvilderij. Vandaag was 't danig warm, en hielden ze zich stil, al waren ze niet erg bang van Meester Saffraan; ze zaten daar, lui versuft door de zomerhitte, lam en zweetblazend na het geweldige spelen op de koer, in hevigen zonnebrand; ze lagen ineengedeukt op hun banken en ze lieten lam lui hangen hun zware beenen; ze voelden hun broek warm kleverig plakken aan den glimmend-zwart geschuurden zit; ze elleboogden, wijd uiteen, hun handen plat open rustend op het lessenaarberd, en voelden hun borst drukkend op en neer asemen tegen den hardhouten rand; of ze schoorden met zweetenden handpalm hun dofzware hoofd en volgden verstrooid den stok van meester Van Truijen in zijn gekke reis bokkespringend over gele en groene en roode provincies, langs de blauwe kronkelingen van Maas en Schelde en Nethe en Rupel, of ze spoorden mee langs zwart gestreepte ijzeren banen, die kruisten en ribden en aderden, in onontwarbaar warrelnet, overal heen en door; en ze spraken soms mee, luid op, in koor, vreemde woorden smijtend door elkaar, verminkend de namen in hunnen lui ongewilligen mond.

Ze zaten allemaal stil, vaag verlangend dat er eens iets gebeuren zou, iets plezierigs, overwachts, dat het loomsuffe weg zou jagen uit de klas en de jongens aan 't lachen brengen, vroolijk en luid; ze zaten stil, zoo maar geduldig te wachten en te verlangen naar het einde van de les, naar de bel, die straks zilveren zou, te midden der stilte, en hun armen en beenen en oogen weer wakker en levendig maken, en, met heur sidderend getril, de vaak en de loomheid zou jagen uit de dofferig slapende klas.

De groote, dikke Pad Verboven zat droomerig te suffen en antwoordde den grootsten onzin als de meester hem iets vroeg, maar de jongens waren te lui vandaag om zijn dwaas gepraat te begrijpen en er mee te lachen en te gichelen, plezierig rumoerig. 't Was toch zoo warm.

Sooi Van Mierlo zat achter de Pad Verboven, zijn rug half verborgen, luisterend naar wat de meester zei, maar onderwijl zinnend, als gewoonte, op mogelijk kattekwaad.

En de eerste van allemaal had de Sooi het toch weeral gezien, met zijn vlugge kijkers: een grooten dol, die binnenschoot, door 't schuin openliggend bovenvenster, juist alsof hij kwam gepriemd uit het groen bladerengewemel der linden daar buiten, een grooten dol, die de klas inzoemde, luid storend de stilte. Hoe pleizierig! Hij scheerde langs de zoldering, in zoevend gebrom, pijlde door de klas en ging, aan den overkant, hoofdig botsen tegen de ruiten, in steeds korter gesnok; en nu loerden de jongens er heen, de eene voor, de andere na, en al de koppen keken links, weg van 't bord en de schoone kaart, en ze draaiden mee, omhoog en rechts en naar achter, de zwaar brommende vlieg achterna, die kruiste en streepte in grillig geweef, op en neer, en dan weer winkelhaakte in plotsen zwenk om terug naar 't venster te keeren en aan 't botsen te gaan, dwaaskoppig, nijdig, tegen 't heldere, zinderende glas.

„Naar hier zien!" knabbelbaarde Saffraan, en zijn stok roefelde op de landkaart, doffend op 't houten bord daarachter.

„Wie nog omziet krijgt straf! .... Moet ik het nog eens herhalen, Serneels?"

De groote dol was nu rustig aan 't kruipen over de glibberige ruit en weer zeurden de vreemde namen door de warm muffe klas:

„Hageland, Haspengouw, land van Herve, Hooge Venen...."

De Sooi sprak mee, maar hij zat onderwijl zoo stillekes te zinnen op mogelijk plezier, met dat vliegske. Niet weggaan, dolleke: braaf hierblijven, manneke; niet te hoog, oei, oei, en 't venster uit! Het vliegske hoorde, wat de Sooi vroeg en wenschte, en juist op 't ribbeke van de matte ruit bleef het een oogenblik zitten dubben en keerde dan om, met zijn koppeke omlaag.

De Sooi! Dat was de gast! De vroolijkste klepper, de plezierigste sloeber uit heel de school, karosser, karottentrekker, 'ne viezen apostel, vlug en verstandig. Als er maar iets te doen was, van spitsvilderij of kwade perten of poetsen te bakken, den Saffraan te treiteren of te judassen, dan was hij er bij of omtrent. Maar 'twas 'ne fijne, 'ne vos, 'ne sleebus, de kleine rakker! Met het onnoozelste snullengezicht van eenen, wien g'ons Heer zoudt geven zonder biechten, wist hij het spelleke in gang te steken, maar hij voelde tot waar hij gaan mocht, en wanneer alles overhoop stond en dat het gevaarlijk werd, ritste hij uit de litsen en was weg, als de anderen zich beet lieten pakken, als dwaze kiekens zonder kop. En het schoonste van al, Meester Van Truijen zag den Sooi geerne! 't Was een wakker, vlug kereltje, dat altijd antwoorden kon en aan 't hoofd van de klas stond. Maar de andere jongens wisten wel dat de Sooi bedrog deed en afschreef in de prijskampen op 't einde van iederen trimester. De bengel! Op kleine snipperkes papier, zorgvuldig geborgen in zijn kousen of schoenen, stond de leerstof gekribbeld, die hij niet kende; en als 't wedstrijd was, dan schreef hij af, achter Verboven zijnen rug, stout weg, zonder bang zijn of vies-ongewoon doen, zeker van zijn stuk! Als de andere knapen hem na wouën

doen, dan liepen z' erin, door hun dwaze manieren, en de meester zag al van verre waar ze mee bezig waren. 't Was onrechtvaardig, dat voelden z' allemaal, vooral de brave blokkers die hem niet vóor konden geraken. Toch dierven z' het niet overbrieven, van Sooikes bedrog; want verraad en overdragerij, dat ging er niet in; en daarbij de Sooi was sterk en ze zagen hem gaarne! Want als er te lachen viel in de klas, was het de Sooi toch die het ding beredderen moest. Als er meikevers vlogen, of dat Meester Saffraan tusschen de banken wandelde, met een kwispelvlaggelend papierke langs achter aan den knop van zijnen jas, of dat er een zwierelend ventje aan de zoldering hing, met kromme beenen en stijf uitgestoken armen, of dat er een dikke bol gekauwd papier nevens den Meester zijn hoofd lijnde, witmalsch openkwakkend op 't zwarte bord, dan wisten de jongens wel van waar het weer kwam. Maar dan lachte de Sooi mee, luidkeels mee met al de jongens en hij keek rond, links en rechts, verwonderd, om te zien van waar de deugnieterij nu toch weer komen kon; en hij deed het zoo natuurlijk dat de jongens zelf aan het twijfelen gingen, en dat meester of knapen er niet meer wijs uit werden!

De Sooi loerde. Kom, vliegske, kom, dolleke! Kom hier! Wat zouen ze lachen, als 't lukte! De bengel voelde de vreugde en 't plezier al kriewelend kittelen in zijn handen en beenen.

Bromzoevend vloog de groote dol van 't raam weg, slierde schuin af langs Van Truijen zijn ooren, hoekte omhoog en ging dan weer al aan 't botssnokken tegen het venster, aan de overzij.

„Land van Waas, de Polderstreek, het Meetjesland...."

De stemmen der jongens zeurden ziegezagend den meester achterna.

Hoe was dat nu ineens gebeurd? Van waar was die dol zoo plotseling gekomen? Dat had de Sooi niet gezien; even maar was hij hem kwijtgeraakt, heel even maar; en toch, nu zat hij daar, maar zoo echt en echt, dáar, vlak voor de Sooi, op zijn lessenaarblad; de groote, vetlijvige, donkerblauw glanzende dol, die daar juist nog omzoefde, zigzaggend door de klas, zat daar nu, in 't bereik van den Sooi zijn hand, en kuischte, vlug pootelend en schurend, zijn gazige vlerkjes.

Heel voorzichtig gleed de Sooi zijn half toegekrulde hand over de bank, naar het bedrijvig pootelend dolleke toe, en, eer zijn makkers het hadden gezien, vliegensvlug ritste zijn handje over 't hout, toeknappend, en het beestje zat kiks gevangen, lekkerkes gevangen in de Sooi zijnen pol! Hij voelde 't kriewelen in zijn vuist en wringen en wroetelen met zijn pootjes. Als hij zijn bovenste toegekneukelde vingerke even loste, voelde hij 't vliegske kruipen en hooger opwerken om vrij te geraken, en, door het kleine spleetje loerend, zag hij het zwarte koppeke, met twee glinsterende pareloogjes, bloedrandig omkranst.

„Zie voor u, stommen aap!" beet de Sooi Juleke Janssens toe, die nevens hem zat en 't spelleke gadesloeg.

„Dinant, IJvoir, Namen, Andenne...." zaagde de Sooi mee, met de andere jongens, die de Maas afvoeren.

Maar opeens was 't er mee uit! Luid joelen en lachen schaterden proestend dooreen; de koppen wemelden, de ruggen golfden en wendden links en rechts en op; en ondeugende schelmoogen volgden het dol dwaze vliegske dat rondkringelde boven de hoofden, met een vroolijk wapperend papierke, dat gekvlaggelde aan een garen draadje, het vluchtende dolleke achter-

na. Juist stroomde meester Saffraan Hoei voorbij en blikte naar Luik heen, en in een oogwenk was 't gebeurd, het angstige beestje, wild snokkend en hoekend boven de koppen, in een oogwenk, zonder dat de meester gezien had, vanwaar of hoe! En nu streepte het vliegske rond, omhoog, omlaag, verschrikt door 't ongewone gefladder daar achter zijn lijf, wild aanbotsend tegen 't glas, terugstuikend en schurend voorbij den neus van Van Truijen, die wild armend naar 't gekvleugelend papierke sloeg, dat voortvluchtte over de koppen heen der jongens, die rechtsprongen en op en neer wipten in hun bank, elkaar ophitsend in luider gekraai en geproest, en nu ook uitarmden, klauwend naar 't lollige vliegske, wel zorgend het toch niet te raken en het plezier te doen duren; tot eindelijk de Pad Verboven, rechtstaand boven op zijn bank, uitstekend boven het wiegelend gegolf zijner makkers, er naar smeet met zijn klak, die opvloog zwart ploffend tegen 't plafond, onder 't luider uitkressend gejoel van de jongens, en dan terug neerkwakte op den neus van Juleke Bloks.

Maar de meester had Verboven zien smijten en sprong naar hem toe, roepend en dreigtierend op den dwazen loebas; en hij sleurde hem van zijn bank, door de jongens heen, schuddend geweldig zijn armen en rug; en zoo viel eindelijk de schrik den knapen in 't lijf, bij 't zien van 't bang betetterde gelaat van Verboven en de stilte kwam weerom; en dan, nog eens schuchterkes loerend omhoog of opzij, zagen ze 't allen: de dol was verdwenen, ergens neergevallen in een hoekske misschien of buiten geraakt en weg door 't openstaande venster, zonder dat iemand het wist.

Dikke Verboven stond in den hoek, met zijn gezicht naar den muur en kreeg nog honderd regels straf af

te schrijven voor 's anderen daags; en de stemmen zaagden weer voort:

„De Lesse met de L'Homme, de Samber, de Ourthe, de Amblève...."

De klas was uit en de jongens bolderbeenden de school uit, vertellend aan hun makkers uit de andere klassen, het danig plezier om het vliegske, met zijn wit papieren flodderstaartje. En ze vezelden geheimzinnig dat het de Sooi weeral was geweest, die het den meester had gelapt. De Sooi! Altijd de Sooi! En Verboven had straf, de stommerik, voor dat smijten met zijn klak. Ze bewonderden den Sooi, die alles dierf wagen, altijd wat nieuws, en die altijd ontsnapte! Maar.... dàt dierven ze niet zeggen, dát hoopten ze maar, al spraken z'er niet van, dat hij er ook eens zou inloopen, met al zijn deugnieterij; en ze vroegen zich af wat hij dan doen zou! Maar ze twijfelden al gauw weer, want 't was zoo'n gelukszak, die Sooi!

Om half vijf moesten de grooten terug zijn voor de avondstudie, na de klas. Ze liepen naar huis, om hun boterhammen op te smullen, met koffie erbij; en seffens waren ze terug om samen te kunnen spelen op de koer. Ze stonden in een rondeke getroept en telden af om te zien wier er eerst kiezen mocht voor 't barrespel. En op de maat van het lied trippelde Sooike Van Mierlo zijn polleke rond.

Ziegezage manneke,
Boter in het panneke;
Boter in den pot,
Is dat manneke nog niet zot.

Tuurke Vercammen mocht kiezen en ze waren weldra in twee kampen verdeeld met Tuurke en Sooi als aanleiders; ze stonden tegenover elkaar, aan beide zijden der koer; en nu liepen ze om en weer, en stormden elkander achterna. Ze slingerslangden over 't

speelplein in snel wevend gebeen; ze beloerden malkander, sluw uitschietend, plots zwenkend om een maatje te verrassen; ze tierden en raasden en keelden geweldig, wiegend en zwaaiend met armen en vuisten; en hoog boven de daken der school helmde en lawaaide het rumoeren op, tot buiten heel verre in de stille stadsstraat.

Het rammelde half vijf op den toren; de portier belde en het joelen bedaarde en viel stil.

Meester Saffraan deed de studie. De jongens stonden in twee rijen geschaard voor den ingang en Van Truijen wandelde te midden in, met zijnen koperbaard breed uiteenwaaierend op zijn borst. De jongens trokken binnen, blazend en zweetend van 't geweldige spelen.

Ze zaten aan 't werk.

Alles was stil. De koppen hingen voorover gebukt over de boeken; de pennen wemelden krabbelend over 't papier; de jongens leerden.

't Was allemaal stil; zoo stil soms, dat Van Truijen, die op zijnen stoel te lezen zat, even opgluurde over zijnen bril, vaag voorgevoelend iets dat aan 't broeien en 't groeien was, en plots openspetteren zou uit die ongewone, zware stilte.

Op en neer gingen de borsten en de asems gleden geruischloos door opene lippen. 't Was amper zoo er een voetje vergleed soms of een blaadje papier, dat omwendend ruischte, of een lange zucht. 't Was toch zoo stil.

Klits! Klets! Klats! Tik! Tak! Tikke-takke.... Tak, tak, tak.... rrrr.... Hobbelsobbelend, klabodderend ritsratelde een marbel over den vloer, botsbolderend tegen den muur, schuin pletsend tegen een bank, afketsend en voortbolderend in kortere schokjes en sprongetjes, heel de lange studiezaal door, verloren bollend onder de jongens hun voeten.

En toen, een ingehouden proesten van wakker schietende jongens, opkijkend uit vlijtig studeeren.

Van Truijen rees recht en uit zijn brilleke gensterden booze lichtstraaltjes en de jongens, hun lachen bedwingend, keken terug neer, bang voor den leelijk oogdreigenden meester.

„Verboven!" bulderde 't geweldig tegen de witte muren, „verlaat de studie!"

„'k Heb niks gedaan, Meester," stamelbrabbelde de bange jongen; maar hij zei het nog eens, zich sterker verzettend in zijn onschuldig zijn en straf oploopen door andermans schuld: „'k ben ekik het niet geweest!"

Maar Saffraanbaard weer, daar bovenarms op:

„Verlaat de studie, zeg ik u! Ik zal u vinden, kereltje!"

Verboven slefte de studie uit, ongewillig, nageöogd door al de jongens. Dan werd het weer stil en de knapen blokten hun lessen of penden hun schooltaak af, voor den volgenden dag.

Van Truijen loerde rond, achterdochtig, over zijn brilleke. En hij hoorde nog Verboven, die anders zoo bloo was, zich nu verzetten tegen zijn straf. Zou 'k mis geweest zijn? peinsde de vent. Ik had hem zijn zakken moeten omkeeren, om zeker te zijn. Wie kon het anders wel zijn? Joske Bouwens, met zijn schijnheilig gezicht, die nevens Verboven zat, was er ook wel toe in staat! Of Gustje Meulestee, dat vlugge kapoentje? 't Kwam altijd van achter, van de laatste banken. Sooi van Mierlo dan? Maar die hing daar zoo vlijtig te blokken over zijn boeken!

Van Truijen las weer, keek nog wel eens op, heel eventjes op, in rappe vleugeling over de gebogen hoofden; en rustig ging het voort, heel rustigjes voort, en langzaam.

Toen was het er weer! Maar veel erger nog dan

daar juist! Acht, tien, twaalf marbels ineens, een volle handgreep, ratelden, roefelden, tikkelden, bikkelden, dansten rond, walsten en schrankelden verder, in klitskletterend geweld, springend en huppelend in wilder getikkel en doller gekets, rammelend, rommelend, klaterend, beukend tegen de muren, schurend onder de banken door, ritsratsend over den vloer, lang nadreunend en uitrollend tot heelemaal van voor, onder Van Truijen zijnen stoel.

Maar de meester veerde op, even maar merkend een vlugge, verdachte beweging van Sooike's arm, en het lawaaiend joelen en schetteren der jongens overhelmend, klonk het:

„Van Mierlo, uit uw bank!"

En terwijl de laatste marbels uitbolden, tegen den muur, poverkes, sarrend, knakte plots het luide lachen af, bij 't onverwachte hooren van dien naam, en verwonderd verraste hoofden keerden om, en de Sooi kwam recht, en zijn vingerke tikte op zijn borstje, vreemd, verrast, en vroeg: „Ikke, meester?" en onderwijl schudde zijn hoofdeke al van neen, niks gedaan, nikske! Maar de bengel moest zijn zakken omschudden en, al was het nu juist het seizoen niet van 't marbelspel, toch kwamen er nog heelder handsvollen lekker malsch uitgebold, en het kereltje vloog den hoek in, achter in de studie! En kreeg een geweldige straf! Alle dagen, een week lang, bakken na de studie en honderd regels afschrijven, uit zijn boekje van geschiedenis, met daarbij, het ergste van al, — vaders handteeken er op! Dat zou hem leeren, den dwazen jongen, met zijn kwade perten!

Als de studie uit was, verlieten de jongens hun banken en zetten zich twee aan twee gerijd, vertrekkensgereed, in den gang. De Sooi moest terug komen op zijn plaats en begon zijn straf te kribbelen uit zijn geschiedenis-

boekje, en meester Van Truijen, die de laatste de studiezaal uitging, draaide den sleutel geweldig, luid krakend om, en 't slot knapte toe, en de Sooi zat alleen, heelemaal alleen, in de stille zaal, wie weet voor hoe lang!

Nu hadden z' hem toch ook eens, peinsden de jongens; en voor een goei! Nu was hij geknipt! En hij moest het betalen, voor al zijn deugnietenstreken van vroeger! En zij vroegen zich af, of hij nu geleerd zou zijn, met al zijn kwade poetsen en perten! En of hij het ooit nog wagen zou?

's Anderendaags kwam de Sooi in de school, zoo doodgewoon weg, alsof er niemendalle was gebeurd, met zijn straf schoon properkes afgepend en vaders handteeken, nettekes er onder. Hij had moeten bakken tot zeven uren; en moeder had zijn straf onderteekend, met vaders naam, en vader zelf, die wist er niks van, niemendalle! Spijtig maar, dat het zoo lang nog moest duren. Een heele week? Zou 't waar zijn? Zoo lang? De Sooi zou zich koes houden, en goed zijn lessen leeren en dan zou meester Van Truijen, die zoo braaf was, de straf wel verkorten. De Sooi hoopte, want hij wist wel dat hij er gewoonlijk goed van afkwam, dat hij een gelukszak was! Als vader er maar niets van te weten geraakte! Dan gaf hij er niks om, rats niemendalle! En later?.... Ja, later!.... Meesterke Saffraan!....

De knapen zaten in de klas, op hun banken, vlijtig te luisteren, toen opeens, heel onverwachts, de deur opendraaide, en daar stond, plechtig en groot, witgebaard, de schoolopziener in de klas, omwaaid met ontzag. Van Truijen verschoot door dit onverwachte bezoek en de jongens stonden eerbiedig op, in hun bank. Ze moesten onderhoord worden over wat ze zoo al kenden en wat Van Truijen hun had geleerd.

De jongens werden aan 't bord geroepen om vraagstukken op te lossen; ze vingerden naar de zwarte inhoudsmaten, die gerijd stonden op een plank, ze toonden de koperen gewichten, de tinnen liters, ze cijferden op 't bord, rekenden uit hun hoofd, met hun oogen naar 't plafond, waar de getallen te lezen stonden; ze waren betetterd en beschaamd, liepen in de war, verdoolden tusschen tientallen en decimalen, ze hakkelden en broddelden dwaze dingen ondereen; maar meester Van Truijen sprong helpend toe en hielp ze terecht als z' in sukkelstraatje zaten. Dan dwaalden ze rond op een blinde kaart van België, verloren hunnen weg, legden Brugge op de Schelde, Namen in Brabant en spoorden per trein langs een vaartlijn.

't Ging erbarmelijk, vooral in 't begin; maar dan toch, als de jongens wat stouter werden en begonnen te wennen aan 't vreemde gezicht, kwam er beterschap.

,,Wat weet ge van Clovis," vroeg de Heer opziener, een beetje ongeduldig aan heel de klas; ,,laat eens hooren, gij daar!"

En hij vingerde naar den dikken Verboven.

Verboven stond recht en hij hakkelde alles dooreen; van Merwigs met lange haren, van Cesar en Ambiorix en Karel den Groote.

Maar onderwijl zat de Sooi daar, recht op, hoog op, met zijn wijsvingerke in de lucht, om te mogen antwoorden, ongeduldig, smeekend kijkend naar den opziener, of hij antwoorden mocht. Of hij 't kende, van Clovis! Gisteren afgepend, nettekes afgepend voor zijn straf; en nu zat het allemaal nog zoo schoonekes en versch in zijn geheugen! En terwijl Verboven dwazen onzin aaneenflanste had de Sooi den tijd gehad om het nog allemaal eens te overdenken; en zijn wijsvingerke puntte omhoog en zachtekes drin-

gend knipte zijn duim over zijn middelvinger, om de aandacht te roepen.

„Ga maar zitten, jongen! Weet gij er wāt meer van, manneke?"

De Sooi rees recht en hij begon, vlug babbelend, en hij spinde zijn vertelselke schoonekes aaneen. Hij wist er den al van, van Clovis, wanneer hij geboren werd en op den beukelaar verheven en welke plannen hij koesterde; en hij vertelde van de kostelijke schaal van Soissons, en van Tolbiac, waar de Alemanen wanorde brachten in 't Frankische leger, tot Clovis eindelijk de hulp inriep van den God van Clotildis; en van Clovis' doop in de Kerk van Reims, waar hij zweren moest te verbranden wat hij aanbeden had en te aanbidden wat hij had verbrand. Hij kende den al en babbelde voort. Van Truijen knikte aanmoedigend met zijn hoofd, en hij keek, liefelijk glimlachend naar den opziener toe, die behagelijk luisterde naar den vlug pratenden jongen.

De andere knapen in de klas begrepen er niets van; want daar was geen bedrog bij te zien of omtrent, dees reis! De Sooi zijn boekske lag niet open, achter Verbovens rug, zooals 't wel meer gebeurde, als hij zijn les moest opzeggen voor meester Saffraan. Ze begrepen er niets van!

De opziener knikte tevreden.

„'t Is heel goed, jongen, 't is heel goed; ge moogt gaan zitten! Hoe is uw naam, vriendje?"

„Sooi van Mierlo, mijnheer!"

„'t Is goed, Sooi, g' hebt goed geluisterd. Ge zijt zeker wel tevreden over Sooi, niet waar, Mijnheer Van Truijen?"

En het hoofd en de baard van Van Truijen knikten en wipten van ja, jawel, heelemaal tevreden, een verstandige jongen en een brave jongen....

De schoolopziener greep naar zijn hoed; hij was haastig, want hij moest de andere klassen ook nog doorloopen. Hij ging en hij zei nog, dat hij heel tevreden was over zijn bezoek en de jongens kregen allemaal, voor hun belooning, dezen namiddag een halven dag vrij!

De meester leidde den schoolopziener buiten en de jongens, die recht stonden nevens hun bank, wreven in hun vuisten en lachten tegen elkaar. 'N halven dag vrij! Dat had de Sooi hem weer gelapt! Die Sooi! Dat was toch de kerel!

De Meester kwam terug voor de klas; de jongens mochten gaan zitten en ze keken nieuwsgierig naar Van Truijen zijnen mond, wat of hij wel zeggen zou.

Van Truijen keek vriendelijk door zijn brilleke heen, blijgezind. Hij kuchte, greep een stuk krijt, brak er een stukje af dat hij neerlei op zijnen lessenaarrand, overkeek nog eens heel de wachtende klas, en dan was het, langzaam, gewichtig:

„Jongens, 't is goed geweest; ik ben ook tevreden over uw antwoorden; en.... als we nu allemaal braaf kunnen zijn, heel braaf en stil, tot dezen middag, dan zal ik er nog wat bij doen, bij uw belooning: dan schenk ik vergiffenis aan iedereen; dan zijn al de straffen, die nog te maken zijn, vergeven en vergeten!"

De jongens loerden op zij, naar den Sooi; ze spraken af, met hun oogen, en ze bleven stil, den heelen morgen; en hij was er van af, de Sooi, van zijn lange straf; die gelukkige jongen!

VAN OUDERZORG EN KINDERVREUGDE

VAN OUDERZORG EN KINDERVREUGDE

I.

HET was Zaterdagmiddag.

Pas had Peerke Melis, die in 't zelfde zijpoortje woonde als de Van Mierlo's en de Verboven's, zijn eten door de keel of hij sprong van tafel op en wipte den achterbuur in, waar zijn weefgetouw stond. Zonder talmen of treuzelen viel hij terug aan 't werk.

Hij liet Trees, zijn vrouw, maar betijen met de jongens, die nog voort bleven stekken, gulzig happend de bloemige, witgele aardappels met azijnsaus overgoten.

Peerke had haastig zijn pijpke aangepaft, dapper smekkend en hij blies den rook vóór zich heen en onderwijl zat hij op zijn houten bankske, tertend en snokkend aan 't getouw.

Binnen in de keuken begon het lawaaien van zijn rumoerige bengels en meisjes, die rondstoeiden op den vloer en samen speelden, luidruchtig, en seffens aan 't krakeelen geraakten, snaterbekkend, taterend en kakelend als een troep vechtende kiekens, terwijl moeder, vruchteloos kijvend en bedreigend, den etensboel aan 't opruimen en 't afwasschen ging. Straks moesten de grootsten naar school, en dan zou 't wel rustiger worden, peinsde de vent, als de kleinste

kleuterkes alleen waren bij moeder; maar nu, zoo zeven bengels ondereen, vol levenslust en kattekwaad, ze konden wat uitzetten en overhoop smijten op den haard.

Peerke zat nu lustig te trappen met zijn voeten en te snokken aan zijnen trekker met zijn rechterhand. En, terwijl hij den rook wegblies, die opkrulde uit zijn pijpke, keken zijn oogen zorgvuldig het werk na, het ingewikkelde werk, dat zijn behendige handen en voeten in roering brachten. En zijn mond telde mee, viermaal wit en tweemaal blauw. En, met iederen tert van zijn voeten klommen of daalden de kammen voor hem, bij paren, te gelijk; en de draden der schering, die afgelijnd kwamen van den boom, aan 't eind van zijn getouw, en die staken door de spleetjes van de kammen, in eindeloos getal, regelmatig nevenseen gerijd, wit en blauw; de tallooze draden der schering, die bij paren op- of neergetrokken werden met de kammen, gehoorzamend aan de geterden van den wever, ze kruisten en gaapten open; en, na iederen trap van zijn voeten, snokte Peerke aan zijnen trekker, die zijlings vast zat, met een koord, aan den houten jager, en klits! klets! de spoel vloog heen en weer en heur dunne draad garen schoot dwars door de opengeulende schering, van links naar rechts, van rechts naar links, den inslag vormend, viermaal wit en tweemaal blauw; en, na iederen snok aan den trekker, rukte Peerkes linkerhand de beweegbare lade naar zich toe, en de nieuwe draad van den inslag werd aangedrukt tusschen de ketting, nauwsluitend en regelmatig: De tijk ontstond op den buikboom, langzaam, gestadig, draadje voor draadje, met iederen tert van zijn voeten, met iederen ruk aan den trekker; en regelmatig schoot de spoel om en weer, en kletste luid zingend tegen den houten jager aan de overzij

en sleurde hem mee terug in heur snelle vaart, tot aan 't eind van heur baan, van waar hij heur seffens weerom zou smijten naar den overkant; en het weefgetouw leefde, luidruchtig en blij, in rythmisch klikkend getiktak.

Toen Peerke zijn geweef een oogenblik stillei, om een stukgesprongen draadje te vangen, en geduldig, maar behendig en vlug, met zijn hevelhaakje door de tanden van 't riet te halen, toen hoorde hij dat zijn rumoerige jongens al weg waren naar school, en dat de kleintjes nu veel rustiger speelden in de keuken. Ze babbelden lustig ondereen, kindergebrabbel uit onbehendigen mond, hun eigen taal, die ze zoo goed verstonden, en moeders stem smeet er soms wat woordekes tusschen om 't al in orde te houden. Peerke knoopte zijn draadje vast, knipte met zijn fijn scheerke de eindekes weg en weer begon hij te trappen en te snokken, haastig en vlug, want hij had nagemeten wat hem nog over bleef en hij rekende er vast op, dat hij zijn stuk nog af zou krijgen vandaag. Ruim drie weken had hij eraan gewerkt; nog een zestal meters en de boom was af. Hij had al lang uitgecijferd wat hij er voor trekken zou en 't geld was al allemaal schoonekes verpast en bestemd, want het wou wat zeggen, zoo'n huishouden recht te houden, met zooveel kinderen en geen schulden te maken! Zijn hoofd stak vol zorgen. Zoo'n heele hoop bengels, dat verslijt wat aan kleeren; en het eten dan, den ganschen dag door, want die monden stonden niet stil. Gelukkiglijk had Peerke een heel stukje akkerland, achter zijn woontje, en zie eens, door 't venster, hoe schoon ze daar stonden, zijn aardappelen, royaal vijftien roei, zoo weelderig en malsch, in de bloem al. Die kleppers, met hun gezonde magen, wat ze daarbij nog verslonden aan brood, 't was niet om te gelooven. In 't begin van de week

mochten ze eten, zooveel het hun lustte, buikjevol; maar op 't einde stonden ze op rantsoen, en het kon ook niet anders.

Peerke wroette, van 's morgens vroeg, vóór dag en dauw, tot 's avonds laat, bij 't arme schijnsel van zijn olielampke, dat boven hem, aan de zoldering hing. Zijn vrouw had heur paart! Trees slaafde mee en had hoofd en handen ruimschoots vol met den last van 't huishouden en den onderhoud van kleeren en ondergoed, met de zorgen daar nog bij, voor Mieke, hun geit. Ja, ja, hun geit, dat was hun rijkdom, dat was hun weelde! Ze hadden ze nu al een jaar of twee en dank aan Mieke mochten hun jongens toch hun buikje volsmullen, aan lekkere, gezonde melk, versch en vet. En daarbij, Trees verkocht nog menigen liter aan de buren, daar het beestje overvloedig gaf, vooral na 't lammeren. En van onderhoud kostte zoo'n beestje heelemaal niets: wat afval van tafel, wat aardappelschillen, die ze anders weg moesten smijten, een handsvolleke hooi en wat water. 't Was niet om te rekenen. En al wat Trees dagelijks verkocht aan melk, 't was louter profijt!

Peerke's getouw klikklakte lustig; de spoel schoot vlug en snel door de draden der schering, die openkruisten, bij beurten, omlaag en omhoog. Tot de boel plots stil viel, als een spoel af was. Dan greep Peerke een versche spoel uit den bak, en hij zoog, met behendige lippen het eindeke garen door het holleke, aan den kop van de spoel en maakte het uiteinde vast aan den vorigen draad, met een wevers-knoop of een wribbel, al naar 't hem inviel; en weer ging hij aan 't trappen en 't snokken, rusteloos voort, viermaal wit, tweemaal blauw. Vlug verplaatste hij soms den houten tempel, een lange, platte lat, vlak voor zijn hand, om de draden evenwijdig op afstand te houden;

hij prikte de uiteinden van den tempel vast, juist gemeten en gepast, aan het stuk tijk, en dan viel hij opnieuw aan 't weven, tikke-tak, tikke-tak, in steeds eendere doening, zijn velerlei bedrijf met handen en voeten en oogen, al maar dubbend, al maar cijferend en overleggend zijn talrijke zorgen.

Nu zaten z'er toch op hun ergste voor, zoo heelemaal in de kleine kinderen; tot over hun ooren in den last. Ach God! Als hij eens terugdacht aan zijn vorige jaren, aan zijn schoone jonkheid, die lustige jaren, die zoo zorgeloos-blij waren heengesneld! En hij vergeleek dan met nu, dat hij daar zat, van 's morgens tot 's avonds, in eendere doening, met dat eeuwig getik en getak om zijn ooren en zijn hoofd vol knellende zorgen om den kost te verdienen voor zijn vrouw en zijn jongens. Ze zaten er erg voor, 't is waar; maar toch zou hij zijnen kop niet laten hangen, want inwendig toch gevoelde hij zich blij en gelukkig: als hij maar werk bleef krijgen en de gezondheid mocht houden! Dat was al wat hij vroeg! Zijn jongens groeiden malsch op en waren nooit ziek of zuchtig. Ze waren kloek te been en vlug van verstand. Maar 't waren ook kleppers, vooral zijn twee oudsten. Wit zagen ze nooit! Als ze 's morgens duchtig waren gewasschen en geschrobd, dan vlogen ze seffens naar buiten en lagen te kruifelen en te ravotten in zand en moor; en, al kijfde moeder van uit de keuken, al bedreigde vader van achter zijn getouw, trommelend met rappe vingeren op de vensterruit, het hielp allemaal niets en geen ommezien bleven ze proper en wit. Maar 't zou wel veranderen, moedigde Peerke zich aan; binnen enkele maanden kon de oudste al wat mee gaan verdienen, en dan zou 't rap beteren, van dag tot dag. En Peerke trapte moedig voort, altijd voort, en keek naar buiten, zijn hofke in, waar zijn aardappels rijkelijk bloeiden

en hij zag Trees, zijn vrouw, uit het schop komen gekropen, waar Mieke, hun geit, stond, die ze heur voeder had gebracht.

Trees stak even maar heuren kop door 't spleetje van de deur en riep luide, den achterbuur in:

,,Peer, ge zoudt met de geit naar Vereecke's moeten; 't mag niet meer uitgesteld worden; 't is hoog tijd."

Peer had gehoord heur schrille stem, die overschreeuwde het luide geklikklak van zijn weefgetouw en hij trok een bedenkelijk gezicht. Ja? Dat trof nu eens slecht! En het stuk dat af moest, wat daar mee gedaan! Zoo geraakte hij niet gereed, als hij nu nog moest verletten, en kon hij zijn stuk niet meer inleveren vandaag! Zijn vrouw kon er ook niet mee gaan, want dan moest hij-zelf zijn kleinste gasten gadeslaan, en zoo zijn tijd vermorsen. Dan ging hij al even gaarne zelf. Morgen, Zondag, dat ging niet. En wachten tot Maandag! Dan was het allicht wat te laat, en daarbij, wanneer moest hij dan den nieuwen boom opzetten en klaarmaken om zijn versch stuk te beginnen? En toch, hij had er zoo op gerekend, dezen keer. Wat had hij het getroffen met dees geit, die zoo goed en overvloedig gaf, jaar in, jaar uit, ten minste drie liters per dag, de tijden niet geteld, dat ze ging tot vijf! Zijn vroegere geit stond droog, soms weken aan een stuk. 't Is waar, aan Mieke had hij een goeden prijs besteed, maar ze was het ook waard. En stellig de jongen, die hij eruit winnen zou, moesten goed zijn en zouden hunnen prijs wel gaan. Denk eens na, zoo het er eens drie waren, of vier zelfs, zooals 't soms wel eens gebeurde. Maar drie was misschien nog beter; vier was ruim veel om groot te krijgen. Binnen negen weken zou hij 't al weten. Dat was tegen kermis. 't Vroeg weeral veel werken en allerlei zorg, vooral in 't begin. Maar Trees zou het allemaal wel

op zijn beste beredderen en schikken. God! Zijn jongens, die zouden het leventje hebben! Ze zouden er mee spelen en hij zag ze al ravotten, met de huppelende geitjes, in hunnen hof, of langs de wegen in 't veld, grazend langs de grachtkanten, waar het malsche voeder stond. Ze waren zoo grillig, zoo wild, zoo'n jonge geitjes. Wat zou het een vreugde zijn, voor zijn gasten! Maar toch, hij zou ze verkoopen, als ze goed opwilden; en dat zou wel! Ja, als het maar iets wat mee wou gaan, was er een schoonen cent mee te verdienen! Ja, ja, 't moest gebeuren, vandaag nog. Peerke overpeinsde het allemaal schoonekes en het kwam zoo natuurlijk en hij zei het bij zijn eigen: 'k Zal der mijnen oudsten mee sturen, straks na de school.

II.

Om vier uren klonk de bel over de koer, en in al de klassen helmde 't rond, blij lustig verkondend dat het uit was met leeren en stil zijn voor vandaag. De jongens, die zaten te kribbelen op hun leien of verstrooid luisterden naar den meester zijn stem, werden wakker geschud en gingen vroolijk aan 't rumoeren. De griffels tikkelden neer, de leien klabetterden en schoven kletterend weg in de lessenaars. Roef! De boeken vlogen toe en ritsten de banken in, waar ze nu rustig en roerloos mochten liggen tot de volgende week. Dan kwamen de jongens recht-op, wachtend naar stilte en naar 't gebed om de klas te sluiten.

De meester, op 't verhoog voor zijn jongens, had zijn stukske krijt kostelijk neergelegd in 't houten bakske, onder aan 't bord. Hij knipte wat stof van zijn mouwen en nu stond hij het al te overkijken, tot het rustig zou zijn.

„Jan Melis!" sprak hij toen, plechtig.

Jan sloeg een kruis en bad voor, luid op; en terwijl

hij de woordekes vlug uit smeet en dat hij ze hoorde rondsprenkelen in de stille klas, voelde hij opkrieuwelen in zijn handen en beenen, in heel zijn lijf, de plezierige blijheid van het vrij zijn, nu seffens, als ze hier buiten zouen zijn, en morgen, den heelen dag, den langen, blijen zomerzondag, vol licht en warmte, tot 's Maandags toe! En in zijn vlug biddend mondje proefde Jan het genot, dat hem te wachten stond, na 't lange stil zitten en het blokken, tusschen dees vier witte muren.

't Was uit. Ze kloeften naar buiten, bortelend uit de banken, de gang door, de koer op, waar ze zich rijden langs den muur, twee aan twee, Jan met Mieleke, zijn broerke, uit de lagere afdeeling, naast hem. Ze trappelden van ongeduld op de steenen. 't Was lekker warm, en ze waren haastig om thuis te geraken en weg uit de school. De Meester gaf het teeken en al de jongens beenden nu de poort uit, de straat op. Luid klepperden hun voetjes en hun taterende mondjes snaterden plezierige dingen, al snaaksche plannen en deugnieterij voor straks en voor morgen. Hun oogen tintelden, vol levensgenot, en hun koppen wemelden, om en om, nu naar de vensterramen van bakkers en koekwinkels, dan weer naar menschen, die voorbij moesten, of naar een hondje, dat over de straat kwam getrippeld en naar dikke meiden, met opgestroopte mouwen en roode, struische armen, die aan 't borstelen waren en aan 't schrobben om straat en stoep schoon proper te krijgen voor morgen. Bots! Een onvoorzichtige gaper schopte tegen een halfvollen emmer, die op den stoeprand stond en liep hem omver en 't water stroelde schuimend over de keien, bemorsend en bekladderend de schoenen en de broek van den opzijstuikenden bengel. En de jongens vielen luid aan 't giechelen tot de meester kwam om de orde te herstellen, met booze

woorden en dreigende oogen. Tot op de markt! Dan vleugelden ze uiteen, in kleinere troepkes, de zijstraten in, ieder langs zijnen kant. Jan, Mieleke en Jefke, hun andere broerke, die wat verderop stond in den rang, met Sooike van Mierlo, Pol, Toon en Lowieke, allemaal jongens uit hunne buurt, ze trokken te zamen de Mechelstraat in. Recht naar de vitrien van Fien Savelkoel, die één snoepwinkeltje hield. Ze stonden opeengedromd een pooske te gapen voor 't raam en ze overzagen het seffens allemaal: de gewone flesschen, nevens elkander gerijd, op houten schabben, vol lekkere bollen, rood, groen, geel of wit; de siroopstekken, veel nevens malkander, dik malsch gebuikt, druipend en glimmend van half gesmolten suiker. En op het tafeltje, achter het venster, chocolade en suikergedoe, allerhande en veel; ook wafeltjes en lekker gebak, en mandjes vol kersen en krieken, waar 't sap in bloedde, in 't zonnelicht. Maar, hun aandacht roepend, heel vreemd en ongewoon, — Jan had het seffens gepiept met zijn vlugge kijkers, en het getoond, met zijn wijsvinger er naar puntend, tippend tegen 't glas, daar zie! — van onder in den hoek en vlak tegen 't raam, op rijen, stonden ze, zoo'n soort van kardoezen, in blauwe, bruine of gele kartonnen hozen, van binnen vol poeier, en van boven toegestropt, met een wiekje van boven er uit. Dat was nu vuurwerk, sissers en pijlen, viervogels, die hier nu zoo almeteens te koop lagen, ongewoon, de begeerte der jongens prikkelend met vreemd verboden vermaak. Sooi van Mierlo zei het aan zijn makkers en stiet met zijn ellebogen in hunnen rug.

„Viervogels, manne! Kende da? Da's plezant!"

't Waren viervogels, echt en echt, en ze stonden daar zoo maar, nevens elkaar op een rij, blauw of bruin, de eene dik, de andere veel dunner en lang, sommige,

verscheidene malen omgeplooid op zich zelf en plat samengebonden, allemaal met een wiekje, dat er van boven kwam uitgetongd en langs waar ze aan werden gestoken. Viervogels!

Sooike en Pol liepen al weg, voorop; de anderen beenden nu seffens achterna. Jan Melis keek nog eens goed naar het plezierig lokkende spel, en toen wipte hij voort. Nu ging het, allemaal samen, op een drafke, de straat uit. Ze liepen, en stampten soms, in de vlucht en van verre, schuin uitsmijtend hun vlugge beenen, naar een hond, die in een bakkerskarke stond, of ze armden eens uit, rukkend aan een huisbel, die vroolijk aan 't tingelen ging; dan liepen ze wat vlugger en zoo waren ze seffens de brug over, en een eindeke de stad uit, waar een heele rij lage werkmanshuisjes stonden, daar z' allemaal in woonden. Van verre hoorden ze vaders getouw lustig klikklakken en ze begonnen te zingen, allemaal ondereen:

Daar zat 'ne wever op zijn getouw,
Hij wist niet wat hij weven wou,
Hij weefde 'n al dit, hij weefde 'n al dat
Hij weefde zijn hemdslip van zijn gat!

Zoo kwamen ze thuis. Ze snokten de deur open en stormden binnen. Nu zaten ze seffens aan de koffietafel, Jan, met zijn broertjes en zusjes, smullend en happend tot over hun ooren, in hun boterhammen, drie voor ieder, juist geteld, dik gesneden, en dunnekes met vet besmeerd. Ze loerden naar elkaar, slurpend aan hunnen koffie, hopend dat de kleintjes hun deel niet op zouden krijgen en dat de grooten het overschot onder elkander zouden mogen paarten.

Toen viel opeens het weefgetouw stil en ze hoorden seffens de ongewone stilte; ze keken op en vader kwam, uit den achterbuur.

— ,,Jan," zei de vent tot zijn oudsten jongen, ,,luister

eens; ge weet Vereecke's wel wonen, hé? in den Binnenweg."

Ja, knikte de jongen, voorthappend in zijn boterham.

— ,,Ge moet er eens naar toe gaan, met de geit; seffens als ge gedaan hebt met koffiedrinken. Zeg maar aan den baas dat ik u gestuurd heb, met de geit. En hier zijn de centen. Draag er goed zorg voor. Steek ze goed weg. Die geeft ge maar af."

Ja, ja, knikte de jongen en hij stak het geld, zorgvuldig in papier omwikkeld, diep in zijnen broekzak.

— ,,Pas op voor uw centen; verlies ze maar niet," vermaande Peerke nog eens.

— ,,'k Zal der mijnen zakdoek bovensteken," zei Jan.

— ,,Ja, maar, als ge hem dan eens vandoen hebt, onder weg?"

— ,,'k Zal z'er niet mee uittrekken," meende de jongen.

— ,,Niet blijven spelen, en seffens terug! Hedde 't verstaan?"

De jongen knikte maar en vader was al terug naar zijn werk en weer ging het weefgetouw aan 't klikken en 't klakken in onophoudelijk getert.

— ,,Mogen we meegaan, moe?" smeekten Mieleke en Jefke.

— ,,Neen, neen," zei moeder; ,,om samen te ravotten onder weg! Jan, seffens terug en niet lanterfanten, hoorde 't jongen?"

Jan trok de straat uit, de geit aan zijn hand leidend met een touw, dat vastzat aan heuren halsband; en hij sloeg het veld in, naar den Binnenweg toe, waar Vereecke's woonden.

De jongens uit de buurt lagen al te stoeien in 't warme zand van de baan of langs de grachtkanten, wat verder op. Ze zagen Jan met zijn geit en dadelijk

vroeg Sooi om mee te gaan naar den boer. Jan en Sooi waren twee goede vriendjes en trokken meermaals samen naar 't bosch om vogelen te rooven of naar 't ven, om te leeren zwemmen. Ze liepen nu samen langs de baan met de geit, die lollig kwispelde met heur kortstompig staartje en bokkig en schichtig rondsprong op heur dungelede pootjes. Het dwaze beestje snokte aan 't leizeel en smeet heur hoorns achterover, de lucht in, en ze schudde heur spitse, dunharige bakkebaardje. Ze mekkerde luid met korte gilletjes en de bengels, die Jan en Sooi zagen gaan, lachten luid en ze smeten hen treiterend achterna met steenen en aardkluiten, die stuivend openwolkten zonder Jan of Sooi te raken.

Dan kletsten z'allemaal op hun billen en ze schetterden, trechterend door hun samengevouwen handen:

— „Zo-ot! Zo-ot!"

Jan en Sooi keerden zich om, niet boos, en zij lachten mee met de leutige spotters en riepen vuistdreigend van verre:

— „Wacht maar eens wat, tot straks!"

Ze hadden nog al last met Mieke onder weg. Het beestje wilde soms niet voort en bleef happen en plukken aan graspijltjes langs de baan; en snokte dan weer in eens verder en Jan, die geleidde, moest zich laten hangen aan 't zeeltje, uit al zijn macht, om Mieke in bedwang te houden. Ze waren in 't midden van 't veld geraakt en heelemaal alleen. Jan wroetelde in zijnen broekzak, en al op eens, — het papierke, waar zijn centen in zaten, was kapot en de nikkeltjes tikkelden los in zijnen zak. Hij telde, nieuwsgierig, hoeveel er wel waren: één, twee, drie, vier, vijf!....
Snok! Mieke rukte hem voort, de baan op. En, terwijl ze nu samen weer rustig voortstapten, streelde Jan de nikkeltjes in zijnen broekzak. Daar waren er vijf.

Voorzichtig haalde hij er eentje naar boven, heel zachtjes om er geen te verliezen of er mee uit te trekken en kwijt te geraken. En hij liet het zien aan Sooi. De geit mekkerde, heur horens schuddend en heur sikkebaardje; ze keek eens om, naar Janneke. Toen kwam ze gedwee nevens den jongen loopen en wroette met heur natkille snuitje tegen het ventje zijn hand. „Laat nog eens zien," vroeg Sooike. 't Was een schoon, nieuw nikkeltje, blinkend en wit, van vijf cens. Langs den eenen kant stond er een kroon op, en langs den anderen kant een takske, met blaren en een groote tien; en in 't midden was er een schoon rond holleke. En zoo waren er vijf. Jan toonde ze, alle vijf. De geit bleef weer staan treuzelen en hapte wat graspijltjes af, aan den boord van den weg. Janneke keek naar het spichtige muilke dat open en toe knabbelde en waar de pijltjes een oogenblik in rondmaalden om dan te verdwijnen. Ginder achter die root boomen lag de Binnenweg en daar woonde Vereecke. Jan telde nog eens na, in zijnen broekzak en ze vielen neer, één voor één: vijf, tien, vijftien, twintig, vijf-en-twintig!

— „Jan, luister eens," zei Sooi weer en toen fezelde hij hem iets in zijn oor, heel geheimzinnig, met oogen die blonken van geniepig plezier. Zou Jan durven? Hoe konden ze 't weten? Ze konden het immers niet weten? 't Was een halve frank!.... Weer snokte Mieke den jongen vooruit. Maar wat zou hij zeggen als hij thuis kwam? „Wel niks, niemendalle!" lachte Sooi. En in eens, vast besloten, sloegen ze samen een zijweg in, met Mieke, die huppelde en blaatte, en dan weer eens graasde, langs gracht en kant, snuffelend aan blaadjes van struik en heester of soms ook eens vriendelijk wroetelen kwam aan Jan zijn hand. Ze slingerden door 't veld, nu hier, nu daar, langs kleine

kronkelpaadjes, verborgen in 't hout, ze bleven treuzelen langs de baan en de bengels berekenden hunnen tijd en keerden naar huis weerom, juist gelijk zij waren gegaan. Maar, diep in Jans zakken verborgen staken de centen, en niemand was er, die er iets van vermoedde of die het raden kon, van al die nikkeltjes, kostelijk en veel, die daar lagen te streelen en te lokken, met vele schoone beloften van vreugde en vermaak!

Toen Peerke, van op zijn weefstoel, door 't venster zijn jongen zag weerkeeren met Mieke aan 't leizeel, juist nu gewillig en stil, wipte hij van zijn werkbank naar buiten. Hij streelde, in een blije opwelling van teedere aandoening, het brave geitje over den bruinen, zijigen rug, lang behaard, en wou heur aaien over de kromme geringelde horens, maar seffens snokte Mieke heur koppeke weer vrij. Peerke's oogen overstreelden het beestje, vriendelijk, in teedere belangstelling en in de volle blijheid en zekerheid van te weten wat er gebeurende was. En het schoone vooruitzicht stond lachend voor zijn geest, in klaarduidelijk beeld: Drie, vier, kleine geitjes, grillig en guitig, huppelend in den hof, spelend en buitelend in 't zand met zijn wilde bengels van jongens!

Peerke nam het leizeel uit Janneke's handen en bracht Mieke terug in heuren stal. Hij bond ze vast aan heuren ring. Het gele strooi lag versch zuiver uitgespreid in 't hok en alles was zindelijk en in orde. Peerke kwam terug buiten en toen vroeg hij zoo aan zijn jongen:

— „Heeft ze gegraasd onder weg?"

— „Ja, vader."

— „En wat zei Vereecke?"

— „Niks, va; nikske!"

— „Nikske?"

— „Ja," wist de bengel toen, en hij zei het zoo

achteloos — iets zonder belang — als kwam het nu pas terug in zijn geheugen, wat hij en Sooi zoo schoonekes hadden verzonnen en aaneengesponnen, — „dat het allemaal goed was, zei hij; maar ik mocht er toch niet bij blijven."

Peerke sprong terug binnen, zijnen achterbuur in, vroolijk gemutst, omdat het allemaal zoo goed was verloopen en dat hij er geen tijd bij had moeten verletten; en nu trapte hij weeral voort en hij snokte lustig, links en rechts, regelend met zijn rechterduim het spel der spoelen, viermaal wit, tweemaal blauw; hij wrocht naarstig voort, zonder opzien, rap en haastig, want zijn stuk moest nog af; en binnen negen weken zouden ze daar al liggen, de jonge geitjes, daar, in 't strooi, bij Mieke!

III.

Toen de avond volop aan 't vallen was, kwamen Janneke en Sooi bij hun makkers aangeloopen. Zij waren terug de stad ingeweest, bij Fien Savelkoel, en nu riepen zij al de jongens bijeen: Komt bij! Komt bij! met breeden armzwaai door de lucht. Nieuwsgierig kwamen ze allemaal afgestormd, Dolf en Lowie, Tuur en Rikske en Fonske, al de bengels uit de buurt. Ze staakten hun wilde zomerspelen en dromden rond Jan en Sooi. En de meisjes kwamen af, en troppelden rond de jongens en keken reikhalzend naar wat Jan geheimzinnig even toonde en dan weer kostelijk wegborg in zijn zakken: vuurpijlen, groote en kleine, allerhande, en viervogels en poeffers.

— „We gaan ze afsteken, in de Dreef, mannen! Wie gaat er mee?"

Ze gingen allemaal mee, een heele troepje jongens en meisjes ondereen.

Sooike was thuis stekskes gaan pikken, in 't geniept, en nu spoorden ze, taterend, met groote gebaren, naar de Dreef toe, waar 't heel donker was en waar 't kostelijk spel zou beginnen.

't Was volop avond. De purperen lucht zat vol sterren, die bibberden en waar groene, roode en blauwe spatten uitvonkten, als dauwdroppels, waar de zon op schijnt. De eiken der dreef waaierden hun groote kruin open en eronder was 't heelemaal zwarte nacht.

Sooi zou den vuurpijl vasthouden en Jan zou de lont ontsteken. Janneke wreef een stekske over zijn broek en roef! het vlammeke kretste open en lichtte de jongens en meisjes in de oogen, die ondeugend schitterden van 't genot.

— „Uit den weg! Uit den weg! Achteruit!" tierde Sooi.

Hij duwde de kijkers, die gapend vóor en rond hem drongen, onvriendelijk opzij en hield den vuurpijl in zijn ver uitgestoken hand, die lichtjes bibberde. Sooi wou het niet bekennen of toonen aan zijn makkers, maar in zijn harteke voelde hij vagelijk schrik voor 't vreemde dat nu gebeuren ging. Maar hij hield zich kloek als een bestige baas, die er alles afwist.

Janneke stak het stekske bij 't wiekske, dat seffens vlam vatte en in eens siste de pijl weg, openlaaiend in den donkere, bruggend in de lucht, gouden gensters zaaiend op zijn baan, al vonken en spatten, die kissend uiteen waaierden in 't ronde. De jongens schreeuwden en tierden, luid: Ho! Ho! want 't was danig schoon. De meisjes sprongen achteruit en sloegen hun wirrelende rokjes rond hun beenen, verschrikt door 't gesis van 't rondsproeiende vuur.

Op 't einde smeet Sooi het stompke pijl, dat hij nog in zijn hand hield, de lucht in en dan regenden de gensters neer en droppelden als gouden sterrekes

uiteen en zegen toen neer, dood en kapot op den grond.

De andere jongens vochten onder elkaar, stompend met armen en beenen, geweldig drommend, boksend en pootelend over 't gras, als een warrelklomp vechtende musschen, om de ledige, uitgebrande kardoes in handen te krijgen, die nog dampte en rook naar pas verbrande poeier. Maar daar kwam een einde aan als Sooi een tweeden pijl uitstak en luide riep:

— ,,'Ne groote, dees reis! Kijken, jongens!"

Zijn handeke bibberde niet meer zooals den eersten keer; hij werd al stouter in 't hanteeren. En als de sisser volop zijn vonken uitspatte, deed hij hem onderwijl rondcirkelen in de lucht, breed omzwaaiend zijnen arm. Nu krinkelden de gensters in grillig gespeel en gedraai; ze wervelden rond in breede kringen, en Sooi, al met eens, liep de meisjes achterna, die luid gillend vluchtten voor den dwazen plager, met zijn vuurpijl, waar sissende spatten uitspuwden, die openfonteinden, helder en licht.

Dan stak Jan, die het nu afgeleerd had, een viervogel af.

Als het wiekske vlam had gevat en de eerste sterrekes openflakkerden en weg gudsten in gouden gestraal, smeet Jan zijn viervogel tusschen de beenen der verschrikte knapen, en pif! poef! daar knalden schoten, en de pijl snokte links en rechts en schuinweg tusschen de verwarde knapen, die klauwend en spartelend vluchtten, terwijl de vuurpijl lustig zijn genters uitzaaide, en met iederen knal, die pletsend openklakte, een dolle zijsprong deed; maar langzaam aan verzwakte het spel, tot de pijl, nog even wakker wordend, eindelijk liggen bleef, dood en kapot, in het gras.

Als het uit was en weer heelemaal donker, en zóo zwart, dat de jongens malkander bijna niet meer

zagen, dan bravoden ze luid en geweldig, kraaiend van de deugd, om 't schoone plezier.

Ze staken nog meerdere pijlen af, in stijgende vreugde en rumoer. Ze dansten en tierden en lachten, pletsend in hun handen en op hun beenen, dat het luide verklonk in den nacht.

Jan had nu nog een laatsten pijl en dan was 't uit. Het was wel spijtig, dat het zoo gauw was gedaan!

Ze wachtten, bekeken malkander, en zinden na. Wat zouden z'er mee doen? Bewaren tot morgen? Sooike van Mierlo kwam ermee voor de pinnen, en ze waren allemaal seffens t'accoord. Ze zouden het Deezeke gaan plagen en den vuurpijl afsteken onder zijn deur.

Het Deezeke was een oud, verschrompeld sukkelventje, dat woonde in het laatste huizeke van hun rij. De kinders zeien onder elkaar dat het een tooveraar was, die met den duivel omging. Ze waren er bang van, maar plaagden hem toch altijd; ze besmeurden en bemorsten zijn deurke en zijn vensters met allerlei vuilnis en slijk, en riepen het ventje van verre achterna, als hij de stad introk en bedelen ging, want hij was danig arm en leefde van wat hij kreeg.

Ze zouden dus het Deezeke gaan plagen.

Ze gingen, stil fezelend onder elkaar, naar het ventje zijn huis. De vensters waren toe, maar door de reten der blaffeturen lijnde een lichtstraaltje den steenweg op.

De Sooi ging luisteren, aan de deur, maar hij hoorde niets roeren of leven daarbinnen. De anderen stonden ademloos te gapen op tien stappen afstand. Wie had het gedaan? Ze wisten het niet, maar een steen vloog, luid bodderend tegen de rammelende deur en al de jongens vlerkten uiteen, en vlogen den steenweg over, zich loos verbergend achter de boomen, aan de overzij.

Het deurke piepte open, een oogenblik daarna, en

het Deezeke stond daar, zwart in 't hellichte vierkant, het oude sukkelventje, krom gebogen, bibberend van woede; en met zijn stok dreigde het manneke den donkere in, waar hij niemand zag. Maar de bengels hielden zich koes, en al waren ze bang, toch moesten ze geweld doen om niet luid uit te proesten van 't lachen. Als 't ventje weer weg was, en dat ze allemaal plechtig hadden gezworen van niet meer te smijten om het spel te verbrodden, en nadat Sooike en Jan de jongens bedreigd hadden met een duchtig pak slaag, als er nog een wat uitrichten wou, kropen de twee snaken, op de tippen van hun teenen, voetje voor voetje, tot vlak bij de deur. Ze deden nog eens teeken aan hun makkers dat ze zich koes moesten houden; en toen staken ze den vuurpijl aan. Vliegensvlug duwden ze de kardoes onder de breedgapende reet van de deur en ze hoorden, een oogenbliksken nog, hoe de pijl zijn gensters sissend uitspuwde in 't huizeke, schurend, blazend en poeffend al over den vloer; en de bengels vluchtten nu ijlings weg, den donkere in, luid lachend om 't dwaze spektakel dat ze wisten, daarbinnen bij 't arme, verschrikte ventje; en ze stoven naar huis. Ze snokten de deur rap toe achter hunnen rug, en ze vielen neer op een stoel, stil, gedwee, doodmoe en af van 't danige spelen daarbuiten, in 't geheim nog nagenietend van hun dwaze perten. En nu zaten ze daar, met onnoozele gezichten, braaf en snullig, alsof er niets bijzonder was gebeurd.

— ,,Waar hedde weer zoolang gezeten?" kijfde moeder Trees.

— ,,Gespeeld, in de dreef, onder de boomen," zei Jan, en hij geeuwde en vroeg 'nen boterham omdat hij zoo'nen ijselijken honger had.

Als Jan zich uitkleedde, voor zijn bed, stond hij het nog allemaal te overpeinzen van hun vele plezier

en hij betastte nog eens, in zijn ondervestje, zijn twee schoone nikkeltjes, die hem overbleven, waar niemand iets af wist, en die nu zoo lekkerkes verborgen zaten, tusschen de stof en de voering, waar hij een holleke in gewroet had om ze door te laten rijzen. Hij voelde ze zitten, éen langs iederen kant, om het rommelen te vermijden; ze waren zoo veilig verscholen en Jan dacht al na hoe hij ze morgen best zou gebruiken voor versche vreugde en ander vermaak.

Hij lag nu warm en lekker in zijn beddeke en zijn oogen vielen seffens toe. Zijn gedachten flodderden nog een wijl om al het schoone, dat gebeurd was, en om zijn centen, die van hem nu waren en die hij zoo veilig zitten wist, diep in zijn vestje, achter de voering.

Hij sliep.

En hij liep al met eens naar de school, langs den gewonen weg. De gekende huizen en deuren en vensters schoven regelmatig voorbij. Als hij de brug opstapte, zag hij — God! Hoe plezant! En bijna was hij voorbij, zonder het te zien — een nikkeltje, een schoon nikkeltje, dat daar zoo maar lag, echtekes lag op den grond. Jan bukte zich, raapte 't geldstuk op, bekeek het en hij borg het weg in zijnen vestzak. Dat was den eersten keer in zijn leven dat hij centen vond. Wat was dat plezant! En dat nikkeltje was nu van hem! Juist was hij aan 't denken, zoo allemaal vluggelings ondereen, wie dat geld wel kon verloren hebben en wat hij er best mee koopen zou, en toen zag hij, geen tien stappen verder, weer een nikkeltje, tusschen de keien! Nu had hij er twee! Dat wou nu wel treffen, zoo twee achtereen! God weet, was het ooit al gebeurd? Jan liep voort en wou juist gaan overpeinzen en genieten van zijn buitengewone kans, en kijk! Hij kon zijn oogen niet gelooven, maar daar lagen er twee! Vlak nevens malkaar! Hij droomde toch niet? Maar

hoe langer, hoe schooner! Daar schopte hij met zijn voet tegen een heel hoopje nikkeltjes, en nu lagen er alom, alsof het geld had geregend. Jan bukte zich maar en borg de centen in zijn zakken, met heelder grepen. Hij dierf bijna niet meer gelooven dat het echt was en waar! En toch was het zoo! Want ze zaten toch wel allemaal in zijn zakje. En hij voelde ze wel, duidelijk en echt. Hij had geen tijd om nog te tellen, hoeveel hij er al had; hij bukte zich maar; en geen stap kon hij doen of er lagen er versche, verzaaid op den grond. Hij had geen tijd om te denken wat hij nu allemaal doen ging, met dat geld, of om goed en diep te doorvoelen hoe rijk en hoe gelukkig hij nu was! Hij bukte en raapte en scharrelde in 't geld, en zijn zakken, langs eenen kant, zaten vol en wogen zwaar van de centen. Tot hij plots, midden een heel hoopke nikkels, een half frankske vond, in zilver, blinkend en schoon. Hij stak het apart en hij wou gaan roepen en schreeuwen, springen en dansen, maar hij mocht of hij kon niet, want daar, vlak vóor hem, en opzij, op de stoep en op den steenweg, overal lag geld, zilveren geld, in hoopjes en stapels! Ineens viel het hem op, dat hij de huizen niet meer kende, of de straat waar hij was! 't Was plots allemaal veranderd, en zoo vreemd, en zoo aardig, zoo stil. Hij stond heelemaal alleen, dat voelde hij nu ineens en 't was of iedereen sliep daar binnen in de huizen; en hij zelf was zoo licht, hij voelde zich als een pluimke zoo licht, en, ach! kijk nu eens! Hij zag naar zijn beenen en waarachtig, nu eerst voelde hij 't, hij stond zonder broek, in zijn vlaggende vaantje! Hij sloeg met vlugge handen zijn korte hemdje tegen zijn billen om zijn leelijke naaktheid te bedekken en dan voelde hij ook al dat hij barvoets op straat stond, zonder schoenen of kousen! Hoe was hij zoo toch buiten geraakt en zoo ver al? Terug

maar naar huis! En hij begon te loopen, te loopen! Maar hoe langer hij liep, hoe langer de straat werd en daar was geen einde mee gemoeid! Waar was hij nu toch verzeild! En als de menschen hem zoo zagen staan, of zijn makkers! Hij liep maar terug, altijd terug. En nu begonnen zijn beenen te wegen, zóo zwaar, en hij werd toch zoo moe, doodmoe, heelemaal af; en het was of onzichtbare handen nu drukten op zijn borstje en hem tegen wilden houden. Hij kon niet meer voort, zijn beenen wogen als lood en hij sleurde met geweld om ze nog te verzetten. Hij kon niet meer loopen, en hij moest!....

Toen hij wakker schoot zag hij dat het al morgen was en dat hij in zijn beddeken lag, onder de pannen, nevens Jefke, zijn broer, die nog rustig te asemen lag, met zijn oogen toe. Toen voelde hij ineens, vagelijk, dat hij gedroomd had, maar zoo aardig en vreemd. Hij zag nog de droombeelden als vluchtige schimmen omwolken in zijnen geest; maar hoe meer hij er naar pakte om ze vast te grijpen, en ze te verduidelijken voor zijn oogen, hoe meer ze verwaterden en versmolten, vluchtend in 't ijle. Heel duidelijk wist hij toch dat hij gedroomd had, maar hij kon zich niet meer herinneren wat. Geeuwend rekte hij zijn beenen en sprong uit zijn beddeke. Hij kleedde zich, nog lui van 't slapen. Toen voelden zijn vingeren al met eens, tusschen de voedering van zijn vestzakje, zijn nikkeltjes zitten, en nu schoot het allemaal te gelijk terug in zijnen geest, zijn droomen van den nacht, zijn heerlijk schoone droom! En hij voelde, machtig en sterk, hoe geweldig gelukkig het zijn moet veel geld te bezitten en rijk te zijn. En dan kwam spijt, omdat het allemaal niet waar was geweest, en ijdel bedrog. Maar hij troostte zich spoedig, en hij tastte nog eens goed, en ja, ze zaten er nog, duidelijk en zeker en echt, zijn twee nikkeltjes, en dat was geen droom!

Hij ging nu maar rap aan 't bedenken en 't regelen, hoe hij zijn geld best zou gebruiken vandaag. Maar, helaas! het duurde niet lang!

Toen moeder terug kwam uit de vroegmis vond ze heur gasten aan tafel en ze had al vernomen wat de bengels uitgericht hadden, 's avonds te voren, in de Dreef, en hoe zij het arme Deezeke weer hadden geplaagd. Al de makkers waren thuis gaan vertellen dat Jan de vuurpijlen meegebracht had en dat hij ze gekocht had bij Fien Savelkoel, in de Mechelstraat. Jan moest zeggen aan moeder waar hij het geld vandaan had gehaald. Hij was een baasje in 't liegen en vond het nu zoo gemakkelijk en zei het zoo maar, dat hij het gevonden had in den Binnenweg, op den grond, niet ver van Vereecke's.

Maar als vader 's middags thuis kwam liep het heelemaal mis! Hij had Vereecke ontmoet en wist nu dat Jan niet bij hem was geweest met de geit. Nu was het spoedig klaar waar de gast de centen vandaan had gehaald.

— ,,Of het allemaal op was, en verteerd!" tierde Peerke, met onvriendelijke hand den vlegel heen en weder schuddend, het schoone geld, waar Peerke zoo hard had voor moeten werken en dat die wilde, dwaze straatjongen zoo roekeloos had verkwist!

Jan moest het wel bekennen van die twee nikkeltjes, die nog verborgen zaten in de voedering van zijnen vestzak, het weinige dat er nog te redden viel! Toen kreeg hij nog een duchtig pak slaag, en vader sloeg hard, erg verbitterd over het dwaze vermorsen van zijn schoone centen en over het zoo plotse vernietigen en instorten van zijn heerlijke vooruitzicht met zijn geit; en eindelijk, moe van 't slagen, joeg hij den bengel naar boven, den zolder op, voor den heelen Zondag, op water en brood.

OP DE FOOR

OP DE FOOR

ONGENS, jongens, nu was 't plezant! Nu had de Sooi het leventje! Al een heele week had het geduurd, op de groote markt, het opbouwen van barakken en meulens en tenten voor de Novemberfoor. Van 's Maandags af al, leefde de Sooi mee het plezierige leventje van het kermisvolk. Van 's morgens in de vroegte was hij er bij en ging het plezier aan den gang; en hij liep mee langs de straten, met zwaar gewielde wagens, breed en hooggekapt, log dokkerend van de statie naar de markt, vier paarden van voren geweldig pootklauwend, dat vuurgensters lustig sprankelden uit de keien. Daar achter dan kwamen de foorwagens aangebold, rollende huizekes, waar die menschen in woonden en overal mee heentrokken, plezierig, kleine groene huizekens, met vensterkes en witte gordijntjes en een rookend schouwke van boven erop. Den heelen dag, de heele week had het voortgeduurd en de Sooi bleef op de markt, van 's morgens vroeg voor de klas en hij karoste soms tot 's avonds laat, als de foorlie nog werkten in den waggelschijn van geelzwarte, vuil rookende olievlammen; en hij stond zoo maar te gapen bij groote wagens, breed openmuilend, waar planken en staanders en palen, koorden en paardjes en schipkes, kleinere wagentjes en volgepropte kisten en koffers

uitkwamen, al het gerief en het spel van de foorlie, die rumoerig rondliepen, hamerden, klopten en zaagden, op ladders klommen, sjouwden en porden, aan palen hingen, zwierelend in de lucht, roepend en tierend dooreen, onder en boven. En als de witte huiven dik beschermend over de barakgeraamten waren gespannen, verbergend wat er binnen werd beredderd en gereedgemaakt, dan wist de Sooi gaan te loeren, door voorzichtig met een tipke opgetilde doeken heen, door spleetjes en gaatjes; en hij wist zoo precies hoe 't er overal uitzag van binnen, in stoom- en paardjesmolen, in wafel- en snoepkraam, in schiettent en lutteursbarak, in cirk en bij waarzegster en sprekenden kop, in kijkkas met wassen beelden, en overal, overal!

Maar nu ging het spel voorgoed beginnen.

't Was nog vroeg in den voormiddag; de hoogmis was aan, maar straks gingen tenten en barakken open en dan kwamen de menschen afgestroomd, van de stad en van den buiten, verlekkerd op rumoerig foorplezier. De Sooi stond te wachten aan het gesloten centmeuleke van Linnekes, juist op het plaatsje waar het doek zou opengaan en waar hij de eerste zou kunnen binnenwippen om mee te mogen stooten, rondloopend in den armen molen, die geen paard had om het spel in gang te steken; waar eenige bengels zelf moesten duwen, die dan op 't einde van iederen rit mee mochten rijden voorniet, uitrustend op den planken molenvloer. De andere bengels uit het Luiksch en 't Karthuizers, uit arme steegjes en vuile poortjes der stad, stonden ook te wachten, drommend rond den molen, stootend en vechtend om de voorste, beste plaatsen en om mee te kunnen steken, want ze hadden geen centen, de arme dutsen, om hun toerkes te betalen.

De hoogmis was uit en de Linnekes kwam, de lange vent; hij rolde het doek op en maakte bloot de houten paarden en de beschilderde leeuwen van zijnen molen; de paarden, op ingetrokken achterpooten, hun voorklauwen gekruld de lucht in, de povere paardjes, wit en grijs en vos gekleurd, met glazen boloogen in hunnen kop, met groen en blauw geverfden zadel op den rug, en, heel ver van achter, een zwart gapend holleke, waar vroeger de vlassestaart was ingeplant; en de wreede leeuwen, ros en vuil, met dik bemaande dreigkoppen, naar de kinders gewend, woest opensperrend hun rooden krampmuil.

Sooike was de eerste den meulen ingewipt, op een teeken van den langen baas en stond te wachten op zijnen post, zijn hand omknellend den houten staak, stootensgereed. En jongens en meisjes, die betalen konden, klommen schrijlings op leeuwen en paarden, vechtend en tierend om de beste plaatsjes aan den buitenkant, van waar ze „partie" konden trekken om een toertje voorniet te doen.

Nu begon het! Het orgel draaide en maalde en spuwde en rochelde tonen uit, die blazend piepten en schartten, dansend en huppelend het meuleke rond; en de jongens daarbinnen krochten in gang, spannend hun ruggen en liepen, liepen dat de meulen rondvloog in plezierig gedraai. En als de Linnekes en zijn vrouw de centen hadden afgehaald, dan mochten de stooters uitrusten en meetoeren, neergezeten langs den binnenkant op den planken molenvloer. De Sooi draaide mee, langs het sputterende en krochende orgel voorbij, voorbij de Linnekes en zijn vrouw, die 't spel stonden aan te gapen; en langs buiten vloog het stadhuis voorbij en de rondgetroepte menschen en den achterkant van de lutteursbarak; en verder de huizen van

de markt aan den overkant, meewervelend in lekkeren draai.

Als 't moleke een poosje stilstond en het draaiorgel zweeg, dan kwam aangezwaaid het rumoerig gonzen van de foor, in vollen zwier. En de Sooi zag voorbijtrekken en zwermen de menschen, met lachend gelaat en babbelmond; en hij hoorde verward stemmengebrom, en boven eruit springend, snerpend fluitgegil van de stoommolenmachien, koperen geschetter van trompetten, dofdreunend bonken op baltrommels, en paffend knallen van geweerschoten in de tirs, en altijd aan een razen en ronken, roezemoezend dooreen, in gemaal en gewiel omhoogwolkend, boven barakken en tenten, de lucht in.

Vooruit, Sooike, vooruit jongen, steken aan uw paardjes! En 't wirreldraaien herbegon en 't duurde voort, in eenzelfde gekringel, uren en uren aaneen.

Den heelen morgen had hij meegestooten en rondgeloopen, binnen 't meuleke, en meegereden, voor niet, hoe lang, dat wist hij niet; tot hij eindelijk zot en zat was gedraaid van 't wemelen voor zijn oogen en 't razen van het ziek dempige orgel; tot hij het beu was en er uit muisde, afstaand zijn plaatske aan een anderen bengel.

Handen in de broekzakken, diep weggeduwd, op zijn duizend gemakken, lui slenterend liet hij zich meegaan met het drommende volk.

— ,,Baaske, hoe laat is 't?'' vroeg de Sooi aan een heerke, dat den franken bengel bezag, die daar stond, zonder klak, met blooten nek, vuile lodderbroek en afgerobbelde kous, neerhangend op zijn half losgeregen, versleten schoen, zonder hiel.

— ,,Zeg is, baaske, hoe laat is 't!'' drong de Sooi aan, met zijn hoofd wijzend naar de horlogeketen van 't heerke.

En 't heerke, half geërgerd, half ingenomen met het loddelijk gelaat van den franken bengel, trok zijn uurwerk uit.

— „Kwart na den drieën!"

Kwartje na den drieën! Zoo laat. De Sooi krabde in zijn haar. Hij was niet gaan eten, dezen middag. Rats vergeten! Niks aan gedacht en zuiver geenen honger gevoeld, met dat meuleke! Nu dierf hij niet naar huis — uit vrees voor slaag — voor 's avonds, als hij zeker was dat vader weg zou zijn.

Maar kijk nu, menschen, de schoone hollandsche gebakkraam. De Sooi rook den lekkeren geur van wafels en smoutebollen, walmend onder de tent uit; en hij drong door 't volk en stond te gapen met begeerige oogen. Daar lagen lekker uitgestald, heelder hoopen koeken, bruine koeken, rond of vierkant, wit glinsterend met suiker bepoeierd; daar stonden ronde glazen flesschen, met roode en gele en witte muntbollen, toppensvol. Daar lag chocolade met witte creem en nougat daarnevens in dikke klompen; en wat verder heelder stapels gele wafels, met diepe puttekes, lekker geurend; en op den uithoek, gansch aan 't einde, een diepe, witte kom, volgetast en opgetorend, bruingekorste, vettige smoutbollen. Hap! De Sooi beet erin en hij proefde hoe lekker ze zouën smaken. Maar hij had geen centen op zak en ze waren voor hem niet, de lekkere bollen. Hij mocht maar eens kijken, van verre, en van dichtenbij toch ook wel. Sooi schoof nader, voetje voor voetje, tot aan den toogrand, vlak met zijnen neus bij al het lekkers.

In den hoek zat de dikke, roodgekaakte baas en hij schepte al maar aan, uit een blikken ketel, de witte spijs in een ronden lepel en liet ze neervallen in 't bruine vet, dat brobbelend kookte; en dan haalde hij de bruine gerimpelde bollen, leekend van 't vet, uit

den pot, en stapelde ze op, in de witte kom. Zijn vrouw, glimmend en blinkend van 't zweet, bakte wafels aan 't vuurke daarnevens. Ze smeerde de lichte vloeispijs open in 't heete, diepgegroefde ijzer, en draaide ze neer in 't blauw vlammige houtskoolvuurtje, en keerde ze om, en schreepte met heur mes den zwart verbranden rand af der uitgebortelde spijs; en ze stelde de warm slappe wafels schuin tegen elkaar, tot ze kraakhard waren opgesteven. Het witgeschorte meisje bediende de koopers, die aan kwamen gedromd, tusschen nieuwsgierig kijkende bengels, die nevens en tegen den Sooi lagen, vlak bij de kraam. Het vriendelijke meisje telde vliegensvlug stekend de smoutbollen aan het vorket en ze neerknippend in een papieren zakje; dan greep ze de suikerdoos en bepoeierde en bestoof dik wit de bollen en heur vingers. De gelukkige jongens, die centen hadden om te koopen, beten in de bollen en smulden ze op, likkend met hun tong naar suikerkorrels, die haperen bleven aan mondhoek en kaken. De Sooi voelde 't water rond zijn tanden uitkomen en samenloopen onder zijn tong; hij bukte voorover en speekte een grooten witten plas op den grond. Hij kreeg honger; maar hij had geen centen op zak en hij dierf niet naar huis. Hij geeuwde, zijnen mond langzaam, ver opentrekkend en 't water schoot in zijn oogen. Maar plots schrok Sooike op, gestut in zijn hongergegeeuw, en hij stoof achteruit, vluchtend voor den dikken baas, die woedend opsprong, donderbulderend tegen de bengels, die hangen bleven tegen zijnen toog, de klanten den weg versperrend; en hij dreef de jongens uiteen met leelijke bedreigingen en gebalde vuist. Als musschen vlerkten ze weg en uiteen, de foor op, naar ander plezier.

De zon was weggerezen achter de huizen. De avond

kwam en verteederde 't blauw van den hemel tot grijs opaal, waartegen scherp hoeklijnden de zwarte daken der huizen. 't Werd koud en donker. De lichten gingen overal aan. Uit alle barakken stroomde koud wit acetyleenlicht in breed gegolf over de krioelende menigte; en zwarte schaduwvlekken streepten en bochelden, wemelend over witte gezichten, dansend en wippelend om neus en ooren. Van uit groote gloeilampen, melkwit omglaasd, sproeide 't electrisch trillicht rond, uiteenwaaierend in fijn gepoeier, neersneeuwend op schetterend fel gekleurde tentdoeken. Hier en daar geelde nog een enkele petroleumlamp, met vuilzwarte smookvlam, de arme uitstalling poverkes verlichtend.

De Sooi slenterde rond en bleef staan gapen voor den stoommolen van Opitz, den gesloten molen voor rijke menschen. Tusschen twee hoogopsteigerende paarden, wilduitklauwend hun voorpooten, achter den toog, zat een rijke dame, die ingangkaartjes gaf, en geld ophoopte, in hooge stapels; en achter heur, door het fijngeslepen en bebloemde spiegelraam, zag Sooike het rijke gedoen: De rondhuppelende paarden, rijkbetuigd, elkaar achternaspringend in snel gewervel, met lachende heertjes en fijne damekes erop, in gewirrel van wapperende hoedpluimen en kostelijke pelsen en bont, om hals en schouder. En van boven, de draaiende molenkap, met lange rijen lichtjes bestippeld, honderden slingerlijnen, die golfden en streepten, hun gloeilicht neerglanzend, dat haperde en vonkte aan koperen barren, in de bloedende parels en groene steenen van het paardsgetuig, en dat bliksemde, snel gensterketsend uit kristallen spiegelruitjes en gouden versiering. 't Was vonkengesproei en vuurwerk van bibbergestraal en levend geschitter. Daar mocht Sooike niet in; dat was voor rijke menschen alleen, die veel geld konden verteren;

en hij gaapte zijn oogen zat aan 't gouden lichtfeest en trok voorbij.

Boumla! Dzimla! Dzim! Spoed u, Sooi, spoed u, jongen, de lutteurs beginnen. Als een palinkske slingerde hij door de menschen heen, die dicht opeengepakt voor de barak stonden te gapen naar den snelroffelenden trommelaar, naar den trompetter, die 't al overschetterde met zijn koperen stem. De felgespierde lutteurs, breedgeborst, stonden op 't verhoog, op zij van den ingang, hun dikgebobbelde armen gekruist over hun rooden maillot, overblikkend het wemelend gewoel, uitzoekend in 't volk, wie hen uitdagen dierf. De baas der barak keelde woorden uit, die raspend wegvleugelden over de koppen, en stelde zijn vechters voor met ronkende namen; en hij toonde, roefelend met zijn stok op het schetterend gekleurde tentdoek, de felle toeren, die ze daarbinnen zouden ten uitvoer brengen. Daarop ging de baltrommel weer aan 't bonken en de trompet aan 't schetteren met versch geweld.

Maar vooraleer de vertooning te beginnen, wou de baas eerst een kostelooze voorstelling geven aan 't publiek. En hij schaarde, uit de voorste rijen bengels, beneden aan zijn voeten, twee kereltjes uit, wien hij de boxe américaine zou leeren. De Sooi was voorop gewoeld en met een anderen bengel uit het Luiksch, liet hij zich opsleuren op 't verhoog en hij stommelde de trappen op, doffend met zijn stukken schoenen tegen de planken. De twee kapoenen wisten wel dat ze de vertooning in de barak voor niet zouen mogen bijwonen en ze namen plaats tegenover elkaar, fier geplant op hun wijdopengesperde beenen, in boksersstand.

— ,,Hoe heette gij?'' raasbrulde de lutteursbaas tegen de Sooi, worstelend met zijn stem tegen het tromgebonk en het trompetgeschetter, dat hij zwijgen deed met een handgebaar.

— „Sooike," piepte 't antwoord door de stilte.

De groote vent greep Sooike's kop in zijnen arm en wreef en kamde met ruwe vingeren zijn lange haren verward dooreen, tot de menschen plezier erin kregen en aan 't lachen gingen om Sooike's koddig gezicht.

— „Ha! Sooike! En hoe oud zijde wel, Sooike?"

— „Twaalf jaar!"

— „Watte, twintig jaar? Dan hedde al gelot?"

— „Twaalf jaar!" verbeterde Sooike, nebbig bijtend.

— „Ha, twaalf jaar? Ah wel, Sooike, we zullen u leeren boksen! Zijde niet verveerd, van niks?"

— „Van niks!"

— „We zullen dat is gaan zien, Sooike, we zulle da zien!"

De Sooi kreeg een grooten lederen handschoen aan zijn rechterhand en trok en schoof zijn kleine vuist in het grof gevingerde spel. Hij keek frank naar de gapende menschen, naar de wemelkoppen, schel verlicht door de acetyleenlamp, wit opspokend uit de zwarte donkerte. En 't ventje lachte, en bedreigde, achter den lutteursrug, met zijn opgeheven vuist in den waggelenden handschoen, zijn tegenstrever, die nu aan de beurt was.

— „En hoe heette gij?"

— „Krugerke!"

— „Watte, Krugerke! Uit Transvaal?"

— „Neëe, uit het Luiksch."

— „Ha, Krugerke uit het Luiksch, kunde gij boksen?"

— „Ja 't!"

— „Zoo! We zulle dat is gaan zien."

Maar toen! De lutteurbaas bemerkte Sooike's komiek gebarenspel achter zijnen rug, en met snelvlugge omwending, vloog rats zijn zware hand muilperend op Sooike's kaak en 't ventje duikelde bijna de trappen af, onder het uitspetterend gelach van 't

publiek. Maar het dappere kerelke lachte mee, en de menschen schaterden van de lol als de vieze snaak zijn tong lang uitstak naar den terug omgekeerden baas.

Het spel ging beginnen. De twee kleppers moesten hunnen neus sterk vastknijpen in hun hand, hunnen linkerarm terwijl gebogen houdend onder hunnen rechter, en dan in zulke onmogelijke, dwaze houding, op het teeken van één, twee, drie, elkaar muilperen toedienen, met de gehandschoende hand, om het meest! Ze gingen er op los, als twee woedende krielhaantjes, stuivend tegeneen, duchtig klappend, zwaaizwierelend den half vrijen arm, moeilijk treffend met den grooten, los wabberenden handschoen, elkaars oogen en ooren, doffend en ploffend, deukend en smakkend; maar door 't wild woelend armen schoot hun neusje los en dan rukte een krachtige lutteurshand de jongens vaneen en duwde hun den neus terug in den linkerpol. En Sooike en Krugerke botsten weer tegeneen, armzwaaiend en deukend met hun lederen vuist, aangehitst door 't publiek, dat kraaide van de pret, tot eindelijk de twee guiten, hoot en poot werden opgeschept en in de barak gesmeten, tot de vertooning begon.

Nu mochten ze kiezen, het beste plaatsje, zie, daar in den hoek, op de onderste trapbank, nevens het doek, waarachter de lutteurs uit zouden komen, vlak tegen de piste, vanwaar ze 't allemaal konden afkijken, zonder maar iets te laten verloren gaan van 't schoone spel.

Maar eerst nog gauw door 't spleetje van 't schuin opgenomen gordijntje naar buiten geloerd, naar wat gebeurde op de straat. En de koppen van Sooike en Krugerke, omlijst door 't driekantig openingetje van gordijn en raam, loerden naar buiten, naar de menschenmassa en ze zagen en hoorden 't al.

— „Amateurs pour la lutte!" brulbralden de felle vechters in wreede dreighouding naar 't publiek, hun rechtervuist gebald, hoog omhoog de lucht in, den arm door hun linkerhand lichtjes ondersteund. En als er een arm uitpuilde uit het zwarte volk dan sprongen ze vooruit.

— „Tegen mij?.... Tegen mij?...."

Dan striepte een grijsleeren handschoen door de lucht, booglijnend al over de koppen, zwaar neerkwakkend in een ruw uitgestoken grijphand.

Daar bonsden de voeten wild bodderend de houten treden op. Sooike en Krugerke wipten in hun hoekske en 't heele barakske stroomde vol. Ze zaten daar zoo lekkerkes te kijken en 't spel af te wachten in 't halfdonkere kot; achter en boven hen, en aan den overkant rijden zich de menschen, dik opeengepakt, tot hoog tegen de grauwe tentkap, die schuin opliep, en 't spel overspande. De stemmen raasden verward dooreen, twistziek en nebbig, gereed om boos uit te schieten bij 't minste. Achterbuurtsvrouwen, met blauw geruite of geelwitte sjaals, gesmeten om hals en schouder, schetterstemden mee en snaterbekten tegen ruwe kerels, breedgeschoft, met grove vechterstronies, en tegen soldaten, met roodgestreepte mutsen, gekomen om hun makker te zien lutteeren. De Sooi zat ineengeduwd, vlak tegen den zijwand, en zie, daar rolden ze nevens hem een zwaar gebolde ijzeren barre uit het achterhok en ze smeten dof neersmakkende gewichten met zinderende rinkelooren in de piste.

Terwijl de liefhebbers voor de lutte zich ontkleedden in het achterkot begon het spel en de foorworstelaars stelden zich gereed op eene rij.

— „Vrienden," raspstemde de baas tegen de menschen, „we zullen de vertooning beginnen met de werkzaamheden van den heer Firmin, onzen jongen athleet;

neemt wel attentie, dames en heeren, op het jongleeren met de gewichten; en als de artiest mocht reusseeren, moogt ge niet vergeten hem een kleinen bravo te geven."

Firmin sprong vooruit, met een lichte buiging voor 't publiek en greep 't gewicht, zijn sterke hand omknellend de gladde ijzeren oor. De Sooi zijn koppeke ging mee, op en neer, en zijn oogskes volgden het wippelend gewicht dat vloog en rondrinkelende in de lucht, omhoog, omlaag, dat draaide achter den lutteursrug heen, ombogend schuin weg over zijn schouder, steeds rondkringelend, en toch altijd terug neerkomend in de behendige grijphand. En op een teeken van den foorbaas, die zelf aan 't bravoën ging, brak het los, eerst hier en daar, dan allemaal samen, knetterknallend handgeklap; en Sooike, hangend over de leuning met zijn armkes, juichte mee en klapte dapper in zijn platten handpalm, blij en verheugd dat het zoo schoon was, eventjes bang maar dat het gewicht op het laatste nipke nog ontglippen zou.... Maar nu was 't uit en Sooike dierf asemen diep en lang met ontspannen borst en keek bewonderend naar den sterk geschouderden athleet, die rustig zijn plaatske terug nam, zoo heel dicht bij Sooike, die nog altijd maar kijken bleef naar de felle peesarmen en de ruwe spierbobbels, die bultten en bochelden op schouders en rug.

— „We zullen onze werkzaamheden vervoorderen en nog verschooneren," rauwde de stem weer; „neemt wel in attentie, dames en heeren, dezen toer van den heer Muller; het arracheeren van dezen ijzeren barre van vijf en zeventig kilos, het heffen boven het hoofd in éénen tijd, door de force van den arm."

De heer Muller, in roode trui, sprong vooruit, met sierlijk handgewuif, als groet voor 't publiek. Lenig boog zijn lijf en zijn vuist omknelde de zware

barre. De vent keek naar de dikke bollen en wipte, eventjes maar, het logge spel omhoog, om te voelen naar 't evenwicht. Maar dan, in ééns, met forschen ruk omhoog, in krachtige rug- en nekwending, zijn pezige beenen, krom geschoord onder 't sterke lijf, steeg de ijzeren barre de lucht in. De Sooi keek toe, met open mond. Zie, daar gingen de breedopengeplante beenen, met kleine schokstapjes toe; en nu draaide de barre rond, slingerzwaaiend vooruit en achteruit, cirkelend langzaam in de lucht, de groote bollen aanzwevend tot vlak bij Sooikes kop, die opblikte en voorzichtigkes achteruit kroop.

— ,,Het neerliggen en opstaan'' viel de foorbaas zijn schorstem daartusschen in de zware stilte.

Langzaam lenig gebeurde 't, zonder haperen, het knielen en plooien en uitstrekken der beenen, beweegloos het bovenlijf en den stijf uitgestoken arm; en nu lag de sterke kerel, plat, lang-uit op den grond, zijn witte oogen strak gewend naar de hooge barre in zijn uitgestrekten rechterarm; hij rees terug op en daar stond hij, fier geplant op de oplijnende beenen, zacht golvend langs zijn stevige dijen naar 't lijf en de struisch gewelfde borst, die droeg den vierkanten kop, achterover geknakt in den stierennek; en uitpuilend, strak omhoog, den stoeren arm met de knelvuist, omprangend de ijzeren barre; maar dan, met plotsen val, bonkte de barre neer, in doffen dreun op de piste.

— ,,Bravo!'' schreeuwde Sooike mee met de menschen, in wild gejuich begroetend de stoere spierkracht.

— ,,Dames en heeren,'' riep de foorbaas, stillend het rumoerig gejubel, ,,vooraleer onze werkzaamheden voort te zetten, zullen de artiesten zoo vrij zijn een klein rondeke te doen in 't gezelschap; niemand is verplicht te geven, daar g'allemaal uw plaats hebt betaald;

maar als ge vindt dat ze het gemeriteerd hebben, moogt ge gerust geven, 'n cent of zelfs 'nen halven cent, alles is welkom!"

De lutteurs dromden door 't volk, uitstekend een blikken bus in de hand, vlug beenwippend over de zitbanken; en Sooike hoorde de centen plezierig neerrijzen, herder tikkend op andere centen die der al lagen; en ze duwden de bus ook onder zijn neus, maar 't ventje had geen mieterke op zak; hij had anders zoo gaarne een centje laten neertikken door 't gapende muilke van de bus, een centje voor die sterke kerels, die alles konden, en die hij nu zoo maar stillekes bewonderend naoogen mocht!

En nu, de lutte!

Twee amateurs, het bovenlijf naakt, kropen uit het donker achterkot. Rosse Sus eerst, met een dun blauw flodderbroekske en grauw vuile kousen, waar zijn hielen doorgaapten, met nog al magere armen, maar fel gespierden bobbelrug; en boven op, zijn rooden kop, ros behaard, wild gestoppelbaard; en dan de Karnier, een soldaat van 't fort, met zwarte, roodgestreepte broek, een boerenlummel, stevig gebouwd, met korten stierennek, ruw gekapt en gehouwen, lomp geplant op zijn pezige beenen.

Ze moesten eerst samen vechten en de overwinnaar zou dan worstelen tegen lutteur Pluim.

Ze stonden gereed, schuin tegenover elkaar, kop voorover, aan d'uiteinden der piste.

— „En prise!"

De rechterhand strak voor zich uitgestoken, wipten ze snel vooruit, ieder langs den overkant der piste, vlug omwendend en terug springend naar elkaar toe, loerend naar den besten greep. Handen en armen omkneld, koppen gedrukt tegen elkaars naakten schouder, stonden ze te wringen, ombuigend en plooi-

end, beenen en rug. Dan, woest omknellend elkanders lenden, doften ze neer op de piste, kronkelend en spartelend, in woedend gehijg en geblaas van hun zwoegende borsten; en de menschen, kijkgierig, rezen op, halzend vooruit naar de vechters, ver voorover buigend, hangend over de schouders en koppen der voorste rijen; Sooike werd haast platgeduwd tegen de leuning, en zijn borstje drukte tegen 't houten beschot, waar plots, met wilden zwaai in verward voetengetrappel, tegen neerbonkten Rosse Sus en de Karnier, die vlug behendig opsprong nevens zijn neergehurkten tegenstrever; deze bleef palvast liggen, met breed opengeklauwde knieën en handen op den grond, en zijn hangende waggelkop keerde loerend naar den dikken soldaat.

— ,,Rosse Sus, hoe ligde daar nu!'' snauwde een spotter uit het publiek.

— ,,Hij is te lui om te werken,'' klonk een lachstem van den overkant.

— ,,Maar hij lutteert toch goed!'' bemoedigde de foorbaas.

Karnier omknellend met zijn prangarmen Rosse Sus zijn lijf, sleurde hem naar 't midden der piste en, met vluggen ruk, wentelde hij errond, in omtuimeling meetrekkend het logge lijf; nu lagen ze daar, op zij gerold, te hijgen, asemjagend; maar weer was 't Karnier die recht kwam; en, vlug rollend zijn linkerarm om Sus zijnen nek, zijnen rechterarm omslangend het onderlijf, deed hij in krachtruk, heel het lichaam geweldig overtoppen, wild beenend in de lucht, en liet het neerdoffen, ploffend op beide schouders.

— ,,Bravo! Karnier! Bravo! Schoon gewerkt! Ferm gelapt!'' lawaaide 't rond in de rumoerende barak.

De vechters gaven elkaar de hand en Rosse Sus droop af, in 't achterkot.

Karnier lachgremelde, pinkoogend, tegen zijn roepjuichende makkers en ging leunend liggen tegen het houten afschutsel, wachtend naar verderen strijd.

Zoo sterk zijn als dat Karnierke! Jongens, jongens, dat ging de Sooi ook leeren, op de vestingen, in 't gras. Hij zag wel hoe 't gaan moest: geen beentje zetten, niet stampen of nijpen, niet krabben of bijten of vuistslaan, maar eerlijk worstelen met armen en lijf, en een maatje properkes neervloeren op allebei zijn schouders, plat op den grond. Dat gingen ze doen! Dat gingen ze leeren! Zoo plezant!

— „En prise!"

Ze hadden malkander al vast, de Pluim en Karnier, en 't ging geweldig en ruw. Maar dat zou 't soldaatje wel verliezen, voorzag de Sooi; zoo durven lutteeren tegen een van die kerels, die niet anders deden en zoo geweldig konden toeren met ijzeren barre en gewichten.

— „Bravo, Karnier, bravo! lap het hem!" moedigden makkers en menschen aan; en de soldaat ging voorzichtig voort, afwachtend, zich dapper verwerend en loerend op een voordeeligen greep.

Ze vielen neer, sprongen op en tuimelden weer, vlugwentelend om elkaar, bruggend op hoofd en voeten, schuin neervallend op eenen schouder, recht wringend opnieuw voor nieuwen strijd, elkaar beloerend en plots overvallend, pletsend met platte hand op elkaars rood blinkend zweetvel, waar wit instreepten hun toeknellende vingers. Het volk leefde mee den geweldigen kamp, luid bravoënd bij dapper verweer of ridderlijken aanval, maar wild boos awoeënd bij valschen trek of heimelijke poging tot verboden greep. Maar plots, bij een rappe tuimeling der beide vechters, rondrollend om elkaar over de piste, brak de foorbaas los, vingerwijzend op Karnier:

— „Hij heeft er gelegen!"

Maar verwoede roepen priemden uit razende kelen, dreigvuisten en vingers uitpuilend naar den lutteur:

— „Hij heeft er gelegen, de Pluim!”

Dan vloog het schor kressend door elkaar, in roezemoezend gebrul:

— „Hij!.... Neen, hij!.... Gelieg het!....”

En onder verwoed heesch getier van brutale raspstemmen wemelden armen en lijven dreigend dooreen, dat de trapbanken kraakten.

— „Hij,” schettertrompette Sooike mee, vingerend naar den lutteur, met zijn linkervuistje hamerend op het houten beschot, hij, goed gezien, Karnier niet!

En de vechters, wild armend naar 't volk, naar elkaar, alles dooreen:

— „Wa! Ikke?.... Ikke, hij, zie!”

— „Begin opnieuw, jongens,” vergoelijkte de foorbaas, met zijne handen wuivend tusschen beiden om 't uit te maken, „begin opnieuw, jongens!”

En ze begonnen opnieuw, razend verwoed, met wilde rukken om het kort te maken; ze bonkten neer, rezen op, vliegensvlug, draaiden, wentelden, vlug beenend, armen omgolvend hun krachtlijven, kronkelend en slangend rond nek en schouder, tot plots, in een oogwenk, de lutteur gevaarlijk omduikelde op zijn linkerschouder en, na twee, drie krachtige duwstooten van den ijzeren arm van Karnier, met bei zijn schouders werd gevloerd.

Nu raasden en keelden ze hun joel uit in dol geschreeuw en knetterend handgeklap.

— „Vrienden,” schorde de rauwe stem van den foorbaas, „de Karnier heeft properkes gewerkt; en om te laten zien, dat hij het verdiend heeft zullen we hem een rondeke laten doen in 't gezelschap. Laat de centjes maar binnenkomen!”

Nu begonnen, onder verward stemlawaaien, de

koperen centen te streepen door de lucht, uit alle hoeken en kanten der barak neer te regenen, en blij rinkelend rond te bollen in de piste, waar de Karnier ze maar opraapte en weg borg in zijn groote vuisten, dankbaar lachend tegen de menschen.

Sooike zag begeerig na, hoe plezierig de centjes neerlijnden en schuin rondschrankelden over den grond, en huppelend wegbolden langs alle zijden. En hij wees met zijn vingerke naar verloren gerolde centen tegen het achterkot. Jongens, jongens, wa centen die kreeg! Ja, maar, dat zou hij leeren, zulle! Ze zouden gaan vechten voor hun plezier, hij, met zijn makkers, alle dagen, op de vesten en in de weien, tot hij groot zou zijn; en als hij moest loten, zou hij zoo sterk en zoo vlug zijn als 't Karnierke en centen gaan verdienen in de lutteursbarak, zooveel hij maar wou!

Sooike drong buiten, bortelend uit de kleine barak, neerbolderend van de houten trappen, mee met de woelige menschen in 't schetterend geraas der foor, dat gonsde en ronkte door de lucht. Dof dreunden schoten uit de tirs, machienen gilden in de molens, orgels maalden hun dreunmuziek daartusschen. En van overal spetterde 't licht in breede gulpen naar buiten, poeierend en trillend in de lucht, geel breed openvervend op witte gevels, gloeistralend boven heel de foor, den hemel in.

Sooike keek omhoog en geeuwde; en hij voelde plots weer zoo goed dat hij schrikkelijken honger had en sedert dezen morgen niets meer geëten.

Lekkere reukwalmen kropen in zijn neuske en 't ventje bleef staan treuzelen voor de groote gebakkraam. Maar hij had geen centen, och arme!

De lampen begloeiden en begoudden het schoone spel, de lekkere koeken en de bruingespijsde taarten.

De dikke baas stond nog altijd te blozen in zijn hoekske, altijd aan nog te scheppen de kostelijke spijs uit den blikken emmer, met zijn ronden lepel; en in de groote, zwartberookte kasserollen met bruin kokend vet lagen de bollen te kiskassen, tot ze eruit kwamen, vettig glimmend, schoon geel gekorst.

De Sooi schoof vooruit, voetje voor voetje, tot tegen den toog, waar al 't lekkers op lag en nu kon hij het allemaal schoonekes overkijken: de schoone wafels, die daar hoog opgetorend lagen, en waar het witgeschorte meisje ze zoo maar kwam grijpen voor de koopers, die ze seffens opsmulden, bijtend met gretigen mond in de dik besuikerde koeken, lipsmakkend en likkend mel gulzige tong.

Maar één smoutebolleke! Hij at ze zoo geerne. Dezen avond thuis kreeg hij niks, slaag misschien! Hij had zoo 'nen honger. En ze lagen daar zoo maar, de smoutebollen, een heelen schotel vol.

Sooike kroop dichter, tot vlak bij den schotel, met zijnen mond er haast tegen; zie eens hoe dicht; hij kon er in bijten, in de dikke bollen, als hij maar dierf.

In zijn handekes begon het te kriewelen en Sooikes oogen loerden rond. Ze zouën het zeker zien, maar hij kon loopen, loopen en hoe rap zou hij daar den hoek niet om zijn geslibberd door 't volk, de duistere straat in!

Neen, nog een beetje wachten; nu stond er te veel volk in den wég. Het zwermde gedurig voorbij, in wiegelend gegolf. Zie, nu keek de baas weg naar den overkant, maar 't meisje blikte weer naar hier. Sooike had zijn rechterhand achteloos omhoog geschoven en neergeleid op den toogrand; hij keek op zij, van de smoutebollen weg, maar hij zag toch het plaatske waar zijn polleke klauwen moest, het beste plaatske, met meeste suiker. Niet lang meer wachten of 't was weg en verkocht. De menschen

slenterden voorbij en niemand wist wat er seffens gebeuren ging met dat vlugge handje. Neen, hij dierf niet, ze zouën hem pakken.

— ,,Dringt zoo niet,'' zei de Sooi, achteruit wroetend met zijn lijf tegen omstaande bengels, ,,ge stompt me plat.''

Weer moest hij speeken en zijn lipkes plakten droog opeen.

Hoe was het allemaal toch zoo rap gebeurd! Een vlugge greep en hij was al weg, met twee lekkere bollen in zijn hand. Rumoer en gekres:

— ,,Houdt hem! houdt den dief!''

Het klonk zoo vreemd, en 't liep voort, uitspringend nu hier, dan daar, Sooike achterna wippend, die snelwevend met zijn beentjes, wegglibberde langs barakken en huizen. Zie, daar is de hoek al! Nog eenige sprongen op zij en vooruit, in haastig gewip, tusschen de menschen door en dan is hij weg....

Maar een klauw omknelde Sooikes nek in een schroefklem en achter hem zag 't ventje opspoken, door zijn angstig bewaasde traanoogen een grooten gardevil, die hem sakkerend om en weer schudde en terugsleurde naar de gebakkraam, door het volk, nieuwsgierig kijkend en lachend om 't aardig geval.

De Sooi lei zijn twee besuikerde smoutebollen gewillig terug in de schaal neer en kreeg een suizelende muilpeer om zijn ooren; toen muisde hij weg, met zwart betraand gezicht, zijn snakken inkroppend, vagend met zijn vuile mouw in zijn heetprikkelende oogen; hij muisde er van door, van de foor weg, een donkere zijstraat in.

NAIJVER

NAIJVER

TUURKE Vercammen lag plat op den grond, lang uitgestrekt, zijn beenen wijd uiteengekruist. Hij steunde zijn bovenlijf op zijn linkerelleboog en in zijn rechterhand hield hij een dun stokske, scherp gepunt; en aan 't uiteinde daarvan knobbelde een bolleke aas, gelig en malsch, van aardappels en brood, in water en melk geweekt, en samengekneed, het voedsel voor zijn Kouwke, dat hij grootkweeken en tam maken wou.

Zoo lag Tuurke daar, zijn stokske met aas ver voor zich uitstekend, opwippelend en omzwaaiend in de lucht, nu hooger, dan lager, zijn rechterpolleke; en hij riep maar altijd-aan, zoetekes-lokkend:

— „Jan, Jan,.... Janjan.... Kom, Jan!...."

In een hoekske lag het jonge kouwke, nog half naakt, met korte stompvleugeltjes en blauwige buisjes, waar de pennen in verborgen staken, schoonekes opgerold; met zijn dik-kwabbige achterlijf, rustend op den grond, vettig, log en lui, want de lamme pooten, samengevouwd onder het zware lijf, waren nog niet stevig genoeg om het te schoren.

— „Jan, Jan!.... Janjan.... Kom, Jan!...."

't Was alle dagen 't zelfde. Van als Tuurke uit de school kwam gerend, smeet hij zijn boeken in een hoek en, roef! hij lag al in de schuur, want hij had

geen tijd meer om te eten of te leeren. Achter de keuken was de groote, ruime schuur, waar het werkgerief lag van vaders metsers, stellingplanken, lang en plat, heelder hoopen opeengetast, witbeklodderd met mortel en kalk, palen, rondhouten, strengen en kuipen, vol witpoeierige ciment, ledige vaten, mortelbakken, heelder rijen pannen, schubbig nevens elkaar, alles roezemoezig ondereen gesmeten en rommelig opgetorend.

In 't midden lag Tuurke plat op den grond, om zijn kouwke te temmen. Hij had strengen en planken en een kruiwagen op zij gesmeten om een vrijen weg te banen voor zijn jonge kraai, van uit den hoek, nevens de inrijpoort, tot aan hem, op de plaats, waar hij lag.

— „Jan, Jan!"

Achter in de schuur hingen roerloos stil een trapeze, een touter en twee ijzeren ringen, aan strengen gebonden, boven aan een houten rib van de zoldering; Tuurke's gewone speelgoed; ze hingen daar nu roerloos verlaten en het klonk maar gedurig, lokkend en pramend:

— „Jan, Jan!"

Tot eindelijk, almeteens, het lomplogge kouwke opwipte; en in twee, drie dwaze sprongen waggelden en zwaaiden de lodderpooten onder het kwabbellijf, naar Tuurke toe.

Hoe plezant! Het beest had het eten gezien en kwam! Tuurke bleef liggen, met den jubel in zijn hartje, en zijn lippen lokten sidderend en hij floot en riep maar, alles ondereen, en hij zwaaide het stokje om en om, het stokje, met het lekkere lokaas.

— „Jan, Jan!...."

Weer waggelde en schommelde het beest wat nader. En eindelijk, daar kwam het, met uitgerokken hals

en open bek voorovergestuikt tot vlak bij Tuurke's hand. Het baasje streelde zijn vogel en als de groote, zwarte, geel gerande bek opengaapte duwde de jongen het aas erin. Wild gulzig halzend slokte het kouwke het voedsel binnen, dat neergleed, opknobbelend in zijn krop.

Nu ging Tuur in den hoek liggen, vanwaar Jan was gekomen, met nevens hem zijn tas, vol aardappelen en brood; en het spel herbegon. Tot het kouwke eindelijk verzadigd was en liggen bleef.

Tuurke liet Jan nog eens drinken uit zijnen mond en dan lei hij hem terug in zijn groote nest, in de groote kooi, waarvan de deur altijd openbleef; en de jongen hurkte neer en bleef roerloos zitten kijken, hoe Jan daar te slapen lag, met zijn kalen kop zijlings onder zijn vleugels gedraaid, ineengebold.

Den heelen middag, tusschen de schooluren, had Tuurke zijn doening; en hij vond nauwelijks den tijd nog om zelf te eten. Van 's morgens vroeg al, als 't pas licht werd, nog vóor moeder opstond of vader, die er anders al vroeg uit moest, om zijn werkvolk gade te slaan, lag het kereltje in de schuur, doende met zijn kouwke, de kooi te kuischen, het eten te maken, of Jan te leeren op het baasje zijn hand te wippen.

Tuur was thuis de oudste en de sterkste en zijn andere broers en zusjes had hij gebannen uit de schuur, zoolang de oefeningen duurden, opdat Jan niemand anders voor heer en meester zou leeren erkennen dan hem.

's Namiddags was 't hetzelfde, tot 's avonds toe, als 't donker werd; dan moest de jongen nog haastig, haastig zijn schooltaak afpennen, zijn lessen blokken, wat eten en slapen gaan.

Tuurke had al zoolang gewenscht een tammen vogel te hebben. Sooike van Mierlo, zijn speelmakker,

die woonde in een der kleine werkmanshuisjes van het zijpoortje, dat uitmondde in hun straat, bezat een muschke, een tamme muschke.

Hij speelde ermee op de straat en liep ermee rond, op zijn schouders, beafgunst door al de jongens uit de buurt. Tuurke zag en wist, en hij kon het niet kroppen, dat Sooike alleen de groote baas was bij 't spel en alles te zeggen had, sedert hij zoo rondliep met zijn musch op zijn schouder. Tuurke en Sooi speelden samen, maar kibbelden dikwijls om baas te zijn. Tuur had twee kostelijke fluiterseieren in zijn verzameling, en de Sooi had de zijne gebroken bij 't uitblazen. Maar nu had Sooi weer een tamme muschke, zoo tam, zoo tam! Tuurke zei er niets van, aan niemand; maar, wacht maar eens, jongens! Ze zouden staan gapen, de mannen!

Op een middag, 't was nu al een drietal weken geleden, kwamen Dolf en Lens, een metser met zijn diender, de schuur ingebold met een stootkar. Ze hadden Tuurke geroepen en hem een heel nest paddernaakte kraaien gegeven, die ze geroofd hadden uit een schouw, voor hem. Hij had het hun al zoo dikwijls gevraagd en nu had hij ze daar! Jongens, jongens, dat zou wat anders zijn dan zoo'n kleine musch. Tamme kraaien! Dat hadden ze nog nooit gezien en konden ze zeker niet krijgen. Daar waren er vier. En springende levend en gezond. Als ze maar iets zagen verroeren boven hun nest, dan rekten ze samen hun pezige halzen uit en staken hun wollig behaarde kopjes op en gaapten hun bekken wijd-open van danigen honger. Ze aten en mochten alles geerne.

Op de schelft, boven de schuur, waar allen bucht en ouden rommel opgeborgen lag, wist Tuurke, in een verloren hoek, achter een heelen hoop hooi en bunt, een groote, ijzeren kooi staan, een papegaaien-

kooi, gekomen, hij wist niet van waar; maar die hij daar had weten staan, zoover zijn geheugen reikte, al den tijd dat zij gingen spelen op de schelft, piepenborge of zoo; een groote, schoone kooi, die nu dienen kon voor zijn kraaien.

Ze werd gehaald, opgepoetst en klaargemaakt. En daar lagen de kraaien nu in, op een nest van takken en pluimen en paardshaar, bijna heelemaal naakt, met hun groote, zwarte kraaloogen, hun gele bekken, en kwabbige, roze achterblijven, glimmend en vet, dicht tegen elkaar aangedromd, koppen en stompvleugels en pooten verward ondereen. Zoo lagen ze daar.

Twee waren er al spoedig gestorven. Een derde had het een heele week uitgehouden. De laatste nu bleef alleen, en groeide op en was gezond, dat het een plezier was om te zien.

De blauwige buisjes van vleugels en staart barstten open, een voor een, en vouwden zich schoonekes uiteen tot veerkes, effen en glad. Het witgrijze duiveltjeshaar van kop en borst viel uit en het rozige vel verdween stilaan onder zwarte, blauwglanzende pluimkes. De lodderpooten werden steviger, dag aan dag en het geel van den bek groeide weg en verzwartte. Het achterlijf werd min en minder kwabbig en Jan, Jan hiet hij nu, werd heelemaal tam en Tuurke's beste en eenige vriend.

Als het ventje neerhurkte op den grond, en, zonder stokje of aas nu, Jan bij zich riep, kloppend met zijn linkerhand op den rug van zijn rechter, dan kwam de vogel seffens aangehuppeld, op vlugge pooten, en hij wipte op Tuurke's vuist. Dan stak het baasje zijn arm uit en het kouwke trippelde tòt op zijn meesters schouder en drumde tegen Tuurke's aaiende kaak. Iederen middag zat Jan mee aan tafel, achter het

ventje, op zijn stoelrug, en kreeg beetjes uit Tuurke's hand of mond.

Soms ook mocht Jan buiten loopen, op de opene koer, achter hun woonhuis; Tuur had Jan's vleugels ingekort. Maar langzamerhand groeiden de pennen weer bij en het kouwke vloog soms tot boven op 't muurke, dat hunnen hof omsloot of tot op 't dak van de kalkschuur, bezijden hun tuin.

Jan was nu heelemaal tam en volleerd. 's Avonds kwam de vogel van zelfs terug naar huis, als 't licht aanging, en hij trippelde de keuken in. Tuurke droeg Jan op zijn vuist naar de schuur toe, kuste hem nog eens en riep: „Dag Jan, slaap wel, Jan!" En het kouwke vloog op de planken of op de sport van een ladder, antwoordde: „Jan!" en ging slapen. 's Anderendaags, al vroeg, was de vogel weer wakker en als Tuurke hem niet spoedig halen kwam, begon Jan te tikken op de ruiten van 't kleine venster, dat van uit de keuken keek in de schuur. Het baasje ging den vogel verlossen, die seffens kwam afgevlogen op Tuurke's schouder; samen gingen ze dan spelen buiten in den hof, tot de jongen naar school moest; en dan mocht Jan vliegen waar hij wou.

Nu was het, op school, een stoeffen en boffen op zijn tamme kouwke. 't Was wel iets een ekster, die kon klappen. Dat leerden de eksters allemaal, en dat waren zoo'n dieven. Maar een kouwke, dat kon klappen en roepen: „Jan! Jan!...." zoo duidelijk als een mensch en zoo dikwijls Tuurke maar wou! En dan! Zoo'n tamme muschke, als dat van Sooike! Wel, God! Of iedereen dat niet tam maken kon, de eerste de beste, zoo gemakkelijk als 't was! Maar een kouwke, een wilde vogel, dat was wel wat anders!

Op een middag, op de speelplaats, hadden ze Tuurke erg geplaagd. Ze geloofden er niets af, van al wat hij

hun wijsmaken wou; ze hadden hem bespot en van alles verweten en gezeid dat hij een stoeffer was en een leelijke, groote leugenaar. En dat hij nooit of nooit met zijn kouwke op straat zou durven komen om te toonen wat het kon. Tuurke was heel boos geworden en ze waren weldra allemaal hevig aan 't razen onder-een.

— „Watte, gelogen, ikke! Kop af, zeg ik u," had Tuurke geroepen, snijdend met zijn hand over zijn hals, „tien kuipen bloed uitdrinken, duizend kronen in de hel branden, als 't niet waar is, wat ik zeg!...."

— „Hij durft er niet mee buiten!" treiterden de anderen.

— „Wacht maar, tot straks na de klas," riep Tuurke weerom, „'k zal hem op de daken van de huizen laten, en hij zal op mijn hand komen gevlogen, als ik hem roep!"

Dat wouen ze zien, allemaal!

Dien namiddag was Tuurke erg verstrooid in de klas. Hij was gedurig weg, verzeild met zijn gedachten, met zich zelve aan 't praten, zich overtuigend dat straks al de jongens zijn kouwke bewonderen zouden, als het tamste beest, nog ooit gezien; en dat hij, Tuurke, nu de baas zou worden van al de makkers uit de straat, en dat het uit en gedaan zou zijn met Sooike en zijn musch. Die musch! Wat zouen ze staan kijken....

— „Arthur Vercammen ga voort!...."

De jongen viel uit de lucht en hakkelde twee, drie woorden, die zijn oogen daar ergens vonden te midden van een stuk zin.

— „Goed, jongen, ge zult me die les eens afschrijven voor morgen!"

Tuurke lette nu op en zijn vingerke en zijn oogen volgden de woorden, die af kwamen geschoven, rij aan rij; wel vijf minuten lang. Maar hij zag zijn kouwke weeral tjippelen over de daken, van 't eene huis op

't andere, en vliegen in de boomen van de hoven, en terugkeeren, zoodra Tuurke maar riep: „Jan, Jan!...." en in zijn handen klapte. Hij zou het geen eten geven, dan luisterde 't veel beter, en gehoorzaamde seffens. Daarna zou hij er pieren voor gaan zoeken, lekkere, vette pieren, die 't zoo gaarne at. In den beemd van Leupens, achter 't Begijnhof, daar....

— „Ga voort, Vercammen...."

— „Hij.... Ginder.... Ze...."

— „Goed, goed, jongen!.... Schei daar eens uit met dat gelach!.... Nu zult ge seffens na de klas een uur mogen blijven en mij de les tweemaal uitschrijven! En pas op nu!"

Toen al de jongens weg waren, naar huis, om boterhammen te eten en te spelen, zat Tuurke alleen in de klas, op zijn bank, te pennen en te kribbelen aan zijn straf. Binnen een uur zou de Lange Zwik terugkomen om hem te verlossen. Hij was de laatste uit de klas gegaan en Tuurke had het slot hooren toekrakken achter zijnen rug. Een uur! Wat zouen de makkers hem uitlachen straks! Dat hij nu juist moest bakken! Ze zouen zeggen dat hij het opzettelijk had gedaan, omdat hij er niet mee voor den dag dierf komen, met zijn kouwke. Ze zouden zoolang niet blijven wachten op hem, elders gaan spelen, gaan reepen of gaan wandelen, en hij zou alleen staan. Niemand zou hem nog gelooven! En Sooike, die daar nu weeral liep met zijn musch.

Tuur stond op en ging op zijn teenen naar de deur. Hij rukte en duwde en wrong, maar ze was in 't slot en de ruiten dreunden en rammelden, bij iederen snok, door de leege klas. God! Dat ging niet. Hij krampte zijn vuisten toe, beet op zijn vingers. En hij voelde tranen opkomen, die hij wegknipte met zijn oogschelen. Neen, hij wou, hij zou hier niet blijven. Hij

moest hier weg. Naar huis. Naar zijn kouwke. Jan laten vliegen. Hij rukte en snokte geweldig. De deur bleef vast. En hij moest weg. Hij zou z' in stukken stampen, de ruiten uitslaan.... Een venster, dacht hij toen almeteens en hij werd heelemaal kalm, zoo seffens.

Hij kroop op een bank en met zijn handen kon hij boven aan den waaier, die open en toe ging. Hij zette hem open en maakte de trekkoord vast, van onder aan de vensterplaat. Voorzichtig trok en werkte hij zich omhoog langs 't raam, lenig en soepel, als een vlugge eekhoorntje. Hij had ooit wel ander stukken uitgestoken, aan zijn ringen, in zijn trapeze en zijn touter, in vaders schuur. En hij geraakte boven, al was 't ook niet gemakkelijk geweest om geen ruiten te breken. Nu hing hij daar boven, in evenwicht, een oogenblik stil. God! Moesten ze hem zoo eens vinden! Vooruit, maar, jongen! Hij wrong zijn lijf op zij, maakte zich klein en werkte zijn beenen naar buiten. Oei! Bijna! Hij titste tegen 't glas. Kraakte daar geen ruit? Vooruit, jongen! Hij liet zich zakken, zoetekes rijzen en schuren langs 't raam. Zijn teenen raakten den dorpel van 't venster. Hij had voet. Juist meende hij iemand te hooren en kwak! hij plofte zijlings neer op den grond. Maar hij sprong al op en, zijn vuile broek afvagend, liep hij de speelplaats over; langs een kleine halve deurke, nevens een afleibuis, klom hij op de gemakken en wip! hij geraakte op den afsluitingsmuur van den hof van Jef den timmerman, wiens huis uitgaf in de Blokstraat. Tuurke liet zich neerrijzen in den tuin, daar waar een perelaar stond tegen den muur, liep door den hof, kroop door een warrelboel van planken en geraamten van deuren en ramen, de poort door, bezijden het woonhuis, en ongezien geraakte hij de straat op en vrij!

In eenen asem rende hij naar huis!

De jongens waren al aan 't brakken in de straat en Sooike was daar met zijn musch op zijn schouder.

— ,,'k Heb moeten bakken, manne! Maar 'k ben uitgebroken! Door 't venster en langs Jef Blauwaert zijnen hof. Ik koom seffens."

In een oogenblik waren zijn boterhammen binnen en Tuurke kwam met Jan buitengedragen, op zijn hand. Vrank, vrijmoedig zat de vogel op den jongen zijn vuist en liet zich aaien en streelen: zijn zwarte oogen blonken en lachten. Tuurke krabde Jan over zijn koppeken en toen smeet hij hem omhoog in de lucht.

Het kouwke vloog op het dak van een der lage werkmanshuisjes, aan de overzij der straat, en Tuur joeg Jan omhoog tot boven op den nok. Daar wandelde hij nu, op de ronde vorstpannen, pootje voor pootje, wippelend met zijn koppeken, voortdurend jaknikkend.

— ,,Jan! Jan!.... Janjan! Janneke...." riep Tuurke en klopte op zijn rechterhand, in maat met zijn roepen.

— ,,Kaw! Kaw!...." schreeuwde de vogel daar boven op 't dak, en tjippelde verder.

— ,,Ziede nu wel!" lachten de mannen, ,,hij is hem kwijt! Hij ritst er uit! Hij is vink!...."

Maar Tuurke bleef roepen en pramen, ging mee om en weer, met den vogel en stak zijn handje uit. ,,Jan! Jan...."

Juist wou Tuurke het opgeven, en om zijn stokske en om voedsel loopen, maar opeens, ze zagen het allemaal, hoe Jan lichtekes zijn pootjes boog, een wipke nam en zijn vleugels uitsloeg. Hij streek neer en kwam zitten op Tuurkes hand, omklauwend met zijn zwarte, kromme nagels, het ventje zijn vingeren.

Tuurke streelde zijn brave kouwke, en nu klonk het, fier, gewichtig:

— „Ziede nu wel! Wat zegde 'r nu van!"

Hij smeet Jan weerom boven op het dak, en riep:

— „Jan! Jan!" Tuur klopte met zijn hand op zijn schouder, en het kouwke kwam gevlogen, waar de jongen sloeg.

Hij begon opnieuw. Het kouwke riep telkens tegen en vloog op Tuur zijnen kop, op zijn uitgestoken been, of op zijnen rug, al waar de jongen maar wou. En als Jan daarboven op 't dak zat en met zijn schorre stem antwoordde, dan was het heel duidelijk nu voor allemaal, dat hij riep:

— „Jan! Jan!"

Hij kende zijnen naam en kon spreken en 't was een wondere vogel. Ja! Ja! Ze moesten het allemaal gelooven, van zijn tikken op het venster, 's morgens om buiten te geraken, van zijn moedwillig-zijn soms, als hij wou komen, tot vlak bij Tuurke's hand en niet erop, en van zijn slaap-wel roepen, iederen avond. 't Waren wondere dingen en Jan was een kostelijke vogel. Dat hadden ze nog nooit gezien, zoo'n tamme kraai, zoo slim en zoo tam.

De gewone spelen gingen nu weerom aan den gang, maar nu was Tuur de groote baas, Tuur, met zijn tamme kouw.

's Anderendaags kreeg de jongen een geweldige straf, omdat hij uitgebroken was en gaan loopen uit de school. Een heelen dag moest hij straf zitten schrijven bij de kleine jongens uit de laagste klas. Maar hij gaf er wat om! Was hij niet, met zijn kouwke, de felste klepper geworden van al de jongens uit hun straat!

Den heelen zomer bleef het duren, den heelen langen zomer door, en 't was een versche vreugde met iederen nieuwen dag.

Jan mocht overal mee naartoe met Tuurke, als ze wandelen gingen en braambeziën plukken in 't bosch

of zwemmen in 't ven; of als ze trokken met een heele bende jongens naar den Konijnenberg, waar ze gingen ravotten en stoeien in 't stuifzand. Jan was overal bij.

'S Avonds ging hij slapen in de groote schuur, op het metsersgerief en 's morgens tikte hij met zijn bek op de ruiten om Tuurke te roepen en buiten te geraken.

Tot op een morgen, in 't begin van 't najaar.

Tuurke had al bemerkt dat Jan wilder werd en ongedurig. Dien morgen nu, als de jongen met zijn broertjes en zusjes aan de tafel zat, vroeg hij zoo meteens:

— ,,Heeft onze Jan nog niet op de ruiten getikt?"

Ze hadden niemendalle gehoord en Tuur wipte dadelijk op van zijn stoel! Wat of er mocht zijn! Zoo iets heel ongewoons en vreemds!

Tuurke smeet de schuurdeur wagenwijd open en keek rond, naar de ladders, die horizontaal aan krammen hingen tegen den muur, of die schuin opwaarts stonden, leidend naar de schelft; hij keek naar de stapels planken en latten, naar kruiwagens en emmers, waar Jan soms op zat. Tot hij hem eindelijk vond achter twee cementvaten, in een witgrijzen kalkzak, half verwikkeld en verwarreld met zijn pooten. Hij maakte Jan los, maar 't ging niet gemakkelijk, en de arme vogel was deerlijk gekwetst van 't geweld dat hij gedaan had om vrij te geraken.

Tuur wond een doekske om den zieken poot, maar Jan wou het niet verdragen en rukte en snokte zoo lang aan 't verband, tot het los kwam. Den heelen dag pikkelde Jan rond in de keuken, moeilijk hinkend op eenen poot. Tuur legde Jan te slapen in de papegaaienkooi. Maar de vogel, met al zijn pijn en miserie, wou er niet in blijven liggen, en hinkepikkelde rond, van links naar rechts.

's Anderendaags zat Jan weer gevangen, in den-

zelfden kalkzak, en Tuur begreep er niets van. De poot ging spoedig aan 't zweren en het arme kouwke bleef nu stillekes liggen in de groote kooi. Als Tuurke hem riep, stak hij zijn koppeken nog eens op. Hij wou niet meer eten en als het baasje een stukje brood, in melk geweekt, in zijn bek stak, liet Jan het zitten tot het er uit viel, van zelfs. Twee dagen had het geduurd en den derden morgen lag Jan dood in zijn kooi, op zijnen rug, met open bek, met een dun blauwig vliesje over zijn oogen, met ingetrokken pooten en toegekrampte teenen. Hij was koud en als Tuur hem op zijn hand lei, stuikte zijn koppeken achterover.

De jongen had danig veel verdriet en schreeuwde dat hij snakte.

Hij kreeg van zijn vader een sigarenkistje en legde den armen vogel erin. Tuurke en zijn broerkes en zusjes speelden samen begrafenis in den hof. Ze droegen Jan rond, in zijn kistje, op twee stokken, langs al de wegeltjes van den tuin; ze zongen en bombamden droef, tot ze kwamen onder den kriekelaar, waar z'een graf hadden gedolven. Ze legden Jan neer in zijn putteken, ze dolven het toe en plantten een klein kruisje op het graf.

Tuurke had danig veel verdriet, een heelen dag lang; maar hij was nogal spoedig getroost, want andere spelen kwamen nu weer aan de beurt en Dolf en Lens hadden seffens, bij 't hooren van 't droevige nieuws, aan Tuurke een nieuwe nest kouwkes beloofd, tegen 't komende jaar....

SOOIKE EN ZIJN VRIENDJES

SOOIKE EN ZIJN VRIENDJES

MIE had de tafel in 't midden van de keuken geschoven voor heur gemak, niet te ver van de stoof, waar de strijkijzers opstonden, gloeiend heet. Aan heur rechterzij stond de groote mand, met witte, klammige waschgoed hoog opgetorend, handdoeken, zakdoeken, hemden, lakens, fluwijnen en nog handdoeken, alles ondereen. Den heelen godsjeugdigen dag had ze daar nu heur werk mee, strijken, strijken, strijken, tot 's avonds laat, en geen oogenblikje mocht ze verletten, om te gaan sjauwelen, aan de deur, met andere wijven uit de buurt of ze kreeg niet gedaan vandaag met den grooten strijk: Een vent, zes bengels van jongens, — en zoo'n ruffel als Sooike, heur oudste was! — daarbij nog een gebrekkige sukkelaar van een vader, en zij zelf dan! 't Was geen klein dingen om zoo alles voor allemaal proper en in orde te houden en aan ieder het zijne te geven, op uur en stond!

Mie stond het allemaal te bepeinzen, al strijkend en heur rechterarm voer heen en weer, en het zware, heete ijzer gleed zoetekes over 't linnen, zoo dat kreuken en vouwen eruit gingen, tot het witte waschgoed, schoon effen en glad, voor heur te glanzen lag. Als heur ijzer te koud werd, nam z' een ander van

’t vuur en bracht het eerst bij heur kaak om te weten of het niet te heet stond en er geen gevaar was heur goed te verzengen of te verschroeien, en dan ging ze aan ’t werk weerom. Behendig plooide ze, met heur linkerhand, ieder stuk naar zijn aard en volgens vasten regel; en het strijkijzer dreunde en dofte van tijd tot tijd zwaar neer, om weerbarstige linken en plooien schoonekes weg te krijgen.

In den hoek, achter ’t raam, zat oude Tist, de arme vent, versleten, snullig en half lam, die bij zijn dochter inwoonde, en daar maar stillekes zat, den heelen dag en iederen dag, vol pijn en miserie, tot last en ongemak van zijn eigen zelf en van de anderen, die daar simpellijk zat, al jaren lang, den dood af te wachten, die niet komen wilde. Voor Mie en Neel, heure vent, was hij een oude grolpot, een lastverkooper, die maar best sterven zou. Want was het een leven, daar zoo in der eeuwigheid te zitten kermen en krochten, met lamme, versleten beenen, met stijve armen en vingers, kromgegroeid en scheefgetrokken van ’t rhumatism. Zijn leven lang, zoolang Tist een slag had kunnen werken, was hij hoekvergulder geweest, in een kaartenfabriek. Vroeger, veel vroeger, ’t was nu al zooveel jaren voorbij, des Zondags en in zijnen vrijen tijd, ging hij uit visschen, altijd maar visschen, nu met de lijn, uren en uren aan één stuk, roerloos zittend op den boord van vijver of rivier, dan met de fuik, op palingvangst, of ook met kruis- of sleepnet, badend, bij tij en ontij, door ’t killige nat van venen, moerassen en poelen; en nu zat hij daar, met zijn arme lijf vol pijn, heelemaal stram en kromgegroeid van rhumatism. Hij kon zich zelf bijna niet meer behelpen; Mie moest hem in en uit zijn bed doen als een kind, zijn kleeren aantrekken, hem aan tafel zetten of aan ’t raam, waar hij heelder dagen zat, te grommen van aïmij! mijn been, aïmij!

mijn schouder, te klagen, dat hij niet gemakkelijk zat, dat de zon op hem scheen, dat het tochtte, dat het te warm of te koud was.

De achterdeur stond open; 't was volop zomer en buiten, hoog in de lucht, hing de zon te vuren met al heur geweld. Mie had het lastig en danig warm bij 't vuur en ze bloosde en glom van de blakende hitte. In het kleine moeshofje, achter het huis, hoorde ze heur jongste gastjes spelen en joelen, nu eens lawaaierig lachen met gichelende stemmekes, dan weer, een oogenblik daarna, nebbig schetteren en tateren onder-een, kibbelend en vechtend om een pruts. Dan kwam er soms een binnengestormd, met kaken, zwart be-morst van afgeveegde tranen, en hing aan moeders rokken, om hulp en tusschenkomst, maar Mie joeg de lastige bengels den huize uit, dat ze heur met rust zouden laten, en spelen en braaf zijn in den hof.

't Was middag. Op het beggijnhof-kerkske ging een klokske aan 't kleppen, haastig, gejaagd: bim, bam, bim, bam, kom, gauw....; toen ging, op den toren der groote kerk, de beiaard aan 't roeren en aan 't tokkelen en de tonen kwamen aangehuppeld, alover de daken der huizen buitelend, en ze tjippelden de lucht in, openbarstend als klankbobbels; onderwijl bamde de angelusklok, driemaal drie, met zwaar plechtigen galm. Stoomfluiten en sirenen gilden en snerpten in al de fabrieken, en de straten van 't stille stadje stonden in eens in rep en roer. Uit de bots openmuilende poorten van werkhuizen en ateliers gulpten de pootige wroeters naar buiten, kloonen-klepperend op de luidruchtige straatkeien met haastigen armzwaai hun bovenvest aantrekkend, terwijl ze al voortholden langs de huizen naar de soep en het middag-maal, en een beetje rust. In groepjes renden ze de straten door, voorover gekromd, met hooge ruggen,

breed-uit zwierende armen, doorgezakte knieën en moeë, bleeke gezichten en ze verdwenen in zijstraten, stegen en achterbuurten, waar ze woonden, groezemoezig dooreen.

Neel kwam thuis en viel neer op een stoel, aan de gedekte tafel.

— „Is 't gereed? schep maar op!" bromde hij naar Mie toe.

En ze schepte de soep uit, die dampte in de tellooren. De rumoerige gastjes zaten mee rond, en aten. Oude Tist lepelde sukkelachtig den dunnen kost naar binnen, met zijn bibberhand.

— „Waar zit onze Sooi weer?" gromde vader, na de soep.

— „Ja, waar mag die weer zitten, die straatbengel!" kijfde moeder.

— „Ha! zijt ge daar eindelijk!"

Sooike kwam binnen, langs de achterdeur, met zijn tamme muschke op zijn schouder. De anders zoo vranke bengel kwam stillekes binnengeslopen, betetterd, en loerde zijlings naar het vogeltje, dat rustig zitten bleef, tegen het baaske zijn kaak aangedromd.

— „Van waar komt ge nu nog; en, — zie nu, met wat voor gezicht?" kijfde vader.

Sooi had gevochten met een grooten lummel uit zijn school, dien hij geplaagd had, tot ze samen waren aan 't batteren gegaan, en hij was er van afgeraakt, met een buil op zijn hoofd, en een blauw oog, en de belofte van nog meer te krijgen, een anderen keer, als hij nog lust had om opnieuw te beginnen. Sooi had niet geschreeuwd, dat deed hij nooit; maar hij was wel besloten het dien grooten loebas betaald te zetten; en nu wist hij al eens niet dat zijn oog zoo leelijk was geworden, van dien harden bonk, dien hij gekregen had, heelemaal purper, en blauw en zwart omkringd:

Hij stond daar zoo maar, zijn tamme muschke te streelen, aaiend met vriendelijke vingers over het koppeken en de vlerkjes van 't beestje.

— „Awel, awel, wat is er geweest, jongen, dat g' er zoo lief uitziet?" Ze bekeken hem nu allemaal, en hij loog maar:

— „Tegen 'nen muur geloopen, op den hoek van 't Bekestraatje."

— „En uw broek dan, is die daar kapot van gegaan?"

— „Aan 'nen nagel blijven hangen, in mijn bank, op school!"

En hij kroop op zijn opengebleven plaatske, aan tafel, met zijn muschke, dat op zijnen stoelrug wipte, achter hem.

Sooike was de oudste van de zes; een klein kereltje, vol leven en vuur, met kwik in zijn armen en beenen. Geen gebenedijd minuutje kon hij stilzitten, en al etend, wippelden zijn voeten om en weer, tegen de sporten van zijnen stoel, of hij stompte en plaagde Frits, den kleinen, zwarten hond, die onder tafel rondliep, bedelend om brokjes; en onderwijl voerde Sooike zijn muschke: hij draaide zich telkens om, op zijnen stoel, en het beestje kwam het eten pikken van tusschen het baaske zijn lippen en dronk uit zijnen mond. Want het was een heel tam muschke, door Sooike zelf, met veel moeite en zorg, grootgekweekt, en 't was zijn beste vriend, en het kostelijkste van al dat hij bezat.

Wel, God, peinsde Mie soms, als ze zooveel moest afzien met al heur andere kinderen, als ze met dezen bengel al had afgezien! Gelukkiglijk waren de anderen wat stiller van aard, want wat moest het anders toch worden met heur, en wie zou er baas over spelen en ze allemaal houden in 't rechte spoor? Gisteren nog had hij een ruit uitgesmeten, met zijn pindop, die

uit de pees was geschoten, en Mie had ze schoonekes mogen betalen, om verderen last met de buren te vermijden; de nietdeugd had het moeten beboeten met een duchtig pak slaag. Maar mensch-lief, wat zat hij er allemaal mee in? Slaag? Heur arm was moegeslagen en Sooi voelde 't niet meer, wilde ruffel als hij was! En van niets was hij bang, hij kende vaar noch vrees: sloot ze hem in den kelder of op zolder, op water en brood, heelder dagen lang, hij bleef schoonekes zitten, zijn straf uitdoen, zonder kikken of mikken; 't hielp allemaal niets en hij begon seffens van her met versche poetsen en kwade perten. Toen hij nog een heel kleine jongen was, en met moeite loopen kon, had ze hem soms vast moeten binden, met een koord, aan een tafelpoot, omdat hij rondkroop in huis, kruifelend op handen en voeten, van stoel tot stoel, de potten omver trok, of de tassen van de tafel sleurde, de kolen uit den bak smeet, stoelen omgooide of voor de stoof ging liggen, om te kijken naar den rooden vuurmond van den aschbak, en naar de kooltjes, die neervielen, op 't gevaar af van zich te verbranden. 't Kwaad stak hem in 't bloed, meende Mie; de deugnieterij was in zijn lijf geroest.

Al heel vroeg had ze hem naar school gezonden, met hoop op beterschap; en inderdaad, de grootste last was er toen ook voor heur van af; van tijd tot tijd kwam het toch weer thuis, wat al deugnieterij en kwade streken hij uitstak in de klas, of 's Zondags en in verloftijd, met andere bengels en haantjes-vooruit — 't waren allemaal Sooikes beste vrienden — en hoe ze ravotten en brakten in bosschen en weiden; rond de stad. Geschramd, met verhakkelde lodders van kleeren, met builen op 't hoofd of bebloede beenen, kwam hij bijna dagelijks thuis, maar het vlugge kereltje wist altijd zijn onschuld zoo fijnekes te bewijzen met

allerlei leugens en schoone verzinsels, nettekes uitgedacht en aaneengesponnen. Tweemaal was het nogal erg geworden en had de politie zich ermede bemoeid. Ze waren bij Mie gekomen omdat ze Sooike hadden geknipt in een hof, aan 't peren stelen, of aan 't vogels rooven; en 't waren zijn proefstukken niet meer! Ze hadden het kereltje bedreigd met verbeteringshuis, waarin hij zou worden opgesloten, tot zijn een en twintig jaar! Hij lachte er wat schoonekes mee: 't Was immers allemaal maar praat en losse bedreiging! Mie zag er geen beetje mee af, met heuren oudste! En toch, en toch! Diep in heur hart hield z'er wel van, van den vroolijken bengel, want in den grond was hij niet boos van aard, in 't geheel niet! Hij zag zijn moeke wel gaarne, en als hij iets voor heur doen mocht, boodschappen of een handje uitsteken in 't huishouden, water aanhalen, hout klieven voor 't vuur, droge bladeren scharen gaan in 't bosch of paardevijgen rapen langs de straten, voor hun aardappelmest, in den uitkomen, 't was hem nooit te lastig, of te zwaar. En zijn broerkes dan! Door een vuur zou hij er voor vliegen! 't Is waar, thuis zaten z'elkander wel eens in 't haar, maar op straat mocht er niemand een handje naar uitsteken of Sooike was erbij en trok hun partij en hij vocht voor hen, als 't nood deed. En nooit zou hij zijn snoeperijen alleen opsmullen; en als hij appels of peren had — al had hij ze eerlijk gerobberd! — hij paartte deftig mee, tot den laatsten toe!

Dien namiddag — 't was Donderdag, en geen klas — waren ze vrij. Den heelen langen namiddag waren ze vrij en hadden ze niets uit te richten, dan te ravotten en te brakken, en hun schelmstukken te bepeinzen, die ze dan uitvoeren zouen.

Tien minuten voor den éenen, juist zooals alle andere werkdagen, was vader naar de fabriek getrokken,

met zijn boterhammen in een linnen beursje, en een blikken busje, vol kwanselenden koffie, in zijn vestzak verborgen. Vader was weg naar zijn werk, tot 's avonds toe.

Oude Tist zat aan 't raam, te suffen en te dubben, ongelukkig om 't ellendige van zijn eeuwige pijnuitstaan en het droevige voelen en weten, dat hij er te veel zat, van geen tel, wenschend, luid op soms:

— „Och, was ik maar dood.... Dan waart ge van mij af...."

Mie stond weerom achter heur plank, te strijken, al maar strijken, armend naar links, naar rechts en weerom, plooiend, deukend met het heete ijzer op ongewillige vouwen, en als de waschmand leeg was, ging ze naar den kelder, om verschen voorraad klamme goed.

Ze had heur jongens de straat opgestuurd:

— „Gaat maar spelen! En laat me gerust! Loopt maar mee, Anneke en Mieleke. Alla, Peerke, de straat op!.... En als hij wat uitzet, komt me dan maar roepen!"

Het jongste ventje bleef rondkruipen in huis; de anderen liepen met Sooike mee, en, allemaal samen, de jongens en meisjes uit de heele buurt, lagen ze nu te ravotten en te stoeien ondereen.

De jongens speelden in d'o, met de marbels en ze beenden haastig heen en weer, van de meet naar de groote ronde o, die ze met hunnen hiel in 't zand hadden getrokken, en waar hun marbels in stonden, die z' eruit moesten knippen; ze schoten, ieder op zijnen toer, wel zorgend met hunnen ijzeren kogel niet in d' o te blijven liggen, want dan waren z' eraan en uit het spel; ze beenden om en om, en loerden naar voordeelige plaatsjes, waar ze loos zouden liggen, buiten gevaar, om niet te ver van de marbels te bollen

en ze gemakkelijk te kunnen treffen, beducht tevens van te dicht bij een makkerke te komen, die dan hunnen kogel zou kunnen raken en hen doodschieten, zonder gena! Ze speelden rumoerig en vielen seffens luide aan 't tieren als een oneerlijke speler aarzakken of pooteren wilden. Ze duldden niet het minste bedrog en kenden elkaars listen; en ze raasden en twistten ondereen, bij twijfelachtige gevallen, om te weten of een makker geraakt was en dood, ofwel niet! Ze beriepen zich op de omstaande kijkers, die moesten getuigen; ze steunden op vaste wetten van 't spel, of aangenomen gebruiken en gewoonten; ze zwermden dooreen, en overschreeuwden elkaar woest tierend:

— ,,'k Heb u geraakt, een heel beetje maar, en 'k heb ,,verroere-mijn" geroepen!...."

Maar de getroffen baas keelde tegen, borst vooruit, uitdagend, en zijn vuisten toegekrampt, dreigend gereed:

— ,,Ge liegt het, snotter, ge zijt 'nen aarzak!"

— ,,Wel geraakt!" riep een andere er tusschen.

— ,,En ,,verroere-mijn" dan?"

— ,,Verroere-mijn" telt niet mee; we hadden 't voorop gezêe!...."

Ze verzoenden zich met elkaar, of ze staakten het spel, als geen der twisters toegeven wou en dan gingen z' eenvoudig elders meedoen, aan andere vreugde.

De meisjes zaten voor de dorpels der huizen geknield, dicht bijeen, in troepjes neergehurkt, met hun ronde rokjes uiteen, en ze bikkelden, de beenen bikkels behendig omkeerend met vlugge vingers, onderwijl het balleke hoog opsmijtend, om het, na éen enkelen bonk op den hardblauwen dorpelsteen, weer op te grijpen in hun rappe pollekes. Ze speelden ,,'t groot" of ,,'t klein," al naar gelang van hun behendigheid in

't spel. De koppekes en de oogskes der kijksters gingen mee, met het balleke, de lucht in, en ze beloerden de handjes der speelster, om mogelijk bedrog te bespeuren — of het smijten en 't keeren en 't grijpen van bikkels en bal wel gebeurde met éenen pol — en ze keken gedurig de bikkels na, — of ze wel lagen en gedraaid werden volgens de regels en 't vaste gebruik. Ze hingen aan 't spel, met lijf en ziel, en ze vroegen, vluggelings aan elkaar, tusschen twee speelbeurten in, berekenend wie 't beste stond en de meeste kans had van winnen:

— „Waar zijt g'al?"

— „Ikke? In mijn „ruggels!"

— „Ik in mijn „putters!"

Een ander was in heur „staanders," en ze wisten van uur noch tijd. Toen Sooike buiten gekomen was met zijn broerkes, droeg hij zijn muschke op zijn vuist, hij aaide nog eens vriendelijk met zijn kaak over 't koppeken en de vlerkjes van 't beestje, hij kuste 't nog eens en toen smeet hij 't de lucht in en het mocht vliegen waar het wou, terwijl het baasje zou spelen. Het tamme muschje wipte 't dak op, en vloog in de boomen, heelemaal vrij, tot 's avonds, als den donkere zou komen. Dan zou Sooike het beestje teruglokken, zoetekes fluitend, en het vogeltje zou weerom komen gevlogen, op het ventje's uitgestoken hand, om vandaar op zijn schouder te wippen. En samen zouden ze slapen gaan, Sooike in zijn beddeke, onder de pannen, en het muschke in zijn kooitje, aan den muur.

Sooike en de grootste jongens uit de straat, de Pad Verboven, Tuurke Vercammen en Janneke Melis, waren samen aan 't footballen, met een bal, dien ze zelf hadden gemaakt van lodders en vodden, hobbeldesobbel samengebonden met een koord. Hadden ze maar een echte footbal gehad, zooals de rijke jongens,

die ze zoo dikwijls bezig zagen, in hun gekleurde truien, op hun speelterrein, achter de statie, in 't opene veld! Maar toch, zoo ging 't ook. Ze holden en stormden de straat op en af, de loddervod achterna. Ze botsten tegeneen, smeten elkaar overhoop en stampten, met woest geweld hun beenen uitsmijtend, vooruit en opzij; ze schupten tegen elkaars schenen, maar ze voelden geen pijn en klavierden den bal achterna, die lam hobbelde over de keien, met plotse snokken en dwaze sprongen. Ze stuikten soms neer, getweeën, gedrieën overhoop, maar ze spartelden recht en ze vlogen vooruit, al hijgend en blazend van 't geweldige spelen in de warme straat.

Dan gingen z' aan 't roepen en 't tieren:

— „Op zij! Uit den weg!"

En ze holden op een troepje meisjes af, die rustig in 't koordeken dansten. Twee vriendinnekes draaiden 't zeeltje, dat het zwiepte door de lucht, en ze waren juist zoo lustig aan 't zingen:

'k Ben van den nacht naar d'hel geweest,
de duvels waren aan 't eten;
Lucifer zat in den hoek
met een kotje in zijn broek;
't was geen groot, 't was geen klein,
't kon toch maar een kotje zijn!

Maar de lodderbal kwam plots afgerobbeld, Sooi met zijn bende afgestormd en het liedje werd afgekapt! De rokskes stoven uiteen en de hooge stemmekes gilden de wilde bengels achterna:

— „Laat ons gerust! Leelijke apen!...."

Maar de jongens kregen het danig warm, van het geweldige stormen op en neer, straat in, straat uit. De zon hing nog hoog in den hemel, te vuren en te laaien, zonder dat het minste wolkje wat frissche koelte of lommer bracht. De jongens lagen nu uit

te blazen, in de schaduw, gerugd tegen een muur, met hun beenen platuit op den grond. Sooi lag daar, met de Pad, Tuur, Jan Melis en Dolf van den smid, de ergste brakken van heel de buurt en de beste vriendjes onder elkaar. Ze hadden hun vest losgemaakt en hun hemd en dat wuifden ze nu, op en neer, om wat frissche lucht en koelte, want het zweet parelde op hun bloote vel en liep kriewelend neer langs hun borst. 't Was onverdragelijk heet.

De jongens lagen daar zoo maar, lui uitgestrekt op den grond; en ze verveelden zich seffens. Ze begonnen te zinnen op ander plezier.

Sooi vroeg het aan zijn makkers:

— ,,Naar den konijnenberg, mannen?...."

Seffens tintelde de vreugde in hun deugnietenoogen. De konijnenberg, dat was een uurke gaans, de stad uit, door velden en akkers, tot ginder, heel verre, aan den heiderand. Daar lag de konijnenberg, een rij zandige heuvelruggen, grootendeels met hei en dennen beplant, heuveltjes die op en neer zwaaiden, te beginnen van achter het kerkske van Vosselaar, steeds hooger klimmend en verder de hei in, tot aan den laatsten en hoogsten top, die heelemaal kaal lag langs eenen kant, en tamelijk steil neerwaarts golfde, en waar de jongens het heerlijkste speelterrein vonden, dat men uitdenken kon. Daar zouden ze heengaan en loopen, stormen, den berg op en af, en zich rollen en wentelen, duikelen, hals over kop, in 't gele, warme stuifzand, dat op zou vliegen, bepoeierend hun handen, hun bloote voeten en hunnen kop. Ze zouden elkaar begraven in 't zand, dat zou kruipen in hun broek, onder hun hemd, in hunnen mond en in hun ooren, maar dat ze wild spartelend en beenenslaand, seffens zouden voelen wegrijzen langs alle kanten, en dan zouden z'opnieuw gaan beginnen. En als ze moe zouden

zijn van 't spelen en 't loopen, dan zouen ze gaan liggen boven op den top, en heel de streek overkijken, die vaalros alom te heuvelen ligt, en de kerktorens tellen van al de dorpen uit het ronde; en dan zouden ze, langs den dorpskant, de boerkes gaan plagen, de arme boerkes van Vosselaar, die werken op hun magere akkers, aan den voet van den berg. En ze zouden roepen en plagen, tot de boerenknapen af zouden komen en zoo zouen ze lekker aan 't vechten geraken, zij, de jongens van de stad, tegen die van den buiten! Want dat was hun grootste plezier! Maar ze moesten met velen zijn, en de sterksten uit hun straat, om de overhand te houden. Ze voelden het versche plezier al opkomen en waren seffens gereed. Ze kozen nog een paar kloeke makkerkes uit, die mee mochten gaan, en ze trokken, blij taterend, de straat uit.

De broerkes van Sooi waren te klein, en ze mochten niet mee; maar ze hadden het gehoord en gezien, en ze liepen nu dadelijk naar moeder; ze stormden binnen, al taterend ondereen:

— „Moe!.... moeke!...."

— „Wat is er weeral? Heeft hij weer wat uitgezet?"

— „Hij is weg, moe!.... Met Tuurke en Dolf; en Jan ook al, moe!"

Ze babbelden allemaal te zamen, met veel misbaar van armen en handen, met groot-opene oogen, die zeien: oei, oei! hoe erg het weer was!

— „Naar den konijnenberg; ze gaan vechten, tegen de boeren! Ginderverre gaan ze nog; ginder, zie..."

En ze stonden in 't deurgat en vingerden de bengels achterna, die juist den hoek omsloegen, de straat uit en weg.

— „Och, God," zei Mie, „heeft hij nog niet genoeg gehad vandaag! Laat hem maar loopen, den bengel!.... 'k Wou dat ik hem nooit meer weer zag, zoo waar ik

het zeg!.... 'k Wou dat ik er van af was, zoo'n nietsweerd als hij is!...."

Mie zeide het zoo maar, en heel even vluchtigde voor heuren geest het beeld van heur lamme Janneke, dat gestorven was als een ongelukkig sukkelaarke, maar ze kon er niet lang over blijven denken, voortgejakkerd als ze werd den heelen dag, en ze ging voort met strijken, al maar strijken.

— „Aï mij, oei, oei,...." kermde Tist in zijn hoekske, „mijn been, aïmij!...."

De bengels liepen de stad uit, het veld in, door akkers en beemden, naar Vosselaar toe, en den konijnenberg.

Ze zegden niet veel ondereen; ze trokken zich ieder een takske van de elzenstruiken, die harrewarrig streuvelden langsheen de grachten; ze stroopten er de blaren af en nu striemden ze, met het twijgje, bloemen en grashalmen in stukken kapot. Ze bleven soms wat staan treuzelen, gapend naar een vogeltje, dat ergens verborgen in 't hout te kneuteren zat, zich afvragend waar 't beestje wel ergens nestelen kon; ze smeten met steenen of aardkluiten naar de kiekens, die door de velden tjippelden, om de boerderijen; ze keken eens na, of de hazelnoten in de kanten nog niet rijp waren; maar de bolsters waren nog te groen, en in 't nootje stak nog niets dan malsche merg, met een heel kleine, witgele kern, zonder smaak. Dan wipten ze en slingerslangden, de eene voor, de andere na, over de grachten langs de baan, elkaar achtervolgend; ze dweerschten door een stuk dennenbosch en geraakten zoo eindelijk aan het smalle waterloopje, waar ze soms gingen bliekskes vangen, met een kromgebogen speld en een pier, of hagedisjes, roodbruin gebuikt.

Aan een bocht verbreedde het riviertje plots tot

een kleine kom, helder en koelfrisch, waar groote waterspinnen op rondbeenden, bedrijvig scharrelend, schrankelend, stroom-op-schrijvend met hun langgelede pooten, die het spiegelklare nat rimpelen deden.

Ze stonden stil, bekeken elkaar en in een oogwenk was 't afgesproken en beslist: baden!

Schoenen en kousen vlogen uit, de broeken slobberden neer en onderwijl trokken z'hun hemd al over hun hoofd en boef! ze plonsten in 't water. God! Nu hadden ze 't leven!

Van af den rivierboord ploften ze 't ondiepe water in, dat opzwiepte in zilveren gestraal en het koele nat perelde frisch op hun lijf. Als ze rechtop stonden, reikte 't water een klein eind boven hun knieën, maar ze hurkten neer en ploeterden rond, met hun armen rondwiekend in 't nat; ze gingen liggen, languit, steunend met hun handen op den bodem, en ze klauwden en dalkten met beenen en voeten, als wilden ze zwemmen. Het water kookte en schuimde en heelder geuten gulpten en dresten hun in oogen en mond; ze stompten elkaar, ze joelden en kraaiden van de deugd; ze vergaten de boerkes, met wien ze vechten gingen, en den konijnenberg! En bleven plonsen en duikelen in 't lekkere nat!

Sooi was terug den dijk opgekropen. Hij besmeurde zijn natte borst, zijn armen en beenen met zand, dat vuil en klodderig plakken bleef aan zijn vel, en, als een drollige, zwarte duivel, bevaagd en bespetterd, sprong hij terug in 't water en dadelijk was hij weer proper en heelemaal wit! Zijn makkers deden het na; ze rolden en wentelden zich in 't zand en zagen eruit als schoorsteenvegers; maar wip! een oogwenk daarna was 't eraf geschuurd en weggespoeld.

Maar nu was 't meenens met Sooi! Hij lag in 't diepste plaatske van de beek, plat-uit, op zijnen buik,

en hij klauwde en wiekte met armen en beenen, om zijn zwemkunst te toonen.

— ,,Sta is wat uit mijnen weg!" beet hij Tuurke toe.

— ,,Heu!" lachte Tuurke hem uit, ,,zie nu, manne, hij wil zwemmen, den aap, en hij kan er nikske van...." Sooike beweerde dat hij boven bleef en zwom.

Juist stond Tuurke op den rand van 't water, heelemaal besmeurd en beklodderd met slijk, en hij duikelde neer. Maar op 't zelfde oogenblik, opspokend voor hun verschrikte oogen, leelijk dreigend, boven op den hoogen overkant van 't rivierke, daar donkerde op, een groote, grove boerin, vierkant geschouderd, fel gearmd, een spade geweldig zwaaiend in de lucht; en ze tierde en raasde:

— ,,Gij, leelijke sloebers, mijn water vuil maken, waar 'k mijn beestenvoer in moet spoelen, gij, leelijke sloebers...."

Sooike en Dolf kropen recht, maar Tuurke duikelde juist naar beneden en botste op hun lijf; de boerin, met heur spade, onderwijl, troefelde maar en heelder brokken aarde waaierden uiteen en klonterden neer op de hals-over-kop-duikelende bengels, die eindelijk toch, harrewarrend dooreen, op hun pikkels geraakten, het water uitkruifelden, hun kleeren opraapten met vollen greep, en, beklonterd en beslijkt, haastig, haastig wegbeenden, luid klitskletsend met hun bloote voeten op het harde pad, vluchtend in éenen asem, met rapwevende beenen, tot in het nabije bosch.

Daar stonden ze nu, uit te blazen, snel asemtrekkend; maar nu ze weer in vrijheid waren en geen boerin hoorden of zagen, was de schrik al spoedig er af. Ze gingen luide aan 't lachen als z'elkander bezagen, in hunnen blooten flikker, met ruggen, borsten en gezichten besmeurd met zwarte vegen en klodders, en dan begonnen ze te razen en te schimpen op die

leelijke zottin met heur spade, die hen zoo had doen loopen. Ze kuischten en wreven met hun zakdoeken of de voering van hun vest het vuil van hun lijf en nu was 't spoedig allemaal vergeten.

Maar ineens riep Tuurke spottend, vingerend naar Sooike, die in zijn vlaggelend vaantje neerzat op 't grijsgroene mos en bezig was zijn kousen aan te trekken, over zijn nattige beenen:

— „Manne, manne! Hedde de Sooi daar zien zwemmen! Daar, hij, zie, den aap, en hij kan er geen dem van!"

— „Watte, kan ekik niet zwemmen? Eergisteren avond, over 't ven nog geweest!"

Ze riepen allemaal „hoe! hoe!" ze lachten hem uit en zeien dat hij 'ne groote leugenaar was, en hun wat wijs wilde maken.

— „Gij kunt er niks van! Nog geen drij trekken! Hedde 't niet gezien, Dolf, hij titste iederen keer met zijne voet tegen grond!"

Dolf en de Pad knikten van ja, goed gezien, maar Sooike sprong recht, met zijn broek in zijn hand, en keelde:

— „Watte, watte, tegen grond! zeg is, gelieg het zulle! 'k Had geenen grond! Heelemaal los!"

Tuur bleef toch beweren dat Sooi grond had getitst, en maar efkes boven kon blijven, amper twee trekken.

Dolf kwam er tusschen:

— „Hij kan wel een beetje! In 't ven gezien, ikke! Zie, drij boomen ver. Maar meer niet!"

Maar Tuurke plaagde weerom:

— „Hij zwemt gelijk 'nen hond, de flauwe! zoo, zie!"

En hij deed het voor, met bei zijn armen en zijn linkerbeen op en neer wevend in de lucht, net zooals een hond plonst en klaviert met zijn pooten in 't water.

— ,,Gelieg het," schreeuwde Sooike, ,,zie, zoo zwem ik!"

Hij streek zijn armen breed uiteen, horizontaal, en trok met zijn handen een schoone ronde in de lucht; terwijl smeet hij zijn eene been zijlings uit, als een zwemmende vorsch met zijn achterbillen doet.

— ,,Zoo, zie! En over 't ven, heelemaal over! Eergisteren nog! Maar gij niet, zulle!"

't Ven was niet diep; ge had overal grond, meenden z'allemaal. En hij raakte grond, na twee, drie trekken. Hij aarzakte. Dat was zeker. Dat kon geenen eenen, uit hun straat, over 't ven!

Sooi werd woedend, omdat hij geen gelijk kon halen. Dreigend sprong hij vooruit, met zijnen platten handpalm uitgestrekt, naar Tuurke toe:

— ,,Voor wat gewed, aap, da 'k over de vaart zwem! En hedde daar grond, zeg!"

Dat kon hij niet! Dat kon niemand van hen! Over de vaart! En zoo diep. Dolf kon twee trekken, zonder aan grond te geraken. Zijn voeten zakten altijd. Over de vaart!

Maar Tuurke wou wedden. Hij hief zijn hand hoog op en klak!

— ,,Voor al dat ge wilt!" zei hij tegen Sooi, ,,dat ge 't niet kunt!"

Ze wedden dus. En nu zouden ze eens zien, peinsde Sooike, wie baas was boven-al!

Tuurke beloofde aan Sooike het kostelijkste te geven dat hij bezat, en waarop hij wist dat Sooi en al de andere jongens op verlekkerd waren, al zoo lang: zijn twee schoone, groote, teergroene, bruin bestippelde fluiterseieren, die niemand had in zijn collectie, dan Tuur alleen; en die twee metsers van zijn vader geroofd hadden voor hem, in 't riet van een groot ven, drie uren van daar, aan de hollandsche grens; fluiters-

eieren waren moeilijk om te krijgen en veel meer waard dan de honderd eitjes van musschen, leeuweriken, piepers, eksters, kneuters, kwakkels, schrijvers, koningskes, roeterds en nog vele andere, die Sooi en de meesten van hen bezaten en kostelijk bewaarden, schoon gerijd nevens een, aan de vele, dunne zijtwijgen van een witgepelden berkentak. Twee kostelijke fluiterseieren!

Sooi was aan 't rondzoeken in al zijn rijkdommen, wat hij het kostelijkste had, om daar tegen op te wegen:

Zijn schoone, glazen, doorzichtige schieter, van binnen gekleurd met roode en groene en blauwe slingerlijntjes, die zoo aardig om elkaar kringelden, als de groote schieter bolde over den grond?

Of zijn roodkoperen musschenklemmeke, dat hij, in den winter, onder sneeuw verborgen, opspande, met een stukje brood als lokaas, om hongerige vogeltjes te vangen?

Of wel zijn groote, nieuwe vlieger, met zijn kruk vol kluwen, en al wat er bijkwam?

Zijn tamme muschke dan? Maar daar hield hij toch zoo danig veel van! Hij had het beestje grootgekweekt, van als het nog paddernaakt was, pas uit het ei, het dag aan dag verzorgend, beflodderend en befleemend met vriendelijke vingers, het voederend uit zijnen mond. Hij had zijn muschke gadegeslaan, iederen dag, van 's morgens vroeg, als moeder en vader en al zijn broerkes nog sliepen, voor dag en dauw, zijn bed uitwippend om het beestje te azen; en hij had het allemaal afgeloerd, hoe de blauwige stoppelbuisjes een voor een openbarstten en openplooiden tot schoone pluimkes en hoe het beestje stillekes aan zoo tam werd, heelemaal tam, en van op zijn schouder meeät, thuis aan tafel; en hoe goed het Sooike kende en seffens luisterde en afkwam,

als 't baaske riep of lokkend floot. Zijn muschke? Neen, dat niet! Voor niets ter wereld!

Zijn ijzeren reep dan?

Neen, hij had het gevonden! Zijn pindop! Een pindop bezat Tuurke niet, — en Sooike berekende 't fijn, want hij mocht er zelf toch niet meer mee spelen, sedert hij er een ruit mee gebroken had! — 't Was in ieder geval een beste dop, met een kostelijke stalen pin, zoo fijnekes van onder, keersrecht en schoon geleidelijk aandikkend tot aan den onderrand van den houten dop; en ze paste zoo juist en vast in heur holleke, aangesloten als ze was, en zooals 't behoorde, volgens de beste kenners, met een beetje paardenvijg; en hij had ze driemaal gedoopt — maar dat was Sooike's geheim, en heur groote kostelijkheid — in 't wijwatersvat van 't kapelleke op de markt, vooraleer ze te gebruiken, en 't was immers genoeg geweten van al de jongens, Sooike won er dan al mee, tegen de strafste spelers. Schrankelen of bizzeren, dat deed zijn dop nooit. Maar zoet als hij liep! Als hij stond op uw hand, te ronken in snelle gedraai om en om, dat voeldet g'haast niet! 't Was een kostelijk stuk, en, met pees en den al, stelde Sooi het tegen Tuurke's twee fluiterseieren.

Ze liepen door de hei, naar de vaart toe. Van verre zwartte de dijkrug al, hoogopdammend, langsheen 't water, in lange, rechte lijn, met spichtige boompjes begroeid, die regelmatig op afstand gerijd stonden, langs het kanaal. Van verre zagen ze een groot roodbruin zeil, breed uitgespannen, straf gezwollen en het vierkante schip dreef zoetekes weg. De zon zakte lager; ze hing boven de toppen der olmen, langs 't kanaal, en heur licht schilferde uiteen, in roerende zilverige schubben, tintelend en glanzend.

Aan den overkant der vaart, in een weide, waren

drie maaiers aan 't werk, en het zonnegestraal flikkerde en gensterde op 't staal van hun zeisen, die zwaaiden om en om.

Sooike speelde rap zijn kleeren uit. De bengels, boven op den dijk, gaapten sprakeloos toe en het vlugge ventje stond al spoedig heelemaal naakt, te midden van zijn makkers. Broek, hemd, 't lag allemaal op een hoopke gesmeten, in 't gras.

— „Op mijn kleeren passen, manne! En kijken of er niemand komt."

Want het was verboden wat hij daar deed. Voetje voor voetje zakte hij den dijk af. De jongens keken maar. Hij durft niet, meenden z' allemaal. Hij zal niet durven. Hij komt er uit, als hij water gevoeld heeft. Ge zult het zien! Hij kan niet zwemmen. Maar Sooike was vast besloten het wel te wagen. Hij kon wel zwemmen, over 't ven, heelemaal over, en dat was zeker driemaal zoo breed als de vaart; hij was er niet diep, tot onder zijn armen, op 't diepste, en 't was dus niet gevaarlijk; de vaart was heel diep, maar Sooike had er al zoo lang van gedroomd van zoo iets te kunnen en er zijn makkers stom mee te doen staan. Hij wist het wel: Tuurke was jaloersch op hem en probeerde altijd van hem te plagen en hem uit te lachen, en zelf het haantje-vooruit te zijn. Ge zoudt hem seffens zien staan gapen, den aap, en zijn twee fluiterseieren was hij kwijt, op den koop toe.

Daarbij, Sooike wist wel wat hij deed. Om zijnen hals zat een lint en van voren op zijn borst hing zijn roode schapulier te bengelen; en toen hij in 't water trapte, riep hij nog tegen zijn makkers, zich zelf overtuigend en moed en vertrouwen inpratend:

— „Zie," riep hij, „daar kunde niet mee verdrinken. Daar zit heiligdom in! Kijkt maar, duikelen! Tellen, zulle, hoelang."

Sooike stopte zijn ooren met zijn vingers, neep zijn kijkers toe en top! hij stak zijn koppeken onder water, en bleef beneden. Na een heelen tijd, als hij zijnen adem kwijt was, kroop hij weer recht.

— ,,Vijf en twintig," zeien de jongens.

Sooike stond daar, druipend van 't nat; blazend en lachend van ziede nu wel! keek hij naar de jongens, die verbaasd stonden te gapen om het stoute waagstuk van 't ventje.

— ,,Ja, maar zwemmen!" zei Tuurke, ,,dees telt niet mee!"

Sooike ging nu langzaam verder 't water in; zijn lijveke zakte dieper en dieper; hij hield zijn armen breed uiteen en het nat kwam hem bijna tot onder de oksels. Hij zakte nog en kon niet langer blijven staan, want het water trok hem naar 't midden.

— ,,Tot hier heb ik grond," zei hij nog, ,,verder niet."

Zoetekes liet hij zich voorover rijzen en stak zijn armkes uit; hij streek en trok opzij een kring met zijn handen; hij smeet zijn beentjes achterwaarts, en trapte zijlings uit, als een bestige zwemmer. Dan ging het vooruit en vooruit maar, in haastige trekjes en sprongetjes. Zijn koppeke, achterover gesmeten, wippelde en knikte op maat, vlak boven 't water, dat kringelend golfde rond zijnen nek en zijn witte schouders, die af en toe omhoog kwamen piepen. Sooike zwom, hij zwom, echt en echt, en daar was schijn noch mogelijkheid van bedrog of aarzakkerij. Sooike zwom. Ze moesten het allen bekennen en met iederen slag van zijn armen en beenen won het baasje in aanzien en ontzag.

Hij was al in 't midden; vlug en vlugger, in kortere trekjes roeiden zijn armkes, stampten en trapten zijn voetjes; en hij zag, in zijne blije oogjes, den anderen boord, langzaam aan, nader en nader schuiven.

Jongens, jongens, hij geraakte erover, seffens was hij erover, nog tien trekken en hij was er!

Zijn makkers waren gaan zitten, in 't oevergras. Ze keken hem na en zagen dat hij er komen ging, en winnen zou! Ze zeien geen woord, maar plots werden ze wakker, en sprongen recht. Nog vier trekken, nog drie en dan vielen ze sarrend aan 't roepen:

— ,,Hij kan niet meer! Hij krijgt den kramp in zijn been, den kramp!...."

Sooike voelde de vermoeienis komen en het moeilijker boven blijven; nog rapper en rapper roeiden zijn armkes, in uiterste krachtsinspanning. Juist toen hij aan wal geraakte gulpte een straal water hem in den mond — maar gelukkig! hij had grond. Nu stond hij daar, zich verslikkend, te hoesten en te proesten, rood, lachend, hijgend om adem. Als 't over was, keerde hij zich om, en toen zag hij zijn makkers, ginder op de overzij. Hij beukte met zijn vuistjes op zijn borst, dat het klonk, hij zwaaide zijn armen in de lucht, al roepend en juichend:

— ,,Hewel! Hewel! Win ik niet?"

Nu pas dacht hij opnieuw aan de twee schoone eieren, de twee kostelijke fluiterseieren, die van hem nu waren, zoo heelemaal onverhoopt in zijn bezit gekomen, die hij zoo eerlijk had gewonnen, met zoo'n stoute waagstuk.

— ,,Hé, Tuur, ge zijt ze kwijt, man! Nu zijn 't de mijne, uw fluiterseieren. T'avond geven, direct zulle, als we thuiskomen!"

Sooike kroop den dijk op; hij was juist aan 't denken aan welk takske hij zijn eieren schuiven zou en toen zag hij zijn kleeren liggen, op den overkant; nu pas kwam het bij hem op, dat hij terug zwemmen moest, want daar was geen brug te zien of omtrent. Die lag heelemaal achter den omdraai der vaart, ginder, heel,

heel ver, naar Beersse toe, of aan de andere zij, tegen de stad.

Sooike zette zich neer in 't gras. Eerst wat rusten, zei hij, en dan zwem ik terug.

— „Maar zeg is, manne, mij niet doen lachen, en niet meer roepen; of ik verslik me! Dan doe ik het niet, hedde 't verstaan."

Neen, neen; ze beloofden te zwijgen en hem niet te doen lachen.

Sooike baadde terug het water in, zoover hij kon. Hij liet zich neerrijzen, zoetekes voorover en hij begon, strijken en trekken met vlugge armkes, stampen en klauwen met beenen en voetjes, vooruit, vooruit maar, naar 't midden toe. Hij weerde zich dapper en met iederen armslag kwam hij een beetje nader. De vermoeienis kwam, maar 't ventje hield zich kloek. Het water kwam soms tot tegen zijn mondeke gekabbeld, maar het dappere baasje neep zijn lippen toe en blies dan het water weg, dat brobbelend schuimde. Hij roeide al maar toe en zoo geraakte hij in 't midden der vaart.

Wie van de bengels had dat nu geroepen, zoo al met eens, als een noodkreet, die plotsen schrik rondjaagt:

— „'Nen diender; manne! manne, 'nen diender!. . . ."

De jongens, op den vaartdijk, wipten op, haastig kijkend, eens links of eens rechts, waar? waar? en vooruit ging het al, joelend en schaterend den dijk af. Daar bleven ze staan, keken rond, en ze zagen geen levende ziel! 't Was bedrog en lachpartij!

— „We verbergen ons! Hij zal ons niet vinden!"

Ze smeten zich neer, heelemaal onder aan den voet van den dijk, in 't hooge gras, wachtend en luisterend en ze hoorden hun harteke tokken tegen hun keel.

Maar, Sooike, och arme!

Hij sloeg wanhopig met zijn moeë armkes, maar 't leelijke spookbeeld van een diender, die hem grijpen en meesleuren zou, verkilde zijn herteke en verlamde zijn beentjes. Een watergulp, opgezwiept door zijn wild klauwende armkes, spoot binnen in zijn hijgende mondje, en, proestend, snakkend en happend naar adem, voelde 't ventje in eens het water boven zijn koppeke stijgen. Hij ging onder en spartelde en wrong; hij grabbelde rond, naar alle zijden, met koortsige armen, om iets vast te grijpen, zich vast te klampen, maar 't was allemaal donker en zonder steun en toen begon het geweldig te soezen, te bruisen, te koken en te loeien in zijn ooren en in zijnen kop, alsof hij barsten ging.... hoe!.... hoe!.... hoe!.... Zijn armen verlamden; hij rees,.... hooger,.... lager,.... hij wist niet meer.... En nu, alles werd groen, groen en groener, en lichter.... Opeens smeet hij zijn armen uiteen, boven 't water, met wanhopig toegekrampte vingers. Een gulp adem drong binnen, door 't water heen, dat uit zijnen mond liep. En Sooike zag, in één vlugge vizioen, — 't kwam allemaal inéens en door elkaar in zijn weten geschoten, helder klaar voor zijn oogen — de blauwe lucht en 't water, huizen, zijn school en zijn vriendjes, zijn eigen huis en zijn moeke, zijn moeke, zijn broerkes en zijn muschke.... alles tegelijk en verward dooreen; en uit zijn mond, in een brobbeling van water en slijm, angst-gilde zijn stem:

— „Hulp!.... Moe....ke!"....

't Water spoot terug binnen; Sooike knapte zijn mondeke toe en zonk.

De jongens, beneden in 't gras, die daar te proesten en te gichelen lagen, om wat ze meenden dat er gebeuren ging — Sooike, die daar moedernaakt alleen zou staan op den dijk, op zoek naar zijn makkers —

ze hoorden de angststem en bekeken elkaar. Wat? Was dat Sooike niet, die riep: Hulp!

Ze vlogen recht en klauwden omhoog, den dijk op, om te zien, en ze zagen het nog, allemaal, een stukje arm en een kleine vuist, Sooike's vuistje, stekend uit het water en zakken, een oogenblik maar, en 't was weg al en gedaan.

Tuurke begon seffens te kermen:

— „Oei, oei, oei.... Sooike verdrinkt!"

En hij ging aan 't loopen, alover den dijk, naar huis toe. Jan volgde en al de anderen stormden de vluchtende jongens achterna, en ze tierden eendelijk droef en hun stemmekes helmden over 't land:

— „Oei, oei oei!.... Sooike is verdronken!.... Sooike ligt in de vaart!...."

Tegen den avond bracht een boer het doode ventje thuis. Sooike lag op een kruiwagen, verborgen onder zijn kleeren. Mie zat te huilen op een stoel.

Toen Tuurke en de Pad, al de jongens in de straat waren terug gekomen, was het rondgeloopen van huis tot huis: Sooike is verdronken in de vaart! Een kleine bengel was bij Mie de voordeur gaan opensmijten en had luide binnengeroepen:

— „Eulië Sooi is verdronken, in de vaart!"

En was weggeloopen.

Mie was neergevallen op een stoel, kapot, want ze begreep dadelijk en voelde dat het zoo was en ze kon niet meer op. Ze bleef zitten, ineengestuikt, en ze huilde maar, eendelijk droef.

Toen de boer voor de deur stilhield, met het doode kindeke op den kruiwagen, stonden er seffens vele nieuwsgierige bengels rond en moeders, die jammerden en huilden, in natte voorschoten.

Mie sprong buiten en ze greep heur naakte kindeke vast en droeg het binnen in heuren schoot; ze kuste

en kuste het blauwe gezichtje en ze bleef zitten met het doode ventje op heur knieën, huilend en kermend: oei, oei, oei.... och arme, och arme!.... zonder gedachten, zonder wil of kracht, éene smart, die ze niet begrijpen kon, en waar ze geen einde aan zag.

— ,,Mie, Mie, is hij dood,'' vroeg oude Tist sufferig, van uit zijnen hoek, ,,is hij dood, Mie?.... aïmij, mijn been, mijn been....''

INHOUD

NEDERLANDSCHE BIBLIOTHEEK

In de Nederlandsche Bibliotheek zijn verschenen de navolgende ROMANS EN NOVELLEN.

E. BEKKER-WOLFF en A. DEKEN, Historie van Mejuffrouw Sara Burgerhart, met portret en gravures; inl. d. Prof. Dr. L. Knappert. (6e dr.)

W.B. 1* en 2*. I. f 0.65, C. 0.85, L. 1.05, K. 1.25

HENRI VAN BOOVEN, Tropenwee. 3e druk.

I. f 0.55, C. 0.70, L. 0.85, K. 1.15

N.B. LXXXIV-LXXXV* „Een groot visioen, dat Tropenwee, misschien wel de beste koloniale roman, dien we in onze literatuur bezitten."

André de Ridder *in Vlaamschen Arbeid.*

HENRI BOREL, Een Droom. (Van Tossari).

I. f 0.45, C. 0.60, L. 0.75

.... Ten tweede treft mij altijd weer in zijn werken de subtiliteit van beschrijving, waardoor hij elke verschijning van natuur tot een openbaring van schoonheid maakt"....

Herman Middendorp *in De Tijdspiegel.*

Majoor Frans. 2e druk.

I. f 0.55, C. 0.70, L. 0.85, K. 1.15

N.B. CXIII-CXIV*. „Deze roman staat nog dicht genoeg bij onzen tijd om een jonger geslacht te boeien en de groote romanschrijfster te leeren waardeeren anders dan door overgeleverde loftuitingen."

Avondpost.

Het Huis Lauernesse. Met Inleiding en Aanteekeningen van *L. S.* en portret van de schrijfster.

I. f 0.65, C. 0.80, L. 0.95, K. 1.25

N.B. 259-261. Dit hoogst belangrijke werk van deze schrijfster, waardoor zij haar roep vestigde, bleef door zijn hoogen prijs ons volk *te* lang onthouden. Natuurlijk heeft, nu wij er toe overgingen het goedkoop

---

*) De prijzen staan in deze volgorde: I. *is ingenaaid*, C. *is gecartonneerd* L. *is gebonden in Linnen*, K. *is keurband.*

verkrijgbaar te stellen, de zgn. eigenaar van het kopierecht ons voorbeeld moeten volgen. Onze tekst en aanteekeningen maken echter ònze uitgaaf zoo superieur, dat wij ook aan het succes van dit ondernemen niet twijfelen.

BOSBOOM-TOUSSAINT, BUSKEN HUET, S. GORTER, Drie Vergeten Novellen. 2e druk.
I. f 0.25, C. 0.35, L. 0.45

N.B. XLV. (*Een nacht in een armstoel. — Dokter George. — Een praatje*). „Drie novellen, hier als „vergeten" betiteld, en wanneer de titel waarheid bevat, een herdruk overwaard."

CARRY VAN BRUGGEN, De Verlatene. (2e druk. 6e-7e duizend.) I. f 1.90, K. 2.75

N.R. „In de Verlatene heeft C. v. B. op meesterlijke wijze geteekend het leed der Joden-ouders, die hun kinderen zien afvallen van het oude geloof." *Tijdspiegel.*

Heleen. I. f 1.90, K. 2.75

N.R. ....„geen bladzijde in deze studie waarop niet *mooie* en *opmerkelijke dingen staan.*" *Leeuwarder Crt.*

LOUIS COUPERUS, Korte Arabesken.
I. f 1.90, K. 2.75

N.R. „Juweeltjes van vertelkunst.... de meeste der Korte Arabesken getuigen van groote kunst....."
Carry van Bruggen *in de Opr. Haarl. Crt.*

J. EIGENHUIS, De Jonge Dominee. Een roman. 3e druk. I. f 0.55, C. 0.70, L. 0.85

N.B. XXXVIII-XXXIX*. „De jonge Dominee is een mooi, maar vooral een goed boek — een van die weinige boeken van dezen tijd, die weldadig aandoen, die ons wat sterker maken ook voor de taak in ons eigen leven." *Arnh. Crt.*

Groei. I. f 0.75, C. 0.90, L. 1.05, K. 1.35

N.B. CI-CIII*. De heer Eigenhuis, zelf onderwijsman, heeft voor dezen roman uit zijn naaste omgeving geput. Hij voert ons onder de jongere collega's; teekent ons hun stemmingen en verwachtingen, hun idealisme en zelfstrijd: het mooie dat naar boven wil, en het leelijke dat veel daarvan verstikt.

S. FALKLAND, Kleine Vertelsels. 3e druk. 11e-16e duizendtal. I. f 0.25, C. 0.35, L. 0.45

W.B. 33. Inhoud: *Causerie — Moos komt — Grootmoedertje — Droompaard —*

Warrem — De Mof — Baard — Dag bij Sien — Reisverhaal — Corrie — Hevig avontuur bij tante Mijntje — Fondant — Angstavond — De zanger — Mijn begrafenis.

ANNA VAN GOGH-KAULBACH, Moeder. 3e druk. (5e-6e duizend). I. f 1.90, K. 2.75

N.R. „Een werk van beteekenis, een der beste Nederlandsche romans van de laatste jaren." *Herman Robbers* (*Elsevier*).

SAM. GOUDSMIT, De groote Leerschool. I. f 0.45, C. 0.60, L. 0.75

N.B. 208-209. „De *verrukkelijke* beelding van Chajim en Sjimmie's tocht naar de fabriek, van Sjimmie's zielontroerend afscheid van vader, is prachtig van echtheid, heerlijk van de innigste doorvoeling."
M. H. van Campen *in de Gids*.

G. VAN HULZEN, Getrouwd. Een Roman. (4e druk). I. f 0.55, C. 0.70, L. 0.85, K. 1.15

W.B. 17-18*. Van dezen roman, als *van Hulzen's* beste geprezen, verkochten wij in eenige jaren 8000 ex. De 4e druk is verleden jaar verschenen.

Wrakke Levens.
I. f 0.45, C. 0.60, L. 0.75, K. 1.05

N.B. XV-XVI. Een bundel, behalve om zijn letterkundige waarde, ook van groot belang voor den strijd tegen de tering.

Inhoud: *Marietje — Vastgenesteld — Winkelier — Voorgevoel — Rekeltje — Arme Patiënten — Rijke Jongen.*

De Ontredderden. Eerste en Tweede bundel.

N.B. XLVII-XLVIII-XLIX-L. I. *De Ontredderden — Straatkinderen — Keesie — 't Onverwachte. II. Afgezakt.* III. *Hoogerop — Psychisch. momenten — Pauper.* IV. *De Zwakste uit de ploeg — Straatzangerese*
Per bundel I. f 0.45, L. 0.60, L. 0.75
Ook in vier losse deeltjes, I. f 0.25

Liefdes Tusschenspel. I. f 1.90, K. 2.75

N.R. „Over het algemeen dus is dit werk een der beste en aantrekkelijkste, die ik tot dusver van Van Hulzen las." Willem Kloos.

ELINE MARE, Cleemke's Fortuintje.
I. f 0.35, C. 0.45, L. 0.55

N. B. LXXVIII* „Werkelijk, Eline Mare is een kunstenares van beteekenis. Ze is de dichteres van de kleine, fijne, teedere meisjesziel. Ze schiep

een psychologie en toch is zij de realistische speurster die het harde leven aandurft met geestige ironie."

Querido *in het Handelsblad.*

JOHAN DE MEESTER, De Zonde in het deftige Dorp. Een vertelling van menschen en zeden.

I. f 1.90, K. 2.75

N.R. ,,Luchtig, niet zonder hoogheid van ironie, zijn deze zeer doorleefde scènes neergezet. Als ik naar vergelijkingen zoek in onze iteratuur, vind ik eigenlijk niet veel"....

Frans Coenen *in De Amsterdammer.*

MULTATULI, Max Havelaar. 8e druk. (32e-40e duizendtal.) L. f 0.45 K. 0.85

N.B. XXII. Voor vijf en veertig cent compleet, met alle aanhalingen, aanteekeningen en vertalingen in linnen; voor één gulden in keurband! Een uitgaaf, die dan ook alle onze andere in verkoop overtreft! Thans ligt juist de negende druk op de pers!

Duizend-en-eenige-Specialiteiten. (Derde herziene druk.) I. f 0.35, C. 0.45, L. 0.55

N.B. LXXX*. Deze uitgaaf is voorzien van een aantal tot heden nog nooit uitgegeven noten van Multatuli en een voorwoord van Mevr. Douwes Dekker-Schepel, die de oude editie zorgvuldig naging, van fouten zuiverde en uitgelaten gedeelten herstelde.

E. J. POTGIETER, Jan, Jannetje en hun jongste kind. — Het Rijksmuseum. Met inleiding en aanteekeningen van L. S., portret van Potgieter en 42 illustr. 2e dr. 7e-9e duizend.

I. f 0.55, C. 0.70, L. 0.85 K. 1.15

N. B. XLII-XLIII*. Deze eerste dubbele bundel omvat, behalve een algemeene inleiding, de twee stukken van *Potgieter*, ,,Jan, Jannetje en hun jongste Kind" en ,,Het Rijks-Museum," beide met de noodige aanteekeningen. Dan: de meeste 17e eeuwsche gedichten door *Potgieter* besproken, 42 illustraties naar door hem vermelde schilderstukken, en een beredeneerde lijst daarvan. Met het portret van *Potgieter* een bizondere bundel.

Liedekens van Bontekoe. Blaauwbes. 't Is maar een Pennelikker! Marie. De Ezelinnen. Hanna. 3e dr. (9e-12e duizend).

I. f 0.25, C. 0.35 L. 0.45

N.B. XLIV. Een tweede bundel met Verhalen en Gedichten (de mooie liedjes van Bontekoe) die nog meer in trek is gebleken dan de eerste.

IS. QUERIDO, De Jordaan. 5e dr. (9e-10e duizend.)
I. f 1.90, K. 2.75

N.R. *De Jordaan* heeft zulk een buitengewone ontvangst genoten èn bij de kritiek, èn bij het publiek, dat wij over dit werk hier niets behoeven te zeggen na het feit van de elkaar snel opvolgende drukken binnen drie jaar tijds.

ANNIE SALOMONS, Langs het Geluk.
I. f 0.25, C. 0.35, L. 0.45

N.B. 245. „Want het is waarlijk geen phrase, wanneer ik zeg, dat ik mijn blijde verwondering over dit laatste werk van haar moeilijk geheel zal kunnen uiten." Herman Poort *in de Prov. Gron. Courant.*
(*De eerste oplaag is reeds bijna uitverkocht.*)

M. SCHARTEN-ANTINK

W.B. 22* Sprotje. 3e druk. (10e-12e duizend)
I. f 0.35, C. 0.45, L. 0.55

N.B. LXXII* Sprotje heeft een dienst. Vervolg op *Sprotje*. 2e dr. (7e-9e duizendtal.)
I. f 0.35, C. 0.45, L. 0.55

N.B. LXXXII* Sprotjes verder Leven. 2e druk. (7e-9e duizendtal.) I. f 0.35, C. 0.45, L. 0.55

De drie verhalen van Sprotje zijn door kritiek en publiek, zoo zeer genoten, dat een aanbeveling ervan overbodig wordt.

Catherine. I. f 0.45, C. 0.60, L. 0.75

N.B. XXVI-XXVII. Een zeldzaam frissche, spontane en kleurige studie van een deerntje uit de Belgische Ardennen, dat in haar jonge leven worstelt met allerlei onbegrepen aandoeningen in haar onontgonnen ziel.

Vier Vertellingen.
I. f 0.45, C. 0.60, L. 0.75

N.B. 194-195. „Zoo zou ik kunnen doorgaan, maar zij, die Antinks talent waardeeren, zullen goed doen zelven de schoonheden op te diepen uit dezen kleinen bundel." E. S. *in De Tijdspiegel.*

C. en M. SCHARTEN-ANTINK, Een Huis vol Menschen. 6e druk. (10e duizendtal.)
I. f 1.90, K. 2.75

N.R. ....„We weten geen Fransche schrijvers dezer dagen, die zóó zeer optimist en tegelijk zóó literair zijn, zulke volledige artiesten."
Johan de Meester *in de N. Rott. Crt.*

De Vreemde Heerschers. Een verhaal van de Italiaansche Meren. 2e druk. (4500-5500.)
I. f 1.90, K. 2.75

N.R. (*Na een aanhaling*). „O, doet dit alles niet huiveren van ontroering: van schoonheid-genieten en medelijden?" . . . . „Wat dit boek zegt, dat zegt het voortreffelijk —" M. H. v. Campen *in De Boekzaal.*

STIJN STREUVELS, Reinaert de Vos. Naar de middeleeuwsche handschriften herwrocht. 2e druk. (7e-9e duizendtal.)
I. f 0.55, C. 0.70, L. 0.85, K. 1.15

N.B. XI-XII*. „Den heer *Simons* de hulde dat hij dezen West-Vlaming voor *dat* werk gekozen heeft, dien West-Vlaming zelf dat hij het deed." Albert Verwey *in De Beweging.*

NICO VAN SUCHTELEN, Quia Absurdum. 3e druk. (7e-9e duizend.)
I. f 0.65, C. 0.80, L. 0.95, K. 1.25

N.B. CXVIII-CXX. Quia Absurdum dankt aan dien inhoud een bijzondere belangwekkendheid voor dezen tijd, maar enkel en alleen omdat het een schoon kunstwerk is, zal het, met dien inhoud, ook nog belangstelling inboezemen, wanneer men over wat thans veler gemoederen roert, lang zal heen zijn.' *N. Rott. Courant.*

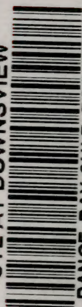
HERMAN TEIRLINCK, Het Ivoren Aapje. (3e druk. 5600-6500).
I. f 1.90, K. 2.75

N.R. „Een magnifiek kunstwerk, te zamen gesmeed tot een lust voor de oogen en handen, geest en gevoel. . . . Geen kinder- of preutsche-juffrouwenlectuur, maar voor al wie werkelijk volwassen is, en van literatuur houdt, een waarlijk zeldzame délice."
Herman Robbers (*Elsevier*)

THIRY en TIMMERMANS, Bagijnhof-Sproken.
Ing. f 0.75. In leeren Bandje f 1.50

KEURBOEKJES. „Het is werkelijk voortreffelijk, het is voortreffelijk als de teekeningen van Rackham."
C. Scharten, *in de Gids.*

LIBRARY
FEB
24
1987
UNIVERSITY OF TORONTO

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 05 05 11 021 3